

România literară

OMAGIU

ACEST TIMP

OMAGIIND, la aniversarea sa, personalitatea și fapta secretarului general al partidului, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, avem sub ochii minții filele acelor cărți ale culturii noastre prin care ne mărturisim ca neam și țară, ca spiritualitate distinctă dăinuind în timp, existind dar nu numai, ci creind, dindu-și mereu măsura capacității de a produce valori. Avem sub ochi filele acelor cărți de căpătii ale noastre care, în urmă cu aproape douăzeci și patru de ani, prin hotărîrea istorică a alegerii la conducerea destinului României a tovarășului Nicolae Ceaușescu, redeveneau ale noastre. Nu le pierdusem niciodată, nu le putem pierde, ele ne sînt în suflet, în memoria întregii noastre ființe, dar fusese o vreme cînd trebuise să le apărăm, cînd ni se propunea o altă istorie, cînd eram îndemnați către un prezent sub dimensiunea staturii noastre. Fusese o vreme nu numai de strîmbe arheologii privind trecutul îndepărtat, dar eram îndemnați să citim cu ochi străin slova eminesciană, stilul orghezian, pagina rebreaniană, verbul blagian. Valori fundamentale ale literaturii, istoriei, filosofiei, sociologiei românești, erau dosite, încuiate, mistificate. Deliberat. Fiindcă, poate niciunde, ca în creația literară și culturală nu se află mai adînc intruchipat un popor. De aceea, privind retrospectiv vasta operă înfăptuită de poporul român în anii de după cel de-al IX-lea Congres al partidului, actul politic inaugural, inițiat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, deschizînd o epocă și marcînd-o profund, vedem, în unul din punctele fierbinți ale bilanțului de azi, triumful politicii culturale fertile, slujind dezideratele cunoașterii și valorificării, în spiritul adevărului, a tezaurului literaturii noastre. Privind orașele noi, meditînd la configurația de azi a dezvoltării forțelor de producție ale societății, la industrializarea puternică și nuanțată, la profilul satelor modernizate, la construcțiile de mare performanță și la cei ce le-au înfăptuit, la concentrarea generațiilor de oameni în edificarea de azi și de mîine, ne putem imagina acest spațiu luminat de acele cărți fundamentale ale literaturii noastre, redate cititorului, omului care creează, gîndește, la configurația prezentului, la dimensiunile viitorului, la locul și rostul lui acum, aici, la sensul faptei sale raportată la destinul țării sau la propriul destin. Printr-o lucrare complexă de editare a operelor marilor noștri scriitori, de interpretare științifică a dinamicii literaturii române în timp, s-a întregit, cu altele și atîtea dovezi, profilul creativității noastre ca națiune, s-a ridicat puternic în lumină originalitatea literaturii române, s-au identificat variatele și generoasele ei izvoare determinante de opere unice în contextul literaturilor lumii. Acest act de dreptate făcut literaturii din trecut a constituit, totodată, unul dintre impulsurile hotărîtoare pentru apariția noilor generații de scriitori, a unui important număr de scrieri de valoare, reflex al modului de a situa adecvat creația literară în spațiul edificării unei lumi noi, complexe, racordînd progresul în plan material la dezvoltarea omului ca entitate spirituală.

Asumîndu-și tradiția și marea moștenire a trecutului, literatura română de azi se realizează astfel într-o benefică și responsabilă continuitate. Deschiderile inaugurate la scara întregii societăți prin gîndirea politică a secretarului general al partidului oferă literaturii române contemporane teritoriul celor mai fertile încordări de forțe pentru a crea opere de valoare, de a fi ea însăși în înfruntarea cu timpul, de a pătrunde în profunzimile realității din jur, a-i lumina umanitățile, a-i întrezări acele forțe care au în ele simburile viitorului, misiune majoră a creației artistice, probă decisivă pentru scriitor. Pe fondul chemării la profesionalitate, calitate, exigență, valoare, adresată de secretarul general al partidului fiecărui om din această țară, literatura română de azi se simte angajată în una dintre marile și minunatele bătălii pentru opere menite să dăinuie, să vorbească generațiilor viitoare despre acest timp.

Dumitru Radu Popescu

EFIGIE

Legeți de datini, de părinți, de glic,
De zestrea-ne de spirit și lumină,
Nutrim speranță-n timpul ce-o să vină,
În soarta ta, slăvită Românie.

Granit și jertfe stau la temelie,
Spirala noastră cu a ta se-mbină
Profil sonor în ritmuri și în rimă,
Izvodul tău de vis ni-e apă vie.

În tot ce-am constelat și rostuit
Se definește și vrerea și clanul,
Și dragi ne sînt sorgintea noastră, neamul.

Desfășurăm superbul tricolor
Cu al patriei Partid triumfător,
Cu Ceaușescu, fiul ei iubit !

Al. Jebeleanu

„Magazin istoric”

„Viața oamenilor poate fi judecată din multe puncte de vedere. Criteriul cel mai important și mai concludent îl constituie însă ideile și idealurile nutrite, faptele și realizările săvârșite de ei spre binele umanității, în primul rând al propriei țări și al propriului popor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu însumează, în chip superior, toate calitățile ce-i impun ca mari personalități ale lumii contemporane. Întreaga lor viață, de la vîrsta adolescenței și tinereții, au luptat fără preget, cu pilduitoare cetezană revoluționară, pentru idealurile de mai bine ale poporului român, ale omenirii, în general, întreaga lor activitate este subsumată intereselor fundamentale ale patriei, ridicării ei continue pe culmile progresului și civilizației umane.”

Cu aceste cuvinte își deschide paginile primul număr al revistei **Magazin istoric** pe anul 1989, pagini de vibrant omagiu adus — cu prilejul aniversării zilelor de naștere — tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu.

Sub genericul **Omagiu țării și al poporului, în slujba propășirii patriei, înaltă stimă și prețuire, strălucit cîitor și interpret al istoriei**, sint omagiate îndelungata activitate revoluționară pusă în slujba patriei, poporului și partidului nostru, contribuția fundamentală a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu la cîitorirea noli României socialiste, la dezvoltarea fără precedent a tuturor domeniilor vieții din patria noastră.

Întrată încă de la vîrsta fragedă a tinereții în clocotul luptei revoluționare, tovarășul Nicolae Ceaușescu — se arată în articolul semnat de Ștefan Pascu — și-a contopit viața cu interesele fundamentale ale poporului nostru. Investit de istorie, de partid și de întregul popor cu misiunea de mare onoare de a conduce destinele națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu este cîitorul uriașului progres făcut de țara noastră în deceniile de la cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. În anii glorioși ai Epocii Nicolae Ceaușescu, se subliniază în articol, „în viața țării s-a produs o deschidere cu adevărat epocală, o iluminare profundă a orizonturilor devenirii noastre, o descătușare năvalnică a energiilor creatoare ale întregii națiuni, concertate spre țelul unic al triumfului idealurilor socialiste și comuniste, ale libertății și independenței patriei.”

Este reliefat, totodată, prestigiul internațional de care se bucură șeful statului și partidului nostru, datorită activității sale neobosite în slujba păcii și colaborării între popoare, pentru o lume mai bună și mai dreaptă, fără arme și fără războaie.

Strălucit om de știință de renume internațional, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu desfășoară o prodigioasă activitate de înfăptuire a politicii partidului nostru privind

ridicarea științei românești la nivel mondial, la ritmul și necesitățile impuse de mărețele obiective ale programului partidului. Întreaga activitate a tovarășei Elena Ceaușescu, se relevă în articolul semnat de Suzana Gădea, „ilustrează condiția nobilă a savantului profund angajat în problemele timpului său, ilustrează înălțătoreala pildă a omului de știință pentru care munca asiduă în liniștea laboratorului este dublată de implicarea responsabilă în eforturile de soluționare, în consens cu interesele popoarelor, a marilor probleme contemporane, de apărare a vieții și păcii pe planeta noastră.”

Prezentînd tezele și ideile de o deosebită importanță pentru cercetarea și scrierea istoriei unice și unitare a patriei, poporului și partidului nostru, cuprinse în opera secretarului general al partidului, Constantin Antip evidențiază că, prin bogatul fond de concepte, teze, idei, aprecieri cu privire la conținutul, sensul, filosofia și funcțiile istoriei ca știință a adevărului și ca știință militantă, revoluționară, opera tovarășului Nicolae Ceaușescu „reprezintă o neprețuită călăuză a frontului nostru istoric, chemat să se implice activ, cu competență și dăruire, prin creația specifică, în efortul general de a da rezolvările și răspunsurile cele mai juste problemelor, întrebărilor și imperativelor timpului istoric pe care îl parcurge poporul nostru și umanitatea întreagă.”

La 130 ani de la actul istoric al Unirii din 1859, sub genericul **E scris pe tricolor Unire, revista publică un grupaj de articole consacrat semnificațiilor și ecorurilor peste timp ale evenimentului de la 24 ianuarie 1859. Sint rememorate, astfel, etapele premergătoare realizării Unirii (în articolul semnat de L. Boicu, Paris, 1856. Principalele române în atenția Conferinței de pace), contribuția cărturarilor patriei la lupta pentru unitate națională (Radu P. Voinea: **Ținta noastră — unitatea națională**), precum și ecorurile pe care unirea Moldovei cu Țara Românească le-a avut la frații de peste munți (**Triumful cauzei comune**).**

„Unirea din 1859 — se subliniază — a stat la baza tuturor evenimentelor care au jalonat evoluția ulterioară a statului și națiunii noastre, cucerirea independenței absolute de stat în 1877, unirea Transilvaniei cu România la 1 Decembrie 1918, revoluția socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944.”

În alte pagini ale revistei, Octavian Onea scrie despre activitatea lui B. P. Hasdeu în slujba Unirii și Independenței, iar I. M. Ștefan prezintă semnificative priorități românești în istoria tehnicii universale, care îndreptătesc constatarea lui Henri Coandă că, sub raport tehnic, nu există multe națiuni care să-i fi adus omenirii, raportat la numărul de locuitori ai țării, atît cît i-a adus nația română.

R. V.

Viața literară

Manifestări omagiale

● Luni, 23 ianuarie, a avut loc, la Ateneul Român, simpozionul științific național cu tema: **Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind lupta poporului român pentru unitate națională-statală, pentru afirmarea liberă, independentă, demnă și suverană a României socialiste în rindul statelor lumii**, organizat sub egida Consiliului Național al Științei și Învățămîntului de către Academia Republicii Socialiste România, Consiliul Culturii și Educației Socialiste și Academia de studii social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.

Lucrările simpozionului au fost deschise de tovarășul Radu Voinea, președintele Academiei Republicii Socialiste România.

Au prezentat comunicări tovarășii: Manca Măneșcu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., vicepreședinte al Consiliului de Stat (**„Lupta eroică, de secole a poporului român pentru unitate și independență, reflectată în monumentală operă teoretică a secretarului general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu”**), general-locotenent Ilie Ceaușescu, membru al C.C. al P.C.R., adjunct al ministrului apărării naționale și secretar al Consiliului Politic Superior al Armatei (**„Însemnătatea istorică a făuririi statului român modern pentru dezvoltarea economică și socială a României. Condițiile interne și internaționale în care a avut loc actul Unirii de la 1859”**), Ion Popescu-Puțuri, membru al C.C. al P.C.R., directorul Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. (**„Concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind rolul Partidului Comunist Român în organizarea și conducerea luptei clasei muncitoare, a întregului popor, pentru apărarea unității, independenței și suveranității României”**), Ion Ursu, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-vicepreședinte al Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie (**„Rolul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, în perfecționarea organizării și modernizarea economiei naționale, în afirmarea științei, învățămîntului și culturii ca factor fundamental al progresului multilateral al patriei în „Epoca Nicolae Ceaușescu”**”), Constantin Olteanu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R. (**„Unitatea întregului popor**

în jurul Partidului Comunist Român, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, temelie traică a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate în România și înaintării ei ferme spre culmile luminoase ale comunismului”), Dumitru Popescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., rectorul Academiei de studii social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. (**„Teze ale tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la construirea socialismului în România în etapa actuală și cu privire la procesul revoluționar contemporan mondial”**), Ion Stoian, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R. (**„Contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și înfăptuirea politicii externe a partidului și statului nostru, consacrată dezvoltării libere și independente a fiecărei națiuni, înfăptuirii păcii și colaborării între popoare”**).

Încheierea lucrărilor simpozionului, participanții au adresat o telegramă tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

● „Direcții noi ale creației literare în epoca Nicolae Ceaușescu” a fost tema simpozionului pe care Muzeul Literaturii Române l-a organizat la sediul său, din str. Fundației nr. 4.

Sub genericul „Omagiem pe-al țării președinte” au citit lucrări dedicate secretarului general al partidului poetul Nicolae Dragoș, prozatorul Platon Fardău și dramaturgul Dan Tăchilă. Manifestarea s-a încheiat printr-un recital de poezie actuală.

● Muzeul Literaturii Române organizează, la Întreprinderea „Electromagnetica” din Capitală, azi, 26 ianuarie 1989, orele 14, manifestarea „Poeții cîntă patria, partidul, conducătorul iubit”. Participă: Nicolae Dragoș, Ion Rotaru, Violeta Zamfirescu.

● Tot astăzi, 26 ianuarie, la orele 13, sub auspiciile Muzeului Literaturii Române, la Liceul „Mihai Viteazul” din București se desfășoară recitalul de versuri dedicate tovarășului Nicolae Ceaușescu, sub genericul „Erou între eroii neamului”.

● Un mare număr de tineri de la Combinatul de utilaj greu din Iași au participat la un concurs literar cu tema „Tinerețea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu”.

● La Centrul de cultură și creație „Cîntarea României” din Alba Iulia a fost prezentată, unui mare număr de tineri, expunerea „Epoca Nicolae Ceaușescu, epoca celor mai profunde transformări revoluționare din istoria patriei”.

● Cu participarea cenaclurilor literare din Craiova, la Liceul industrial „Electroputere” din acest municipiu s-a desfășurat un spectacol de poezie patriotică dedicată președintelui Nicolae Ceaușescu.

● Sub genericul „Omagiu conducătorului iubit”, la Centrul de cultură și creație „Cîntarea României” din municipiul Bistrița a fost organizată o expoziție de carte politică și beletristică avînd ca subiecte momente din viața, activitatea și opera tovarășului Nicolae Ceaușescu.

● „Dragostea nemărginită din inimile noastre tinere” — acesta a fost titlul spectacolului literar organizat de Comitetul județean pentru cultură și educație socialistă la Centrul de creație și cultură „Cîntarea României” din Buzău, cu sprijinul cenaclului literar „Al. Sahia”. Cu acest prilej, au fost acordate premii unor membri ai cenaclurilor literare din Buzău, pentru activitatea desfășurată în anul 1988.

● La Clubul „Portul” din Constanța, Comitetul municipal pentru cultură și educație socialistă, cu contribuția cercurilor și cenaclurilor literare din cadrul școlilor și liceelor, a organizat simpozionul „Personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucită întru chipare a celor mai înalte virtuți ale clasei muncitoare, ale întregului nostru popor”. Au participat un mare număr de elevi, cadre didactice, muncitori portuari.

● Biblioteca „Mihail Sadoveanu” din Capitală a inițiat o amplă suită de simpozioane și mese rotunde sub genericul „Teze, concepte, orientări fundamentale în opera secretarului general al Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu”.

Astfel de manifestări s-au desfășurat, în prezența unui numeros public, la Institutul de Studii și Proiectări Energetice, la Întreprinderea de calculatoare, la Liceul „Spîr Haret”, și la alte unități. Au fost prezentate lucrări apărute în Editura Politică, și în editurile cu profil beletristic.

24 Ianuarie 1859 — unirea națiunea a făcut-o

● Biblioteca Centrală Universitară din București, în colaborare cu Direcția Generală a Arhivelor Statului, a organizat, miercuri 18 ianuarie a.c., în ciclul „Atenele cărții”, o amplă manifestare dedicată Unirii Principatelor cu tema „24 IANUARIE 1859 — UNIREA NAȚIUNEA A FĂCUT-O”.

Au fost prezentate expunerile: „24 Ianuarie 1859, moment în lupta pentru înfăptuirea statului național unitar român”, de dr. Florin Constantiniu; „Unirea din 1859 reflectată în literatură”, de Teodor Vărgolici, redactor-șef la Editura Minerva; „Din documentele unirii”, de Teodor Bucur, arhivist la D.G.A.S.

Cu acest prilej a avut loc vernisajul unei ample expoziții, cuprinzînd peste 300 de volume, cărți și documente ce atestă momente ale luptei de veacuri a poporului român pentru realizarea aspirației sale de unitate și libertate națională, precum și cuceririle revoluționare obținute de oamenii muncii din patria noastră sub conducerea partidului, în anii socialismului.

La loc de frunte sînt expuse lucrările tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, opere de o inestimabilă valoare teoretică și practică pentru fundamentarea științifică a construcției socialiste și comuniste în patria noastră.

În încheierea manifestării, un grup de studenți al Conservatorului „Ciprian Porumbescu” și ai Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” au evocat prin versuri și muzică momentul Unirii Principatelor, precum și marile aspirații de libertate ale poporului român de-a lungul veacurilor.

Întreaga manifestare, la care au participat studenți, elevi, cadre didactice din învățămîntul universitar și liceal, istorici și cercetători, a evidențiat unitatea de neclintit a poporului român în jurul partidului, izvorul marilor înfăptuiri din România.

SEMNAL

● ● ● ● — INSCRIPTII PENTRU MILENIUL TREI. Culegere de reportaje, eseuri, rememorări. (Editura Militară, 352 p., 16 lei).

● ● ● ● — SPIRITUL REVOLUȚIONAR ÎN GÎNDIRE ȘI ACȚIUNE. Culegere de studii. (Editura Militară, 190 p., 17 lei).

● N. Steinhart — PRIN ALȚII SPRE SINE. Eseuri vechi și noi. (Editura Eminescu, 298 p., 16,50 lei).

● Mihai Dușescu — ZBORUL SĂGETII. Versuri. (Editura Eminescu, 106 p., 8,50 lei).

● Bucur Chiriac — ULTIMUL ZĂGAN. Versuri cu ilustrații de Teodor Bogoi. (Editura Ion Creangă, 48 p., 6 lei).

● Gheorghe Daragiu — GLAS ALBASTRU DE STEA. Versuri, cu o postfață de Pop Simion. (Editura Facla, 72 p., 7,75 lei).

● Vasile Iosif — VINOVALUL JOC AL TINEREȚII. „Poveste dramatică”, prezentată de Paul Everac. (Editura Litera, 84 p., 17 lei).

● Mircea Birslă — ARGINT GALBEN. Versuri, cu o prezentare de Alex. Ștefănescu. (Editura Albatros, 62 p., 7,25 lei).

● Gheorghe Marin — HAI LA DRUM, COPII. Povestiri. (Editura Ion Creangă, 160 p., 12 lei).

● Florian Copcea — VIAȚA CEA DE TOATE ZILELE. Volum de proză. (Editura Albatros, 144 p., 7,75 lei).

● Sadăc Fatma — CINETEC PENTRU SURISUL PĂDĂRII. Versuri. (Editura Litera, 56 p., 17,50 lei).

● Mariana Filimon — ORDINEA LUCRURILOR. Versuri. (Editura Cartea Românească, 128 p., 11,50 lei).

● Ion Ghinoiu — VIRTELE TIMPULUI. Studiu asupra culturii populare tradiționale în colecția „Curent și sinteză”. (Editura Meridiane, 310 p., 15,50).

● Alexandru Mironov, Alexandru Boiu — PROIECTE PLANETARE. Literatură S.F. (Editura Albatros, 264 p., 15 lei).

● Vladimir Pop Mărcan — CÎNTECUL BIRUINȚEI. Versuri pentru copii cu ilustrații de Done Stan. (Editura Ion Creangă, 48 p., 7 lei).

● Stéphane Mallarmé — ALBUM DE VERSURI. Tălmăcire, glose și iconografie: Serban Foartă. Prefață de Mihai Pop. (Editura Univers, 268 p., 27 lei).

● Bettine von Arnim — O CUNUNĂ DE PRIMĂVARĂ PENTRU CLEMENS BRENTANO. Traducere și note de Carmen Bendovski. Cuvînt înainte de Thomas Kleininger. Volumul apare în seria „Correspondență, memorii, jurnale”. (Editura Univers, 288 p., 16 lei).

● Mihail Bulgakov — GARDA ALBĂ. Roman. Traducere de Alexandru Calais, în colecția „Biblioteca pentru toți”. Prefață și tabel cronologic de Ana-Maria Brezuleanu. (Editura Minerva, 240 + 206 p., 15 lei).

● Bertrand Schneider — REVOLUȚIA DESCULTILOR. Traducere de Sanda Mihăescu-Cirsteanu, prefață Ioan Miran, în colecția „Idel contemporane”. (Editura Politică, 358 p., 15 lei).

LECTOR

■ Să facem astfel incit, într-o perioadă scurtă, activitatea teoretică, ideologică să se transforme într-o puternică forță care să lumineze, asemenea soarelui strălucitor, calea spre comunism, spre o lume în care oamenii vor fi pe deplin stăpini pe destinele lor !

NICOLAE CEAUȘESCU

Umanism revoluționar

CEL investit cu o înaltă mislune în fața lumii și a istoriei, Președintele Țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu este omagiat de întregul popor român, cu prilejul luminos al aniversării zilei sale de naștere și a peste cincizeci și cinci de ani de activitate revoluționară.

Caracterizat de o profundă structură creatoare, el gindește și activează permanent pentru transformarea revoluționară a formelor existenței și a securității umane.

Afirmind totdeauna adevărul, el este într-adevăr reprezentativ pentru elevația morală și spirituală a epocii și a poporului de care este legat prin toate fibrele ființei sale, cu mintea și cu sufletul, sub semnul cardinal al nemărginitei iubiri de țară.

Orice faptă a Președintelui Nicolae Ceaușescu este străbătută de undele unui profund umanism, de tensiunea și participarea înaltă în care el abordează orice temă și argument din marea istorie a prezentului de construcție și a viitorului celui mai uman posibil.

Scriitorii au considerat, dintre aceste teme și argumente, concepția Președintelui Țării despre umanismul cultural românesc drept o piatră fundamentală, o axă cardinală a modelării noului tip uman, apt să înalte pe aceste pământuri cea mai omenească dintre orinduri.

Fiecare cuvântare a Președintelui Țării este un document programatic, un sistem de orientare, o aplicare creatoare a principiilor socialismului științific la condițiile specifice ale țării.

O axă cardinală a oricărei cuvântări a Președintelui Țării este profunda sa concepție despre umanismul revoluționar, sub al cărui luminos semn se trăiește și se dă viață, în România prezentului, celor mai înalte idei de libertate, de adevăr și de dreptate socială.

În zilele noastre, cind artele și știința influențează covârșitor întreaga societate, cind cerințele lumii și trăirii contemporane adîncesc necesitatea dezvoltării pe toate dimensiunile culturii, intelectualii, făuritorii ei, au fost chemați să participe larg, să ajute nemijlocit la coordonarea acestui vast proces.

Așa cum am mai putut afirma, tot mai conștienți că arta și literatura au o importantă misiune ca factor modelator central în actuala etapă istorică în care principalele conflicte existențiale se dezvoltă în sfera conștiinței umane, creatorii contemporani de valori spirituale depun intense eforturi pentru ridicarea artei lor la nivelul marilor cerințe pe care le impune transfigurarea vieții complexe a prezentului contemporanilor nostri, cu universul lor spiritual, cu evoluția modernă a posibilității estetice.

Datorită orientărilor clare, antidogmatice ale Președintelui Țării, în cultura contemporană românească există un climat favorabil elanurilor și căutărilor creatoare. Determinați de sporirea exigenței milioaneilor de inși care aspiră spre luminile spiritualității, creatorii de cultură și artă trebuie să-și spațieze neconținut orizontul și sondările, metodologia estetică, pentru a reda, în toată incengătura complexității lor existențiale, pe reprezentanții realităților contemporane. Ei vor să afirme, în modul emoțional cel mai convingător artistic, mesajul culturii românești contemporane, umanismul ei revoluționar, originalitatea, specificul național care-i asigură un loc sub soare în cultura universală. În febra sa de căutare umaniste, cultura românească asimilează valorile spirituale ale întregii lumi, dincolo de spațiu și de timp.

În concepția umanismului revoluționar românesc, cultura își determină finalitatea prin cucerirea științifică a realității, prin cucerirea filosofică a adevărului și cucerirea artistică a frumuseții, iar creatorii ei sunt germeii stimulatori ai unei mișcări și transformări continue, punindu-și întreaga lor energie, de a crea, în responsabilul post de slujitori devotați ai umanismului, ai frumuseții și cunoașterii, ai adevărului și colectivității umane.

Sub semnul umanismului revoluționar, cultura românească este caracterizată de un neîntrerupt proces evolutiv, de concordanță între istoric, social, etic și estetic, de voința creatorului de valori spirituale de a transmite o concepție asupra existenței încorporată substanței artistice, însuflind materiei artei o vibrație profundă și un patos lucid, generate de confruntarea ideilor, reflectind neîncetată mișcare dialectică în care se schimbă liniile istoriei și ale omului.

Alexandru Balaci

Profundele semnificații

SĂRBĂTORIREA zilei de naștere și a peste cincizeci și cinci de ani de activitate revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, are profunde semnificații ale întoarcerii în timp, ale rememorării unei epoci bogate în fapte revoluționare, cu răsfringere asupra întregii societăți românești, cu implicații în viața individuală și colectivă. Prezența la conducerea supremă a destinelor României din anii care au trecut, după ce de-al IX-lea Congres al partidului a unui om format, crescut, afirmat puternic în contextul de năzuințe și deziderate reale ale poporului român, a unui om de aici, din spațiul spiritual, de istorie și luptă al nostru, a unui comunist pentru care revoluția a însemnat o Românie viitoare modernă și liberă, în mod concret, și nu sub chipul altor utopii în zăgazurile cărora se frîng, în impact cu realitatea, elanuri, fie ele și generoase, a fost decisivă. Alegerea, deci, dintre comuniștii români, care-și știau bine, își aveau în singe jalea și aleanul, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în primul rînd personalitate simțind profund românește, revoluționar cu puternică individualitate știind că înnoirea trebuie să slujească progresul și bunăstarea țării, că modernizarea și libertatea trebuie să reprezinte realități în care să se reflecte existența adevărată a muncitorului, a țaranului, a intelectualului, de aici, de acum, dintr-o perioadă istorică purtînd avînturile dar și sechelele unei vremi caracteristice, a fost actul care a redat revoluția realităților românești, momentul de răscruce într-un proces, care trebuia să se desfășoare, de racordare a idealurilor revoluției socialiste la imperativele țării.

Cîteva dintre aceste drumuri majore, pe care trebuia să pornească grabnic România, la jumătatea deceniului șase, după ce, din eronate judecăți, nu o făcuse cu cincisprezece ani mai înainte, pierzîndu-se un timp prețios, greu cîntărînd la scara istoriei contemporane, le vedem azi, datorită vastei geografii politice inaugurate și conduse de secretarul general al partidului, adînc străbătute. Ele duc spre om, personajul adevărat al istoriei contemporane, individul cu identitate bine definită și nu parte dintr-o serie, număr într-o coloană mărșăluînd. Duc spre omul care avea aculă nevoie, în 1965, de casă mai întil, de spațiu existențial stabil și bazat pe reperele fundamentale veridice : muncă în condiții libere și civilizate, instrucție, educație, cultură. O strădanie uriașă în care se regăsește puterea creatoare a poporului întreg este materializată în acest spațiu al vieții noastre de azi. O strădanie enormă, cu rodnic punct de plecare în gîndirea politică inaugurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în urmă cu douăzeci și patru de ani și avînd ca element de viabilitate principal tocmai transformarea din idee în realitate a adevărului că istoria se înfăptuiește de către popor, cu poporul, pentru popor. A adevărului că istoria poate fi înfăptuită prin declanșarea unei ofensive generale împotriva înapoierii, fie în domeniul cadrului material de viață, fie în cel al spiritualității, că dezvoltarea poate fi scoasă, deopotrivă, de sub semnul modelului nefuncțional de import, ca și din zona intimplătorului, spontaneității cu imprevizibile consecințe. Una dintre cele mai mari izbînzii ale revoluției noastre, determinate de energia politică a secretarului general al partidului, cînstă în realizarea acestui consens național asupra imperativei transformării și progresului societății românești, a unei viziuni (străină izolaționismului sau închiderii în sine) care condiționează dezvoltarea de efortul propriu în prima și hotărîtoarea instanță, de punerea în valoare a depozitului de creativitate național, fără a pierde nici o clipă din marea oră a istoriei. Privind România de azi, cu orașe moderne, cu o industrie multifuncțională, cu agricultura polivalentă, evaluînd standardul general de viață, în toate nuanțele lui, ne putem da seama ce a reprezentat faptul că nu am așteptat „împrejurări mai avantajoase“, nu am contat pe soluții determinate de conjuncturi internaționale, de exemplu, ne putem face o imagine cît de mult a însemnat ciștigarea acestui timp, prin materializarea programelor partidului inițiate de președintele României socialiste. S-a construit o nouă țară, spunem adesea, și adevărul acestor cuvinte îmbracă întreaga lume românească, în toate manifestările ei. S-a înfăptuit pasul decisiv prin care s-a făcut imposibilă întoarcerea la înapoiere. Puterea viitorului nostru stă sub semnul acestei hotărîți și decisive accelerații realizată din gîndul profund patriotic al omului aflat la cîrma partidului și poporului în cea mai fierbinte oră a istoriei sale.

Platon Pardău

Portret de Ion Jalea

Partidul

Oriunde se-nfiripă și ni se contură
Al țării obelisc de frumuseți
Și virstei i se dă o nouă-alură
Și pulsul unei comuniste tinereti

Oriunde adevărul se mai cere
De a rodi ca și-n ființa sa
Și brațului i se mai dă putere
Și apă vie doar asemenea

Oriunde primăvara se arată
Și Țara e în sete de lumini
Acolo e Partidul, dragostea-i curată
Vizionarul anilor ce vin.

Dumitru Grigoraș

Pentru oameni

Lozincile poetului sint murmur,
Scandare molcomă la ceas de dor,
Nu o țipare în prezent, ci ființă
O temerară aventură-n viitor.

Ce și-au dorit cei mari, poeți cit țara,
Decit un zbor, decit desăvirșire ?
Ai fost și ești, iubirea ta-i prezentul,
Și viitor – ce naște din iubire.

Nu treci alunecînd prin viață
Ca luntrea pe o apă fără val,
Ești cîntăreț al luptei pentru oameni,
Le porți în timp mărețul ideal.

Ești comunist de-nfăptuiești asupra-ți
Schimbarea-n omenie și crez în ce preținzi.
Astfel e poezia fruit al vieții,
Nu searbădă chemare de oglinzi.

O, nu rostesc aceste versuri fiindcă
Mă cred mai bun, ci că doresc să fiu,
Mă cert pe mine insumi de tăcere,
C-am înțeles menirea mea tirziu.

M-așez la urma tuturor, dovadă
Acest poem modest, abia rostit,
Sperînd că las o simplă mărturie
C-am fost și eu aici și am iubit,

Că am crezut fierbinte-n comunism
Și în partidul meu și-n țara mea,
Că am găsit cuvînul arzător
Ce nu-ncăpea în mine, ce nu mă încăpea...

Constantin Duică

Compoziție de Constantin Nițescu

Cărți fundamentale

AM în față trei cărți pe ale căror pagini de gardă se află imprimat anul 1988. De la prima lor apariție au trecut decenii care, în unele cazuri, depășesc o jumătate de secol. Dar pentru imensa majoritate a cititorilor, pentru aproape totalitatea celor ce trec de cercul specialiștilor ele sînt noutăți absolute, într-alit timpul și timpurile, seismele naturale și sociale, invidia celor ce datorau recunoștința autorilor și opoziția nechemațiilor au făcut ca aceste cărți — și nu numai ele — să rămînă în cîteva biblioteci — cînd n-au fost alungate și de acolo — și să nu aibă necesarele înriuriri morale și spirituale asupra poporului român. Și aceasta deoarece cărțile la care ne referim — *Istoria Românilor*, vol. I, *Strămoșii înainte de romani* de N. Iorga, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, vol. III de A.D. Xenopol și *O enigmă și un miracol istoric: poporul român de G.I. Brătianu* — au fost concepute și scrise de autorii lor nu numai cu gândul că vor adăuga un titlu unui memoriu de lucrări, că vor marca îndeplinirea unei îndatoriri profesionale și vor desăvîrși o operă, ci în primul rînd cu conștiința unei datorii față de poporul român ale cărui drepuri istorice se cereau afirmate și, nu o dată, apărate, față de țara unde cel ce le-au scris, s-au născut, au trăit, au creat și au murit, doi din ei în împrejurări tragice. Și, fără să cădem în mrejele grandilocvenței și ale patetismului, fără să dovedim un entuziasm juvenil, trebuie să spunem aici că anul 1988, cînd, alături de aceste trei cărți fundamentale, au văzut lumina tiparului capodopera gândirii românești *Marca Neagră* a aceleiași istorice de anvergură universală care a fost și este Gheorghe I. Brătianu, *Studii de lingvistică și de filologie* de B.P. Hasdeu, *Din istoria Transilvaniei* de Ion Lupas, *Scrieri de N. Bagdasar*, *Scrieri de logică* de Titu Maiorescu, volumele IV și V din seria ediției critice *Mihail Sadoveanu*, *Doctrina substanței* de Camil Petrescu, nestematele traduceri din lirica universală cuprinse în cel de al IV-lea volum al *Operele* lui Ion Pilat, anul 1988, deci, reprezintă unul din anii cei mai faști ai culturii românești, un adevărat an etalon. Anul cînd au apărut cărți capitale, fundamentale pentru a ne înțelege pe noi înșine, cărți pentru care s-a dăruit nu numai talent, cultură și o informație enciclopedică ci o viață de om trebuie consemnat ca atare în analele devenirii noastre spirituale. Pentru că numai o gândire editorială orientată către asemenea dimensiuni spirituale, spre asemenea cuprinderi intelectuale poate împlini ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu afirma la ultima plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a celorlalte organisme democratice și anume: „Dăm o înaltă prețuire momentelor istorice importante din lupta poporului, a activității diferitelor personalități — printre care Bălcescu, Cuza, Kogălniceanu și alții — care au pus mai presus de toate interesele țării”.

Cinstirea și prețuirea acestor personalități constituie o realitate în măsura în care opera lor este prezentă permanent,

înriurind astfel conștiințele, constituind acca temelie fără de care nu se poate concepe o adevărată educație patriotică. Să nu uităm că o bună parte a generațiilor mature de astăzi au parcurs treptele școlii în perioada care — așa cum în repetate rînduri a arătat secretarul general al Partidului Comunist Român — au fost disprețuite, nesocotite și înăbușite tradițiile naționale, cînd asupra reprezentanților autentici ai gândirii și istoriografiei noastre a operat interdicția, opera le-a fost deformată iar acțiunea lor răstălmăcită în mod revoltător. Nume și opere au fost atunci șterse din memoria colectivă, au încetat să existe, au fost relegate unei dimensiuni negative, pernicioase. De aceea reîntrirea în circuitul culturii noastre a acelor scrieri și evaluarea corectă, științifică a faptelor acestor oameni întreprinsă în ultimii douăzeci de ani nu a reprezentat o operațiune lipsită de obstacole și contorsțiuni.

Interdicțiile și anatemele perloadei de pînă în 1965 au operat subteran, au creat reacții insidioase din partea celor care își vedeau năruite toate împrejurările menite să izoleze de poporul român ceea ce se scrisese despre istoria lui, despre viața lui, ceea ce reprezenta gândirea și sensibilitatea lui. Dogmele au fost prea violent impuse ca să nu trezească inhibiții și după ce fuseseră abolite, reacțiile celor ce le reprezentaseră nu mai erau contondente ci ocolite, șerpuitoare, căuțind să descurajeze, să semene panică, să lovească piezis. De aceea, pentru ca să avem toate aceste opere, climatul creat după 1965 a fost esențial, determinant, hotărîtor.

Am enumerat aici doar cîteva din aparițiile anului ce s-a încheiat, apariții care se adaugă procesului început în urmă cu douăzeci și trei de ani. Dar prea mult au lipsit aceste opere ca să putem socoti că o unică ediție va fi la îndemina tuturor și în felul acesta va avea înriuririle spirituale, morale și culturale meritate. O dialectică a prezenței lor presupune o continuă revalorificare, o gândire în perspectivă orientată către marile direcții ale construcției culturale. De aceea aș propune ca nu peste multă vreme să avem o colecție *Biblioteca pentru toți a filosofiei și istoriografiei românești*, pentru ca aceste cărți să poată avea răspîndirea meritată și să acționeze asupra tuturor generațiilor și în primul rînd asupra celor tinere.

S-a dovedit în anul care s-a încheiat, ca și în anii trecuți, că dispunem de competențele ce vădesc și un spirit de dăruire exemplar față de cultura noastră, care înțeleg să nu precupească nimic pentru ca restituirea să devină faptă, să poată trece din domeniul de dorit în cel al realității. Ar fi păcat ca acest potențial intelectual să se risipească în întreprinderi minore, nesemnificative, lipsite de perenitate.

Iată de ce un asemenea moment se cere consemnat, continuat și valorificat pe toate planurile, iată de ce îndemnul aflate în ultima Expunere a secretarului general al Partidului Comunist Român trebuie urmate de o acțiune lucidă, curajoasă dusă pe multiple planuri pentru ca poporul român să se bucure de tot ceea ce oamenii săi de cultură au creat de-a lungul secolelor.

Valeriu Râpeanu

Din straturile cele mai adînci

DEZBATEREA, din primăvară pînă în toamna trecută, de către întregul nostru partid și întreaga noastră națiune, a „Tezelor din aprilie”, strălucită contribuție la dezvoltarea teoriei și practicii revoluționare a socialismului științific a ilustrului nostru conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost incununată, în luna noiembrie, cu vasta sinteză cuprinsă în expunerea secretarului general al partidului, document de importanță cardinală pentru gândirea și practica revoluționară din România, pentru înțelegerea complexității marilor probleme internaționale.

Viziunea largă asupra societății românești, analiza penetrantă și lucidă a fenomenelor economice, social-politice și cultural-științifice, care caracterizează construcția socialismului în țara noastră, cu determinările lor profunde în timp și în experiența proprie, soluțiile care se impun în prezent și în viitor, toate pe fundalul unor realități mondiale văzute obiectiv, critic și principial, ne-au dat tuturor sentimentul justificat că spiritul imprimat întregii istorii a României contemporane de Congresul al IX-lea al partidului este viu și puternic, generator de noi energii în toate sferele creației materiale și spirituale.

În lumina acestor documente și în această atmosferă de emulație creatoare, scriitorii, ca toți oamenii muncii, se simt părtași lucizi și responsabili la făurirea noului destin al patriei, la ceea ce numea din nou secretarul general al partidului o luptă hotărîită „împotriva a tot ce este vechi și perimat, a ceea ce nu mai corespunde actualei etape”, pentru a promova „cu îndrăzneală noul, ceea ce se afirmă ca o necesitate a dezvoltării societății, atît în ce privește forțele de producție, cît și în știință, în învățămînt, în cultură, în întreaga dezvoltare economică-socială”.

Permanentă și apriga luptă cu starea de lincezeală, de scepticism, de superficialitate, de care ne mai lovim uneori în viața de toate zilele, exprimă impulsul firesc al dorinței unanime de autoperfecționare și autodepășire, împletit cu spiritul de dăruire, împins uneori pînă la eroism și sacrificiu de sine, spirit izvorit din straturile cele mai adînci ale ființei și ale istoriei poporului român.

Numai cine nu ne cunoaște bine ar putea să creadă că, recunoscîndu-ne deschis unele lipsuri și slăbiciuni în muncă, n-am fi în stare să punem virtuțile mai presus de neajunsuri, hotărîrea noastră fermă, optimismul și vocația spiritului constructiv mai presus de orice neîncredere sau tendință de denigrare, din partea oricui.

Așa cum știm, încă de la Congresul al IX-lea, științei și culturii din România li

s-au deschis toate ferestrele înnoirilor, dîndu-se la o parte dogmele și vechile poncife, acordîndu-li-se rolul de stimulatori ai progresului în toate sferele activității umane. Însuși spiritul întronat acum peste 23 de ani în partidul nostru, reorganizarea și înnoirea radicală a întregii societăți socialiste românești, pe baza propriei noastre gândiri și experiențe, stau mărturie înțelegerii profunde pe care a adus-o tovarășul Nicolae Ceaușescu într-o problemă fundamentală: faptul că, după propria expresie a secretarului nostru general, „nivelul de cultură și conștiință” îl face pe om „cu adevărat liber”.

Noi am învățat la timp această axiomă și n-o vom uita niciodată, pentru că ea exprimă un adevăr profund al devenirii și existenței noastre de secole și milenii, lupta pentru independență, libertate și unire națională împletindu-se strîns întotdeauna cu efortul de afirmare a culturii și științei, a gîndirii libere, înaintate. Știm bine că marea bogăție de personalități și stiluri cu care s-au împodobit toate artele din România în ultimele decenii poate deveni și mai rodnică în lucrarea spiritului dacă se va pătrunde mai adînc de suflul vîleii, de respirația puternică a oamenilor care dau chip și nume socialismului românesc. Numai așa vom putea răspunde cu atenție și sensibilitate marii atenții și marii sensibilități arătate științei, culturii și artei de tovarășul Nicolae Ceaușescu, de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, îndrumării și grijii deosebite de care ne bucurăm atît în orientarea generală cît și în activitatea noastră de fiecare zi.

Aceste gînduri sînt pecetluite de convingerea că orice intelectual comunist se onorează pe sine numai onorîndu-și patria și partidul, că în fața aniversării centenarului Eminescu, în fața evenimentelor politice majore care vor avea loc anul acesta, ne onorăm cu toții prin afirmarea atașamentului față de acel bărbat cîltor de Românie nouă, care ne-a redat dreptul la istorie, la gîndire și creație liberă, la demnitate și independență națională, la credința că, prin lupta pentru socialism și pace, speranța în ziua de mîine devine o certitudine, pentru noi, pentru copiii și nepoții noștri, stăpînii mileniului trei, care măsoară și marchează însăși vechimea poporului român. Cu sentimentul acestei vechimi și cu mindria legitimă a prezentului putem spune că România a fost și rămîne un pămînt al păcii și hărniciei, un factor dinamic pe arena internațională, în efortul general al socialismului și progresului, un prieten de nădejde al tuturor prietenilor săi.

Ion Brad

Țara-i un buchet de inimi-flori!

Ning cireșii spornic pe Carpați,
Și in fiecare petală e un cînt
Ce-nflorește-n oameni și-n lăute
Pe al Mioriței drag pămînt.

Mai înalt cu un văzduh ni-i zborul;
Griul sub zăpezi visează zori;
Ianuarie e-un fald sărbătorec;
Țara-i un buchet de inimi-flori!

Și suim prin timpul ei, năvalnic,
Gravind pașii noștri în istorie:
„Epoca, un om și un partid”
Ne-ntrecute ctitorii de glorie.

Ni-s dorințele înalte-amiezi,
Timp trecînd pe căi nemaștiate;
Căii ne-nstrunați ai gîndului-aripe
Galopînd pe drumuri ne-ncepute.

Și în tot și-n toate este el
Ceaușescu: țară, om, popor,
Minte ce cutează să unească:
Un prezent măreț, și-un viitor!

Constantin Clisu

■ Creația literară, artistică trebuie să realizeze noi opere care să oglindească uriașa muncă a poporului nostru. Avem nevoie de noi romane, noi piese de teatru, noi poezii în care eroii principali să fie muncitorii, țărani, intelectualii, cu pre-

ocupările lor, cu dorințele lor de progres, de bunăstare, cu hotărîrea lor de a contribui la făurirea socialismului și comunismului în România.

NICOLAE CEAUȘESCU

Omagiu de Eugen Palade și Cristian Bedivan

Eroul României

Zăpada, în Ianuarie, luminează dorințele,
Românii, toți, își trăiesc iubirile ;
Istoria înmănunchează făgăduințele
Timpului, vii cum numai pământul, semințele.

Se va spune că făptura neantului va copleși tot ce
crești :
Dar poporul român va vedea adevărul însemnat,
Marile taine și iubiri omenești
Le desprinzi, prin ani, ca un har adevărat !

Construcții trănice, fluvii în viltoare,
Le vor putea contempla urmașii inșetoșați ;
Trăim și iubim spațiul lumii viitoare,
În care-și poartă armonii de aur munții Carpați !...

Noi pace vrem și nimic n-o poate străbate
Nici fulgerul nu poate să ne rețină
Inima plină de-un vint de libertate,
Căci dorim distrugerea armelor ce-ar fi să vină !...

Noi cîntăm iubirea pentru Eroul țării,
Și purtăm în piepturi pacea pînă-n seninul
Cu stelele ! Cu stelele înălțării,
A României comuniste, ce și-a urmat destinul...

Privirea ne merge tot mai departe,
Prin fremătarea zorilor dimineții ;
Și credem în oameni, pe care nu-i desparte,
Ci îi unește, steaua rodnică a vieții !...

Noi făurim o propășire de har,
În România, pentru veșnicie,
Cu Nicolae Ceaușescu, Eroul legendar
Între marii voievozi ce-au fost să ne fie !...

Traian Iancu

Simbol etern

UN recent drum în Gorj, în locul de baștină al lui Arghezi și Brâncuși, m-a îndemnat să încerc a afla încă o dată ce este, ce poate fi și cum poate fi numită această parte de țară. Iar dintre multele mărturii destinate a deveni emblema pentru Gorj — parte de țară ce aduce în istorie legendarul destin al pandurului din Vladimiri, cel ce a rostit pe cimpia Padeșului nu doar o Proclamație către oltenii veniți ca frunzele codrului să facă dreptate și să afirme credința în dreptul la țară suverană, fără apăsare străină, ci și o Proclamație către viitor —, dintre multele mărturii, alegerea cea mai potrivită, care le-ar cuprinde pe toate celelalte în simbolul și semnificațiile ei, sint convins că ar putea fi Coloana fără de sfârșit a marelui Brâncuși.

În fapt, construcția ei a început demult, din secole adinci de timp și de istorie. În aspirația către nesfârșit a Coloanei și-au spus înaripările sufletelor și cutezanțele visărilor cel ce, ca niște mindri stejari, au însemnat prin vreme cu jertfa și talentul lor geografia acestor plaiuri, vegheate de tăcerea semeață a Paringului.

Da, construcția nemuritoarei Coloane a început demult ! Au scris-o meșteri cu har în zvelteța fucilor de mior, hărăzind-o să strălucească din lina mistică, în drumul ei către veșmintele gorjenești. Au scris-o iscusiți meșteri în stîlpii pridvoarelor, meniți să sprijine acoperișul de sindrilă al caselor, ce se aștează cu intimitate și statornicie între zarea pămîntului și zarea cerului, însemnînd locul unde împărăteau — în modestie dar și în certitudine permanentă — oamenii acestor plaiuri. Și a scris-o însuși Brâncuși, adunînd în drumul de metal al Coloanei spre înalt sufletele și amintirca eroilor neamului, convins fiind că, întărit cu ele, metalul operei va deveni de neînfînt și va sprijini, prin eternitate, însuși cerul.

În vremuri de mari convulsii istorice, în vremuri în care trufia megalomană și isterică a fascismului credea a-i fi îngăduit să calce în picioare demnitatea popoarelor și a oamenilor, aici, lingă veghea Coloanei brăncușiene, păzit de santinele și sîrmă ghimpată, dictatura „a înființat“

— dar verbul e, desigur, impropriu — Lagărul de la Tirgu Jiu. Și au fost aduși aici cei ce, lucid și curajos, știau și aveau cutezanța de a vrea să privească în viitor, încrezători în dreptul la libertate și independență, la un destin al patriei române. Între cei încarcerați s-au aflat comuniști, militanți de frunte ai partidului, între care s-a distins prin inegalabila sa vocație de patriot, de militant revoluționar, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Din lagărul de la Tirgu Jiu privirile tinărului comunist se puteau sprijini meru pe drumul în sus al Coloanei fără de sfârșit. Și citeau, fără indoială, în el, limpede și neînvins, simbolul însuși, de concentrată sinteză, al luptei eroice. Gîndul logodit cu ideea de demnitate și libertate a patriei nu putea fi în nici un fel încătușat.

Spre memoria acestor locuri, într-o continuitate cu trecutul lor glorios, și aici, la Tirgu Jiu, s-au inseris pagini memorabile din noua istorie a noii deveniri a patriei, cu deosebire în epoca ce poartă numele marelui ctitor de țară nouă — „Epoca Nicolae Ceaușescu“. Gîndul comunist s-a înălțat în zborul faptei eroice, vegheat de solemnitatea Coloanei fără sfârșit, care a sprijinit și sprijină — emoționîndu-ne prin uicitatea temerității operei de artă — cerul liber al patriei.

Drumul coloanei brăncușiene, mereu, de neclintit către înalt — iată nepieritorul simbol sub care se încolonează mărețele înfăptuiri ale timpului socialist al patriei, ale glorioasei Epoci ce poartă numele strălucitului ctitor de țară nouă, numele tovarășului Nicolae Ceaușescu. Tînăr fiind, a privit, de aici, de lingă inegalabila operă brăncușiană, mărturisind geniul românesc, spre ziua de mîine a țării, pentru a cărei împlinire a luptat cu exemplar eroism umanist, devenindu-i țării viteazul și cutezătorul conducător, simbol al temerității drumurilor patriei socialiste. În jurul conducătorului partidului și al patriei, ca o singură ființă, întreg poporul își simte unite fapta și gîndul, urcînd, prin timp, spre ani de nou avînt și glorii.

Nicolae Dragoș

În anii aceștia

VORBIM deseori despre dinamica socială și, în paralel, despre o dinamică în evoluția literaturii și artei în general. Nu spunem de loc o noutate afirmînd că între cele două procese există o relație indestructibilă, complexă și extrem de nuanțată, că în această ecuație primul determină, în mod inevitabil și în chip dialectic, schimbări și orientări în cîmpul vast de acțiune al celui de al doilea termen. Arta-ogîndă a realității nu este doar un generic ce riscă să se prăfuiască prin repetiție uniformizantă, ci o sintagmă ce degajă sensuri noi și se definește în funcție de coloratura și structura epocii, de imperativele ei care uneori sint subiacente, iar alteori au o influență directă.

Despre perioada istorică de după Congresul al IX-lea, cînd în fruntea partidului și a țării a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a scris mult, fiind considerată, pe bună dreptate, o epocă a marilor deschideri. Despre spiritul dinamic în economie și în viața socială din această epocă stă mărturie însăși geografia țării care a cunoscut transformări spectaculoase în toate planurile. Există astăzi, practic, zeci de așezări urbane care și-au reconsiderat într-o manieră radicală profilul, fluxul industrializării a atras spre orașe contingente masive de oameni care, prin noul lor statut, au adoptat un nou mod de viață și gîndire. Firește, literatura care s-a scris după 1965 este expresia acestei evoluții social-economice și culturale, în ea se regăsesc ca personaje oamenii acestor timpuri a căror autenticitate este ilustrată de însăși multitudinea planurilor existențiale. Este o literatură care polemizează implicit cu clișeele ce bîntuiau nestînjinite în epoca dogmatismului, cu avalanșa de personaje lineare, fade, lipsite de credibilitate prin faptul că erau croite după calapoadele unui tezism ce recomanda soluționarea previzibilă a stărilor conflictuale, încropite didactic.

Știința și tehnica au realizat în acest răstimp pași incommensurabili, progresele acestor domenii, cu performanțe de-a dreptul impresionante în ramurile de vîrf determinînd, în chip inevitabil, schimbări și în psihologia omului. Ca să nu mai vorbim de varietatea mijloacelor de informare ce stimulează și înlesnesc accesul omului la sursele de cunoaștere de o bogăție fără termeni de comparație altădată. Toți acești factori (și încă mulți alții) au determinat nu numai o diversitate tematică în aria literaturii, ci și noi modalități de ogîndire. Desigur, critica literară, prin dezbaterile ei frecvente,

a reușit să desprindă direcțiile noutătoare ale literaturii acestor aproape 21 de ani, care s-au scurs de la Congresul al IX-lea, și nu vrem să repetăm lucruri de acum cunoscute. Dar cîteva idei se cuvin subliniate fiindcă ele izvorăsc din substanța acestor ani.

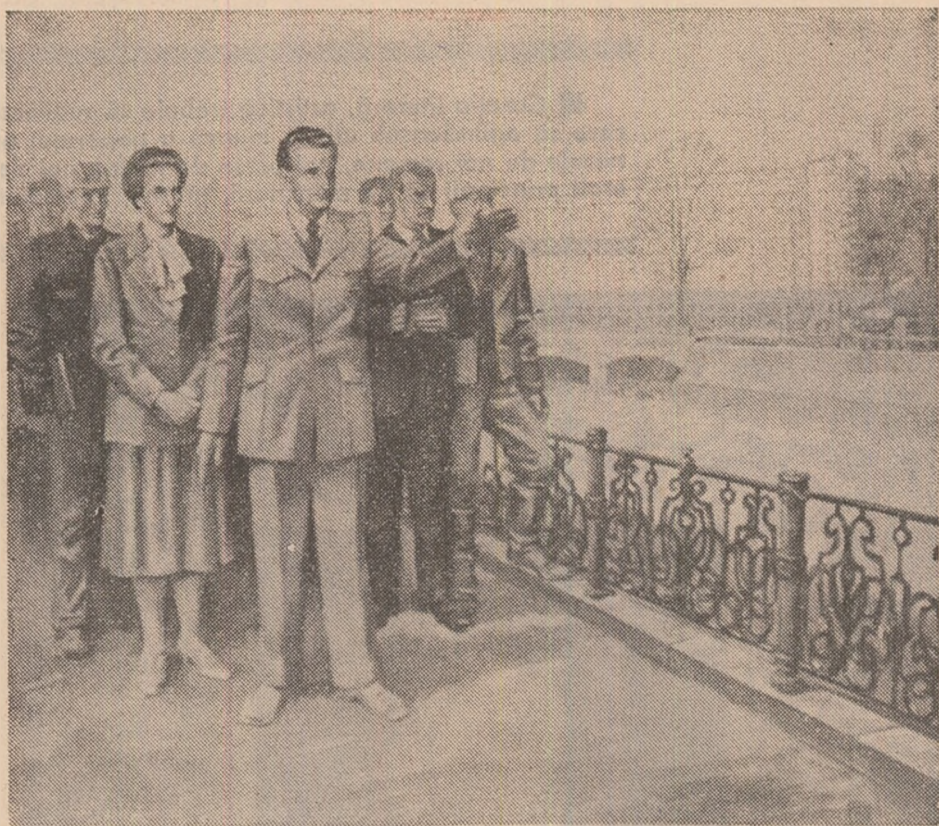
În paralel cu diversitatea tematică se observă și o schimbare în structura personajelor. Acestea nu mai au o „fixație“ socială, prin apartenență, ci sint recrutate din cele mai diverse medii, deoarece însăși devenirea lor poartă amprenta dinamicii sociale. Nu e nimic șocant cînd, în primele pagini ale unui roman, îl găsim pe eroul X muncitor și elev la seral, iar peste alte cîteva zeci, inginer electronist, cercetător sau, mă rog, una din profesiile din vastul nomenclator contemporan. După cum, pe cititor nu-l mai pasionează tema, cîndva dragă, a dezrădăcinării, a desprinderii de malca satului natal, ci cum se conturează ca personaj, ca identitate spirituală și afectivă, cel care traversează medii diferite, ce păstrează și ce anume cîștigă el ca ființă umană. În acești ani, personajul s-a îmbogățit prin sporul de reflexivitate, prin capacitatea de interiorizare — în raport cu propria conștiință și cu lumea — prin noile posibilități de meditație asupra rosturilor lumii de azi pe care i le oferă o superioară experiență de viață, cit și prin variatele mijloace de exprimare artistică ale autorului. Căci în spatele acestor personaje stă creatorul care este produsul unui complex social nou, în permanentă transformare, în care frontierele cunoașterii se largesc mereu.

În acești ani, descentralizarea culturală (sau, preluînd un termen mai nou, demetropolizarea) s-a răsfrînt benefic și asupra condiției creatorului. Nu doar marile centre și în mod necesar Capitala stimulează astăzi atmosfera literară ci și orașe al căror blazon nu avea, cîndva, acoperire reală. În acești ani, au fost înființate în centrele tradiționale din provincie o serie de reviste și edituri care, la rîndu-le, au adus în prim plan întinse geografii spirituale.

De obicei se spune că scriitorul are nevoie de hîrtie și stilou. Dar e nevoie și de medii capabil să-i scoată la iveală disponibilitățile latente. Într-un posibil inventar al autorilor de cărți de poezie și proză se va constata că pe buletinul de identitate al acestora figurează localități prin care odinioară nu trecea nici trenul. Este meritul acestei perioade de a fi dat condeierilor nu numai speranța, ci și certitudinea împlinirii.

Romulus Diaconescu

SUB ARCUL DE LUMINĂ

Vizită de lucru. Compoziție de Valentin Tănase

I

Întreabă primăvara și însăși ea răspunde
cuvintele sînt clare, temeinice, profunde
și calme, își așează din zori și pînă-n noapte
pe soclurile-nalte statuile de fapte...

În jilt de alabastru suride primăvara
că-n fiecare faptă se oglindește țara
care-și aruncă zilnic privirea peste ape
să vadă viitorul aproape, mai aproape
parcă de-acum, aici e, al clipelor, ardent
cu nestemat, inelul, e peste tot prezent
și degetul luminii din țară care-l poartă
arată ce frumos e, lucrat cu multă artă !

Este un scrin, pămîntul, în fiecă serti
cu juvaieri scumpe și pietre de hotar
proiecție de visuri pe orizont de țară
iluminînd adîncă hotarelor brățară...

E-adevărat ! Văzduhul l-a străbătut o torță
partinîndea noastră, biruitoare forță
din marile retorte de timp ale gîndirii
în clipa cea înaltă din țară, a iubirii
dar noua clitorie superbă, de ideo
va deveni coloană de albe orhidei
de nu se va preface, deplin, în ram și rîu
precum au fost gîndite, n-trezorerii de griu
și-n cărți să se așeze ca geometria-n spațiu
acest, al primăverii nepotolit nesațiu
de a trezi în juguri culoare din culoare
toți pomii României să dea acum în floare
și timpul să nu fie doar oaspete-nre oaspeți
sub ochii dimineții senini și-atît de proaspeți
ci, el, să fie-ntîiul al țării gospodar
căci patria nu-i dată de nimenea în dar
și o avem a noastră cit mina și cit mîntea
pe toate își așează pecetea lor, fierbîntea...

Întreabă primăvara și însăși ea răspunde
cuvintele sînt clare, temeinice, profunde
și calme, își așează din zori și pînă-n noapte
pe soclurile-nalte statuile de fapte !

II

Desăvîrșim prin visul încorporat în faptă
un sens al vieții noastre, incandescentul sens
și-naintăm spre țărîmul mirific ce ne-așteaptă
sub arcu de lumină al timpului imens...

Nu-i țărîm cu plaje-albastre, peste nisipuri
saltă

o flamură țesută din sînge de eroi
decît lumina zilei mai pură, mai înaltă
reverberînd geneze de constelații noi !

E-n noi, în fiecare un dor de-a fi, în viață
neîncinat de clipă, pe soclul statuar
să te privească timpul cu ochiul lui de
gheață
și să rămîi statornic cu sufletul de jar.

III

Acesta-i sensul vieții, nimic să nu te-ncline
și scut să-ți faci, prin cețuri, din aripi de
cuvînt
să urci, prin timp eroic pe marile coline
purtat de-al poeziei mistuitor avînt...

De-ți vor ieși în cale fosforescente pietre
cînd se rotesc deasupra, în stoluri, negri
corbi
să arzi întotdeauna ca focul de pe vetre
tu, singura lumină sub ochii nopții orbi !

Din arborii pădurii să-ți faci, prin ani,
prieteni
și-o călimară sacră din urme-adînci, de
cerbi
și cu cerneala vie care a plîns din cetini
să scrii procesiunea copacilor superbi !

IV

Dar să nu uiți oțelul ce fierbe în cuptoare
la mii de grade, i sensul întregii noastre vieți
privirea să nu-ți treacă romantic-visătoare
fără să vadă nimbul atîtor frumuseți

Devine visul faptă și fapta vis devine
precum te cheamă-o treaptă spre altă
treaptă-n sus
dar să nu uiți că timpul răsare pentru tine
și poți să fii luceafăr în timp fără apus !

Ci dacă-n viață visul e-ncorporat în faptă
cu nici o clipă vieții n-ai să-i rămîi dator
și-ajuns, cîndva, la țărîmul mirific ce
te-așteaptă
pe soclul tău de fapte vei fi nemuritor !

V

Ca dimineața ești de vară, cînd pe culmi
triumfător, răsare soarele și oamenii
deschid în soare ochii cu uimire
să vadă cataractele de aur
cum își revarsă peste cîmp lumina
în griul dat în floare să pătrundă
trezind laboratoarele din spice
să-nceapă, nevăzute, să lucreze...

Ca dimineața ești, Partid, în oameni
lumina ta, cliberînd, pătrunde
încredere, voință și putere
și clipa care vine, o transformă
într-un pridvor de casă, unde mama
lasă copilul liniștit în leagăn
în timp ce toarce inul bucuriei
pentru cămașa unei fericiri
în care să îmbrace tot pămîntul !

VI

Și oamenii te-au înțeles, în tine
privindu-se se văd cum sînt, cum fi-vor
prin tine, n-mîini cu pirghia albastră
a visului, puternici, să răstoarne
statuia, de pe soclu, a tăcerii,
în locul ei un cîntec să așeze
din marmura unei idei mărețe
tăiat cu dalta de oțel a faptei...

VII

Te-ai zămislit din ființa seculară
a noastră, a tuturor, ai fost tinăr
și tinăr ai rămas, tot mai puternic
vegheat de ochiul inimii din sînge
răsfrîngere de fulger care taie
în două, bolta cerului, în germen
furtuna cînd e gata să-și arunce
topoarele-n ferestre să le spargă
dar tu le-ai prins în mîinile-amîndouă
și-ai sfărîmat mirajele furtunii
să-și limpezească fața orizontul !

VIII

Cît cer înalt și cîtă cutezanță
cît dor de plenitudine, cît soare
și cîtă omenească dăruire
sigiliul tău, revoluționarul
a dezlegat în noi din începuturi
să-i dăm acestei țări o altă zare
mai largă, nu-s cuvinte să cuprîndă !

IX

Dar noi vedem conturile depline
ale acestor noi cariatide
dintii gîndite și din gînd desprinse
de cel ce-i este țării arhitectul
cum n-a fost altul pe acest pămînt
Cariatide : noile orașe !
Cariatide : Magistrale-Albastre !
Cariatide : Transfăgărășanul
mirabil, Bucureștiul, străbătut
de Dimbovița cu oțel sub pleoape !

X

Din toate, el, cutezător, Bărbatul
ales, conducător să fie-al țării
și comandant suprem care decide
înalta strategie comunistă !
Prin el, partidul cheamă înainte
spre culmile scăldate-n aurore
pe trepte-n roca timpului tăiate
prefigurînd în epoca de aur
cu numele-i înscris pe frontispiciu
ca un topuz, pe calea înălțării
reverberată peste ani, plenară
gîndirea lui revoluționară
care surprinde-n creuzetul zării
definitiv cristalizată-n linii
de dor, scăldată-n apele luminii
magnifica imagine a țării !

Ion Potopin

■ Ce minunate sînt realizările constructorilor socialismului în toate domeniile ! Din aceste preocupări, în care sînt și multe contradicții și în care sînt exprimate multe dorințe, trebuie să se inspire scriitorii, creatorii patriei noastre. Izvorul nesecat de

inspirație trebuie să-l constituie viața și munca poporului nostru. Din acest izvor veșnic viu, nesecat să se inspire adevărații creatori și artiști, care, prin întreaga lor activitate, trebuie să servească poporul, construcția socialismului, viitorul său luminos, comunismul !

NICOLAE CEAUȘESCU

Oglindă a realității noastre

N-AM ținut în mod deliberat ca articolul acesta, consacrat reportajului literar, să conțină în el și ceva reportericesc, nici ca autorul său să-l imite pe Velásquez, cînd căuta să se picteze și pe sine într-un colț al tabloului care înfățișa odraslele regale.

De fapt, asemenea intenții nici n-au existat de la început în articol. Ele au fost adăugate ulterior de viață, de o împlinire semnificativă.

În urmă cu cîteva zile, ieșind de la Facultate, mă întîlnesc la un colț de stradă cu un vechi prieten și coleg de generație, Alecu Ivan Ghilia, care în ultima vreme s-a reorientat tot mai mult spre vechea sa dragoste : pictura. După salutul prietenesc și urările de sănătate și succes în noul an, i-am mărturisit că l-am citat într-un articol despre reportaj cu regretul că nu-l mai întîlnesc în presă, semnind reportaje, specie modernă, funcțională, cu o forță de comunicare remarcabilă, în care generația noastră a excelat prin confrăți ca Lucian Zatti, Victor Vintu, Nicolae Țic, Dionisie Șincan, Petre Sălcudeanu, Mihai Stoian, Vasile Rebreanu, Dumitru Popescu, Platon Pardău, Ilie Purcaru, Mikó Ervin, Toma George Maiorescu, Victoria Ionescu, Corneliu Leu, Ioan Grigorescu, Tita Chiper, Boris Buzilă, Tudor Băran, Vasile Băran, Ștefan Bănuțescu, Paul Anghel, Pop Simion, Dragoș Vicol, Traian Coșovei, Mihai Negulescu.

Firește, în graba discuției pe mulți l-am uitat ; dar nu de pomelnicul generației mele de reporteri era vorba... ci de reportaj.

La întrebarea de ce nu scrii reportaj, dragă Alecu, Ghilia mi-a răspuns surzind blind, cu un aer de înțelepciune moldovenească :

— Am îmbătrînit, bădieu... și (adăugînd într-o limbă care-mi amintește de Miron Costin) la reportaj multă tinerețe trebuie... reportajul cere eforturi tinerească, alergătură, nopți nedormite. Reportajul e pentru generația tină. Ea are mai multă energie, mai mult curaj, mai multă curiozitate, mai multă forță de a scormoni pentru dezvăluirea adevărului...

Ne-am despărțit, plecînd fiecare spre rosturile lui. Nu știu la ce s-o mai fi gîndit Alecu Ivan Ghilia, dar eu am continuat să mă gîndesc la reportaj, la autori tineri care-l practică azi, la starea și statutul lui în contextul literaturii actuale. Dintre numele de poeți și prozatori tineri foarte răsfațate de critica literară nu-mi aminteam prea multe care au semnat reportaje literare de valoare. Mi-a venit în minte mai stăruitor numele lui Ștefan Mitroi, un excelent prozator și reporter despre ale cărui cărți, bag seamă, se cam uită să se scrie. M-am gîndit apoi la alte aspecte ale reportajului, la marile lui resurse de autoregenerare, la variatele ipostaze în care se poate afirma avînd în centrul lui un colț de țară sau de lume, e vorba de reportajul descriere a unui chip uman : reportajul-portret ; o împlinire reală cu mai multe personaje ; reportajul schiță sau nuvelă, ca la Geo Bogza ; o problemă etică, morală, socială, științifică, interfață cu destine umane și împliniri semnificative ; reportajul eseu și chiar reportajul-roman cum îl întîlnim la Hemingway, Malraux, Ilya Ehrenburg. Nimeni nu poate ignora virtuțile literare ale reportajului, specie deosebit de vie, de productivă și atotcuprinzătoare sub aspect tematic. Ea oferă mari posibilități de afirmare tuturor talentelor, din toate generațiile. Cînd nu se înecă în banalități, platitudini și apă de trandafiri, cînd substanța lui nu se dizolvă în siropuri liricoide și în idilisme fără nici o urmă de viață autentică, atunci cînd e încărcat de adevăr și de realitate concretă, de problemele reale ale oamenilor, reportajul cunoaște un impresionant număr de cititori. Într-un asemenea reportaj de mare autenticitate și remarcabilă valoare artistică au excelat în literatura română atîtea condeie, în afară de cele citate pînă acum : Eugen Barbu, Petru Vintilă, Brunea Fox, Ion Lăncrăjan, Nicolae Mărgescu, Nicolae Jianu, H. Zîncă, Vasile Nicorovici, Floarea Ceașescu, Mircea Radu Iacoban, Viorel Sălăjan, N. Grigore-Mărășanu, Romulus Lal, Valentin Hossu Longin, Corneliu Nistorescu, Lia Miculescu, Mircea Nedelciu, Constantin Stan, Dan Mucenic, Sorin Preda.

Prin reportajele acestora și ale multor altora, scriitorii noștri au realizat o cro-

nică vie, impresionantă, a edificării socialismului în patria noastră. În reportajul literar de bună calitate se oglindește uriașa muncă a poporului român, mutațiile ce se produc în conștiința sa, înfăptuirile sale epopeice.

„Ce minunate sînt realizările socialismului în toate domeniile ! — spunea tovarășul Nicolae Ceașescu în *Expunerea* la lucrările comune ale Plenarei Comitetului Central al Partidului, Consiliilor și Birourilor executive ale organismelor democrației muncitorești-revolutionare și organizațiilor de mase și obștești. Din aceste preocupări, în care sînt și multe contradicții și în care sînt exprimate multe dorințe, trebuie să se inspire scriitorii, creatorii patriei noastre. Izvorul nesecat de inspirație trebuie să-l constituie viața și munca poporului nostru. Din acest izvor veșnic viu, nesecat să se inspire adevărații creatori și artiști, care, prin întreaga lor activitate, trebuie să servească poporul, construcția socialismului, viitorul său luminos, comunismul !”

Reportajul înflesnește o cunoaștere mai adîncă și mai complexă a muncii oamenilor, despre care, spunea odată Octav Șulițiu, „cunoaștem foarte puțin” și „necunoscînd cum trăiesc și cum muncesc oamenii, nu ne putem lăuda că-l cunoaștem pe om ! Omul nu este numai o mașină de gîndire. Umanismul Renașterii l-a pus pe om în centrul lumii, dar nu pe omul întreg, ci numai pe omul de la rădăcina nasului în sus. Umanismul Renașterii era cărturăresc și spiritual.

Omul însă nu este numai spirit. El nu poate fi înțeles și adîncit numai prin felul cum gîndește. Pentru a-l cunoaște bine pe om, trebuie să ne plimbăm în vastă și pestriță arie a muncilor sale, să-l vedem aplicat asupra uneltelor sale nemărate, să-l urmărim în gesturile sale diferite, atunci vom afla marile adevăr că umanismul trebuie să-l restituie pe om întreg, de la tălpi pînă la creștetul capului. [...] Din contactul scriitorului cu munca sub formele ei diverse va ieși o îmbogățire a literaturii, dar, mai cu seamă, — ceea ce ne interesează în primul rînd — o mai temeinică cunoaștere a omului în genere”. — Publicate în ziarul „Națiunea” (23 oct. 1947) al lui G. Călinescu, el însuși un strălucit reporter, rîndurile acestea ale unui critic de o excepțională vocație, dar prea devreme, dispărut, rămîn profund actuale. Reportajul e o specie de o neîmănată forță de comprehensiune în care se poate surprinde cu repezițiune dinamica fenomenelor sociale, mutațiile din conștiința omului nou, relațiile sociale, contradicțiile din viața oamenilor și din societate ; reportajul îngăduie descrierea obiectivă, notația directă a realității, dar și meditația asupra ființei umane, efuziunile lirice, cu condiția ca totul să fie motivat și autentic. Deoarece în specia reportajului se pot implica toate structurile temperamentale, toate talentele, cu garanția că se pot manifesta la largul lor și se pot împlini cu maximă originalitate. Prin contactul cu munca oamenilor scriitorul-reporter contribuie la primenirea și învigorarea tuturor speciilor și genurilor literare. De aici îndemnul atît de legitim, prin care scriitorii, artiștii în genere, sînt orientați spre izvor, spre esența vieții, spre munca oamenilor și nu spre ulcior.

Fără a face ierarhizări hazardate, trebuie să spunem, totuși, că nici o specie literară nu are disponibilități intrinseci de a veni mai prompt în întîmpinarea unei asemenea nobile cerințe. Ea poate deschide drumul altor specii spre mari realizări, precum romanul, piesa de teatru, scenariul de film ! Dar înainte de acest act propedeutic, reportajul este o specie suficientă sieși, cu trăsături distincte, cu posibilități foarte apreciate de cititori. Excelentele cărți de reportaje despre Trașfăgărășan, Canalul Dunăre-Mare Neagră sau Dunăre-București, despre Metroul bucureștan și regularizarea Dimboviței, despre munca de fiecare zi a oamenilor, semnată de atîți talentați scriitori de azi se citesc ca un roman captivant și au un puternic rol instructiv-educativ. La începutul acestui nou an literar, cînd se croiesc planuri de activitate, dorim o resurecție a **reportajului**, cu încrederea deplină în valoarea lui estetică și în funcția lui educativă. Pentru aceasta toate forțele se cer mobilizate și sprijinite de presă și edituri.

Ion Dodu Bălan

Zi de sărbătoare. Compoziție de Vasile Pop Negreștea

Într-un climat generos

IN anii de după istoricul Congres al IX-lea al partidului, odată, cu dezvoltarea impetuoasă, fără precedent a vieții economico-sociale, o înflorire multilaterală a cunoscut și viața spirituală, în cadrul căreia cultura, creația literar-artistică, diversele forme instituționalizate de susținere și promovare a valorilor artistice s-au constituit în adevărate mijloace de reflectare a realității, de modelare a conștiinței socialiste și de îmbogățire a orizontului de cunoaștere al oamenilor. Este lesne de observat că, în șirul de succese obținute de creația literară românească din anii socialismului, un loc deosebit — prin numărul operelor și calitatea lor artistică — îl deține literatura scrisă în ultimii 23 de ani. Putem afirma, cu deplină temei, că evoluția fructuoasă a literaturii române scrisă după Congresul al IX-lea al partidului a fost profund iniuriată de climatul generos, de atmosfera de vicemulație creatoare și de continuă adîncire a democratizării vieții noastre culturale promovate de partid, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceașescu. În exemplul luminos de acțiune și dăruire revoluționare a tovarășului Nicolae Ceașescu, în gîndirea sa novatoare, originală, în concepția sa ideologică și politică întemeiată pe strategia construcției socialiste în raport cu specificul și posibilitățile țării, cu aspirațiile poporului, noi, scriitorii, am găsit un pildeitor model de muncă și viață, un fertil îndemn de abordare curajoasă a problematicii specifice făuririi societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintării spre comunism, un nesecat tezaur de idei filosofice și estetice menite să direcționeze și să lumineze calca literaturii valoroase, locul și rolul important al scrisului și al scriitorului în societate.

Pe acest fundal de idei și teze înnoitoare, literatura a găsit fermentii ideologici și estetici capabili să o scoată din cîmpanul stagnant al unor construcții schematice, al unei viziuni înguste, și să o învigureze cu substanță inestimabilă desprinsă din izvorul viu, inepuizabil al realității, din clocotul vieții și muncii, din frămîntările și aspirațiile oamenilor, dînd, astfel, scrierilor șansa viabilității, autenticității și durabilității. De pe această poziție ideologică avansată, care presupune o nouă relație a scriitorului cu lumea, dar și cu noi înșine, s-a definit și îmbogățit însuși statutul creatorului, care, așa cum se știe, a trecut de la stadiul contemplării idealurilor, la acela al luptei pentru înfăptuirea lor, integrîndu-se tot mai activ în planul răspunderii sociale și politice, desăvîrșindu-și menirea de om al cetății. De aceea, întîmpinînd cu firească receptivitate îndemnul secretarului general al partidului, adresate în repetate rînduri cu căldă

înțelepciune scriitorilor, ne-am regăsit, mai mult ca oricînd, în miezul vieții, al realităților construcției socialiste, alături de semenii noștri, minunații oameni ai acestui timp incandescent, pe care, în dialoguri directe, deschise, pătrunse de adevărurile existenței, ne-am străduit să-i cunoaștem și să-i înțelegem mai bine, spre a da scrierilor noastre acel spor, atît de necesar, de reflectare a unor reprezentative modele și aspirații umane, relevante pentru vremea pe care o trăim. Aceasta ilustrează, totodată, un mod superior de asumare a istoriei, de angajare și răspundere față de valorile muncii și vieții, patriei și națiunii, de creștere a sentimentului participării la prefigurarea căilor spre un viitor luminos.

Expresie grăitoare a posibilităților nelimitate de afirmare a talentelor reale din orice colț al țării, indiferent de vîrstă, profesie și limbă în care se exprimă, ca urmare a procesului de largă democratizare a vieții culturale și a climatului de deplină libertate de manifestare a individualității fiecărui creator, alături de toți slujitorii condeului de pe întinsul patriei, la continua dezvoltare a literaturii române de azi contribuie și scriitorii care trăiesc și muncesc pe străvechile meleaguri ale Olteniei, în Craiova — cetate puternică a științei și culturii românești actuale. În acest sens stau mărturie romanele, cărțile de proză scurtă și publicistică literară, volumele de poezie, de critică și istorie literară, de valorificare a moștenirii literare, de literatură pentru copii și tineret etc., scrise de cei ce trăiesc și muncesc în județele Olteniei și tipărite la Craiova, sub emblema prestigiosului edificiu al „Scrișului românesc”, ale cărui ecouri editoriale din trecut au renăscut și s-au revitalizat, la cote valorice înalte, în anii de istorice înfăptuiri ale EPOCHI NICOLAE CEAUȘESCU.

Iată de ce le considerăm ca pe un amplu și mobilizator program de muncă pentru noi, scriitorii, grăitoarele cuvinte pătrunse de o puternică forță ideatică, cuprinse în magistralele teze al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceașescu, adoptate ca un strălucit document de activitate vastă a întregului nostru popor în pregătirea Congresului al XIV-lea al partidului : „Creația literară, artistică trebuie să realizeze noi opere care să oglindească uriașa muncă a poporului nostru. Avem nevoie de noi romane, noi piese de teatru, noi poezii, în care eroii principali să fie muncitorii, țărani, intelectuali, cu preocupările lor, cu dorințele lor de progres, de bunăstare, cu hotărîrea lor de a contribui la făurirea socialismului și comunismului în România”.

Ilarie Hinoveanu

Peisaj în viitor

ÎNTR-O vreme, mă fascinau călătoriile. Acum mă gândesc că pasiunea aceea venea dintr-o foame de cunoaștere, dar și din dorul mereu nestins de satul natal, căci o bună parte a copilăriei și-a adolescenței am petrecut-o printre oameni necunoscuți. Mult timp, viața mea a fost o continuă pendulare între cetatea Timișoarei și satul dintre dealurile ce suie de la Olt, — dealurile acelea care vara miroseau a cimbri și unde viile albastre ridicau în soare tipsii de topaze și chihlimbare. Stăteam ore în șir la fereastră trenului, în curgerea acruului, nerăbdător s-ajung în drumul prăfos, care urma sinuozitățile Cungei, pe lângă zăvoaiele foșnind de-un cîntec adine.

Astfel, mi-amintesc cum am plecat într-o toamnă, însoțit de un prieten al acelei ani, s-ajung în Capitală, cu treburi literare care imi puteau modifica destinul. Mergeam încet, pe jos, întinzându-mi în lungi discuții, parcă spre a amina cît mai mult despărțirea de locurile natale ; am străbătut nisipurile albe din lunca Oltului ; era o liniște nefirească în duminica aceea, se vedea riul aprins de vîlvătaiele apusului, am stat mult de vorbă cu podarul, am trecut dincolo și-am cinat lângă un caic cu fața întoarsă spre colinele rămase în urmă. Eram amîndoi foarte singuri, ne-am uitat cum trece trenul dinspre Sibiu și, fără să spunem o vorbă, am renunțat la călătorie, făcînd calea întoarsă.

Multă vreme după aceea, ori de cite ori treceam cu trenul prin țară, mă opream acolo, să-mi văd satul, oamenii, care mă știau și care mă-nconjurau cu un interes sincer, sporindu-mi mereu puterile și dorința de a nu-i dezamăgi în așteptările lor. Îmi aduc aminte cum mă iscodea tatăl meu, de fiecare dată, dornic să afle ce e nou prin locurile de unde veneam și cu cîtă atenție mă urmăreau cei adunați în jur, în serile cu cer adînc de toamnă, și mă gândesc că setea aceea de spații noi, călătoriile mele purtau, în sensul lor, și ceva din evaluarea pe care o primeam eu în ochii sătenilor mei cînd povesteam despre orașe și șantiere, despre cei ce ridicau edificiile noi ale țării. Dar era mult mai mult, desigur, în căutările mele, care aveau în primul rînd o accepție de ordin literar.

Multe din versurile scrise pe-atunci respirau un pronunțat aer peateresc, erau transcrieri de impresii noi, uneori inedite, totdeauna coplesitoare, însă folosul acelor drumuri de început îmi place să cred că s-a reflectat mult mai tîrziu în felul de-a înțelege viața și, poate, și rosturile poeziei.

În peregrinările acelea, am fost la Bicaș, într-un timp cînd plutășii treceau la vale pe sub imensele macarale de la baraj. Am fost într-o schelă petrolieră din Gorj și-ntr-o lucrurile ce m-au impresiionat profund erau sonderii care trăgeau pe dealuri, mutîndu-le din loc în loc, într-o geometrie a visului, înaltele turle metalice. Am văzut minerii Aninei lucrînd în zăpușcala orizonturilor de la 1 000 m adîncime și mă gândesc întotdeauna cu admirație la dăruirea lor, la munca lor aspră. Apoi, în popasurile mele repetate — oțelarii Reșiței, acei demiurghi ai temperaturilor înalte, apoi poștii carierelor de marmură, muncitorii ogoarelor, tăietorii de păduri.

Avuția cea mai mare a țării o constituie oamenii și munca lor, iar drumul parcurs în aceste decenii e drumul de la umilință și înapoiere la demnitate și civilizație.

Cînd trec, în acest ianuarie aniversar, ca într-o fascinantă zare a istoriei, pe viaductele de la Marea Porților de Fier, gîndul meu se-ntoarce spre peisajele depozitate în memoria mea, schimbate sub aura de lumină a vremurilor noi. Între aceste peisaje modificate, la care revin mereu, este și țarmul Pontului Euxin, țarm de soare și exuberanță arhitectonică — imagine de suris și-ncredere în viitorul acestui pămînt.

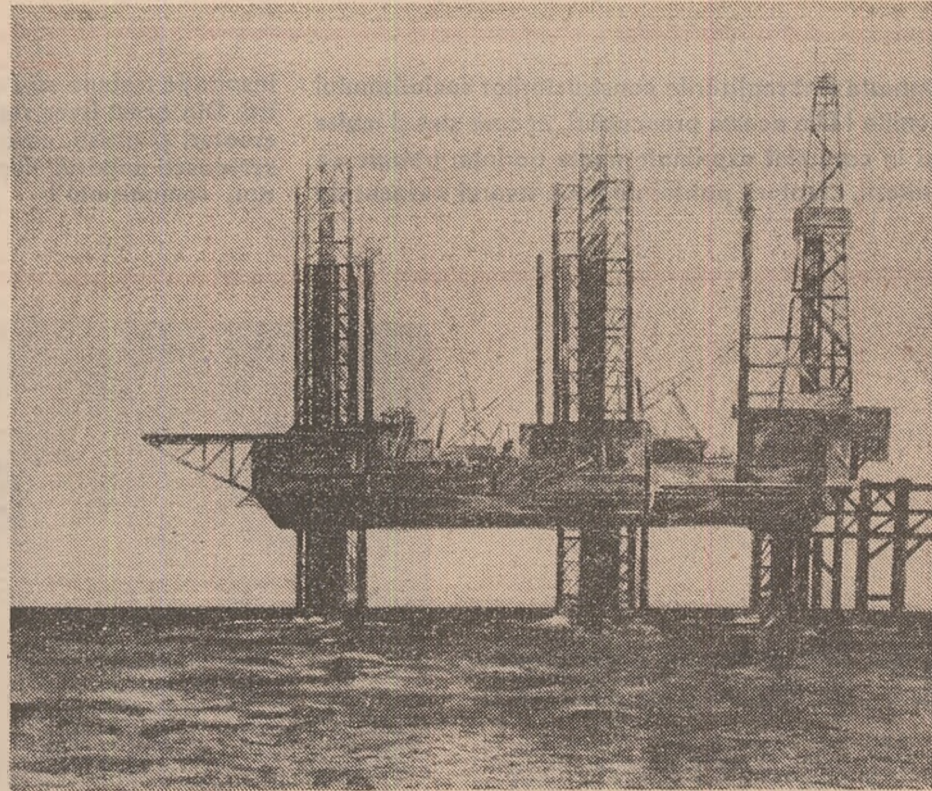
Anghel Dumbrăveanu

Deschideri de drum

ÎNCA o dată vestirile lui ianuarie ne așază în fața ochilor harta — contur de inimă parcă — a țării. Iar imaginea pe care sufletul nostru o prefiră peste eternele linii ale reliefului captează cu emoție — din viitor captează — noi drumuri, noi proiecte, noi intrupări în aevele ale unui nobil destin constructiv.

Pretutîndeni, trecerea noastră înseamnă mai mult decît un interludiu în amfiteatrele carpatine. Pretutîndeni, însoțim pașii fără odihnă, dăruiti mersului înainte al patriei, al celui care, prin fapte și crezul său, își află efigia între cîtorii de seamă ai neamului.

Pașii noștri în țara de azi sint parcă un legămint, continuu reînnoit, cu puterea acestui pămînt de a iubi soarele, munca, libertatea. Cu puterea acestor oameni, a acestui popor — mare familie de meșteri și visători — de a crea o țară pe măsura

Platformă de foraj. Pictură de Vladimir Șetran

Construcitori visători

DACĂ în grădina Copilăriei s-a intrat întotdeauna pe cărările de candoare și inocență, drumurile spre maturitatea Timpului prezent trec, invariabil, prin toate zidurile în care ne turnăm puterea și, deopotrivă, aspirația omenească de mai bine.

În vremea noastră constructorii se nasc din visători, spune cineva. Afirmația sună, evident, romantic. Deși...

În ultimele decenii am bătut cu pasul nenumărate locuri de geneză. Epicentre fierbinți ale actualității, care au ridicat în lumină cele peste 2,6 milioane de apartamente din ultimii 23 de ani ori au arcut elegant, vitale zboruri de beton peste ape. Locuri intrate în domnia întinșelor sisteme de irigații, în care nădejdea lanului de piine al țării se măsoară în ficcare an cu cele peste 30 milioane tone de cereale, ori aparținînd vetrelor de arșiți necrutătoare din care oțelul naște și renaște, ridicînd potențialul industrial al României socialiste la o putere de 128 mai mare decît în 1945. Și am învățat astfel că drumul prin erele geologice, către stratul tăcut de cărbune, de exemplu, „se pietruiește” mai întîi și întîi cu istovitoare robustețe. Că un nou act de vasalitate a apelor țării, prin care acestea sint obligate să plătească tributul în megawati — valuta liber convertibilă care intră în ecuația existenței moderne — așază la temelii cheltuiuri, nu o dată eroice, de energie. Că luciul tuturor magistralelor albastre cuprinde în durerile facerii, ca pe o obligatorie vamă, asprele confruntări în care sortii nu pot fi decît de partea făuritorului de istorie nouă.

Și totuși, constructorii se nasc din visători...

Oare și pentru faptul că ei au, într-o mai mare măsură, capacitatea să vadă în toată splendoarea ziua de mîine a operei lor ?

Eram în albia unui mare lac de acumulare, peste numai două ore urma să se instaureze și aici domnia definitivă a apelor, și memoria a înregistrat gestul omului care scrijela acolo, în eternitatea betonului, data clipei unice pe care o trăia, pe care o pregătise, în zile și nopți de

neodihnă. „Să se știe”, s-a explicat el atunci. Oare chiar nu-și imagina că, „pentru a se ști”, ajungea vasta lume a tăcerii urcată acolo, între munți, și de brațele lui ?... Cine a admirat sălbăticele splendori ale Transfăgărășanului nu se poate să nu fi văzut o plăcută care reamintește unitatea sub drapel ce a acționat acolo. Abruptul muntelui învins prin despicarea șoselei adaugă ce ar mai fi de adăugat... Un pumn de pămînt drept amintire, din prima cupă săpăută la temelia unui nou oraș sau cetate industrială... Albume cu diplome, fotografii care inchid în scoarțele lor atîtea existențe, care deschid mari sensuri existențiale și sentimentale...

Constructorii se nasc din visători...

Destui dintre aceștia s-au legat într-atît de operă încît au prins pentru totdeauna rădăcini acolo unde au întemeiat. Cu toții însă își măsoară viața după aceste semne lăsate în urmă. Semne de muncă. De vis. De timp condensat, trăit ardent, dintr-o răsuflare. Sint repered din care scriitorul, muncitor al spiritului, află puterea cărților sale. În care recunoaștem puterea lui de drept și de fapt. Legitimăție pentru prezent și viitor a culturii române, literatura de azi, prin ceea ce are ea mai adevărat și durabil, lasă, la rîndu-i originalele și tulburătoare-le semne-mărturii.

Despre timpul în care se scrie cuvîntul — iar prezentul nostru, al acestui sfîrșit de secol și mileniu, așază atîtea pietre de temelie încît e drept să spui că țara are, ca niciodată, numai constructori-visători. Care duc mai departe vocația de a clitori, ca niste buni gospodari de frumos, din viața veche a făuritorilor de cetăți și de nepereche stilpl de poartă al existenței noastre. Vocație ridicată la cota înaltei și înaltei istorii de pilda unui om : Nicolae Ceaușescu.

Despre oamenii țării care intră cu demnitate în orizontul de lumină al bucuriilor de fiecare zi. Cu toate zidurile lor. De piatră și de suflet.

Pe care le vor mai durabile decît bronzul...

Ilie Tănăsache

Pașii noștri — limpezi, fermi și necesari — constituie poate acca neodîhnită încredințare de clepsidră a istoriei, prin care progresul fundamentat teoretic, cîtitoriile și procesele constructive stabilite cu clarviziune devin, prin forța trăirii și acțiunii umane, prin competență, dăruire și cucerire, însăși noua geografie — împlințoare de vii aspirații — a țării de azi, a țării de mîine.

De pretutîndeni, pașii noștri captează înțînirea, statornicia, deschiderea către viitor pe care le-au prefigurat și le prefigurează pe fiecare plai al patriei pașii neodîhnii, pașii vestitori de zidiri și înnoiri, de viață demnă și mai bună a oamenilor. Pașii neobosiți, înțînirile Cîtorului de nouă istorie cu toate ținuturile țării, dialogurile cu oamenii din toate categoriile sociale, configurează semnificative deschideri de drum pe care țara, noi toți, ne-am angajat cu sentimentul participării la o nepereche trezire la viață a energiilor acestui popor.

Mihai Negulescu

Ctitorind în cuget

DACĂ e să definim momentul actual al literaturii noastre prin ceea ce are ea mai pregnant propriu, mai reprezentativ, atunci desigur trebuie să ne referim în primul rînd la calitatea de participantă, direct angajată, în vastul proces de ctitorire a unei spiritualități naționale avansate, specifică societății românești de azi, situată pe promontorii de înaltă civilizație. Contribuția sa trebuie descifrată, desigur, în prinosul de originalitate adus în operele beletristice nou create, zămislite în și din climatul trepidant al vieții noastre de constructori ai lumii noi, dar nu pot fi neglijate, în nici un caz, rădăcinile sale adînc înfipte în solul tradițiilor culturale. Vorbînd deci despre deschiderea nouă, mult mai generoasă și de profunzime, a unghiului de receptare critică a valorilor trecutului, aplicat în ultima vreme, înseamnă nu numai a recunoaște dar a ne și asuma viguroasele cariatide ce susțin, cu demnitate și trăinicie, mereu innoitele caturi de adaos cultural ale actualității. Alături de crearea unei proze a zilei de azi, a unei lirici vibrante în ritmurile prezentului febril, a unei dramaturgii profund ancorate în imediatul faptei eroice a omului nou, s-a format o școală puternică de istoriografie literară capabilă a repune pe drept în circuitul ideilor culturale contemporane tot ceea ce este cu adevărat valoros din moștenirea trecutului. Și pe bună dreptate. Căci, a-ți cunoaște temeinic trecutul înseamnă de fapt a putea să-ți privești cu luciditate viitorul.

Este echilibrul creator pe care îl au înscris în substratul lor ideatic profund tezele politicii ideologice a partidului nostru, de peste două decenii încoace. Iar rezultatul, în ceea ce privește ctitoria din cuget a omului zilei de azi, este evident. Avem un om de o complexitate intelectuală nemaiîntîlnită odinioară, mare iubitor de frumos și de adevăr, deprins a gîndi, a medita, a reflecta continuu asupra a tot ceea ce-l înconjoară. Or, la o astfel de atitudine îl îndeamnă, îl stimulează, nu în ultimul rînd, cartea plină de învățăminte „ca un fagure de miere”. Numeroasele serii și colecții ce apar sub egida editurilor din Capitală sau din provincie pun la îndemina cititorului de toate categoriile un autentic arsenal de valori ideatice din cultura română sau universală, clasică ori contemporană, ca autentice, necesare instrumente de educare și desăvîrșire spirituală. În ultima vreme, o minunată serie dirijată de Editura „Eminescu”, intitulată semnificativ „Biblioteca de filosofie a culturii românești”, răspunzînd superior dezideratelor înalte ale acestui timp deschis spre continua cunoaștere, a repus în circulație imediată, cu discernămint critic și înalt profesionalism, operele unor înaintași prestigioși ai gîndirii filosofice și istorice românești — P.P. Negulescu, Mircea Florian, C. Rădulescu-Motru, Constantin Antoniadă, V. Panăcostea, C. Filitti, I. Lupas, T. Vianu, Petru Comarnescu ș.a. — alăturîndu-se, într-un gest firesc, editării clasicii literaturii române, întreprindere girată de Editura „Minerva” (și susținută substanțial de celelalte case editoriale) prin colecții specializate, intrate de-acum de mult în uzul obișnuit al omului zilelor noastre. Ca o izbîndă a efortului de ctitorie în cuget, ca un omagiu jubiliar, în acest an se încheie șirul sericii de opere complete a monumentalei ediții Eminescu, acel „vizionar de geniu — cum se exprimase un ilustru scriitor, cu ocazia dezvoltării bustului de la Constanța — care a bătut cu piciorul toate ținuturile și toate poteciile țării sale, cu doina pe buze, cu neantul în buzunare și cu România Mare în inima lui”. Acest cîștig de înălțare sufletească prin lectură — a scriitorilor clasici ori contemporani — este și el însemnul de netăgăduit al unei epoci de efflorescență, fără precedent în istoria patriei. Momentul actualității noastre românești s-a impus în conștiința universalității sub semnul marilor ctitorii. Am înălțat case și localități noi, am transformat benefic peisajul geografic al țării, am ridicat combinate și am obligat natura să ni se supună. Am dimensionat o lume nouă. Dar marca *lucrare* s-a produs în om, în conștiința și în gîndirea sa. Epoca istorică actuală a impus un om superior, de reală elevație spirituală, la profilul căruia literatura și-a adus (e un lucru confirmat) o contribuție hotărîtoare. Operele scriitorilor de azi, alături de tot ceea ce este bun și viabil în „scripturile” trecutului, sint pietre de temelie trînică la înălțarea edificiului superb al acestei spiritualități naționale românești. Iată cu adevărat izbînda scrisului liber dintr-o țară liberă și prosperă — România socialistă.

Constantin Cubleşan

■ Numai trăind și scriind împreună cu poporul, pentru popor, participând activ la făurirea prezentului și viitorului patriei noastre, creatorii de literatură și artă pot da opere de înaltă valoare, își pot îndeplini misiunea în for-

marea conștiinței revoluționare, în promovarea adevăratului umanism revoluționar al societății noastre socialiste, în care tot ce se realizează este destinat înfloririi patriei, omului, bunăstării și fericirii sale.

NICOLAE CEAUȘESCU

Din chiar inima țării

SUB cupola Academiei răsună un glas puternic, adânc pătrunzător, răscolitor mai cu seamă prin cuvintele pe care le rostea, acestea cuprinzând în înțelesul lor istoria cea veche și istoria cea nouă de Patrie. Era un ceas înalt și cel care cuvînta era fiul cel mai iubit al acestui popor, lui adresându-i-se din inimă cel mai de seamă forum științific și cultural al țării. Am înțeles că, de fapt, ni se vorbea nouă, tuturor, din chiar inima țării. Coloanele au fost înlocuite cu fraze conținând alita tărie în adevărul lor, încît ele au început să crească pretutindeni, susținînd construcții ce au fost pînă acum doar visate. Și-am înțeles, iarăși, că e firesc să fie așa, creșterea se făcea dintr-o operă a unui conducător de cea mai mare cucerire, care întrupează exemplar spiritul novator, dintr-o operă de întemeietor, ce a trasat marile orientări politice, a fundamentat ideea din care s-au dezvoltat tezele teoriei revoluționare după care ne putem călăuzi în edificarea noilor noastre societăți.

Construcția noii societăți a fost regidată, problemele strategice și tactice legale de ea au fost abordate în chip realist, dîndu-li-se soluțiile cele mai bune, primind înțelepte orientări și deschizîndu-i-se astfel noi orizonturi. De cînd a fost ales în fruntea partidului, prag pentru o epocă de înflorire ce-l poartă numele, tovarășul Nicolae Ceaușescu a pornit o vastă activitate de cercetare și interpretare creatoare a realităților, definind astfel rolul și importanța activității teoretico-ideologice în viața partidului, în conducerea societății, în viața noastră de zi cu zi. Această activitate dusă într-un profund spirit dialectic și novator s-a intrupat în Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Aici s-a definit strategia revoluționară care arată atașamentul față de valorile socialismului și, mai mult, o deosebită capacitate de a asimila esența revoluționară a marxismului, fiind cîmărită o multitudine de raporturi în dialectica firească a evoluției lor; odată extrasă esența, s-au putut elabora teze de mare valoare științifică și, mai cu seamă, soluții cu totul originale pentru dezvoltarea economico-socială a țării. Au fost clarificate, științifice, etapele acestei dezvoltări. A fost caracterizată societatea socialistă multilateral dezvoltată. Au fost enunțate principiile generale ale înaintării spre comunism.

Cinstitor de istorie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a precizat rolul ei ca fundament al întregii activități teoretice și politico-educative. Cîntor de istorie, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat necesitatea continuării revoluției, conturînd formele noi de exercitare a rolului conducător al partidului. Cu clarviziune a analizat contradicțiile ce pot apărea în socialism, dezvoltându-le pe natura și dînd mijloacele eficiente pentru soluționarea lor. Gîndirea sa profundă a făcut și analiza obiectivă a raportului între general și particular, între național și internațional, în dezvoltarea socială, descoperînd tendințele fundamentale ale vieții internaționale.

Îi datorăm acestei gîndiri nu numai pentru ce a așezat și a ridicat între granițele țării, ci și pentru felul cum sîntem priviți azi în lume. De altfel lumea unei asemenea gîndiri nu poate fi una închisă între convenționale hotare. Ea este chiar lumea cea mare și tovarășul Nicolae Ceaușescu a gîndit pentru întregul ei, arătîndu-i contradicțiile, găsind căi de soluționare a problemelor care confruntă popoarele în ziua de azi, în primul rînd salvagardarea păcii. Într-o lume înstăpînită de pace e necesară și fundamentarea unei noi ordini economice internaționale.

Despre toate acestea stau dovadă istoricele congrese ale partidului nostru, începînd de la cel de al IX-lea, conferințele naționale, plenarele Comitetului Central. Stau dovadă zecile de volume ale unei opere inestimabile răspîndite în limbile pămîntului. Ele au fost scrise mai întîi în românește! Și la ceasul înalt de care vorbeam, de acolo, din inima țării, academicianul, președintele de onoare al Academiei Române, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cinstind alesul forum prin aceste noi calități, îndemna, spre mîndria noastră patriotică, la dreapta cinstire a limbii române. Și ne învăța, iarăși, că nu există piedici de netrecut, lucruri și fenomene ce nu pot fi cunoscute; prin abnegație în muncă, prin temeinică pregătire științifică, prin deschidere față de ceea ce înseamnă cu adevărat spirit revoluționar, se poate înlăptui orice, se poate trece de la vis la realitatea cea mai vie. „Schimbările care au loc în societatea noastră și pe plan mondial fac necesar să desfășurăm o tot mai intensă activitate educativă, ideologică pentru studierea și înțelegerea fenomenelor economico-sociale, pentru a da un răspuns științific problemelor ridicate de viață, de evoluția umană“. Iată o rostire dintr-o prodigioasă operă teoretică, științifică — expresia spiritului creator, revoluționar.

Cuvinte rostite cu glas puternic, adînc pătrunzător, răscolitor prin înțelesul ce-l cuprindeau ele. Am trăit, din nou, un ceas înalt ce va rămîne astfel oglindit în istoria de Patrie.

Florin Bănescu

Continuitate, noblețe și adevăr

PENTRU a încerca să surprindem unele trăsături ale fenomenului culturii, vom apela, ca de atîtea alte dăți, la scrutarea folclorului, care, pe lingă exemplaritatea sa valorică, ne oferă și posibilitatea urmării unei continuități culturale pe parcursul a vaste perioade de timp, incommensurabile cu exactitate.

Folclorul e privit cel mai adesea cu admirația pe care el, desigur, o merită cu asupra de măsură, cum ar zice Eminescu, dar sub aspectul său de realizare artistică, pierzîndu-se adeseori din vedere tocmai aceea virtute capitală a sa, de care aminteam, perpetuarea sa în timp.

Ce vrem să spunem? Se studiază adică, să zicem, o piesă a literaturii populare sub aspect estetic ca un produs finit, ca „operă“. Or, cum bine se știe, din păcate teoretic și arareori în aplicarea practică, această piesă este doar o fază a unui proces dinamic niciodată încheiat, „fotografia“ unui moment infinitezimal dintr-un zbor perpetuu. Izolăm, cu alte cuvinte, unul din infinitele punctelor care alcătuiesc nesfîrșita linie dreaptă, lăsîndu-ne fascinați de punctul minuscul și static și uitînd zborul nemărginit al dreptei.

Cînd ne descoperim sufletele în fața acelei minuni care e *Miorița*, ne lăsăm cuprinși de vraja acelei Păsări Măiestre care atinge cu aripile ei perfecțiunea, dar ne scapă din vedere zborul însuși. Miraculos într-adevăr în folclor e, dincolo de cotele realizării artistice, forța vie, gingașă și viguroasă, cu care el e purtat în timp, de la un om la altul, de la o generație la alta, de la o epocă la alta, fără înregistrare scriptică ori magnetică, pe parcursul mileniilor. Cum se poate petrece aceasta, — fără „teoreticieni“, fără „program“, din același instinct sigur și nepieritor care stă la temelia vieții înseși? De bună seamă, există în acest proces, ca și în viață, o mare, neînmurită iubire, mai întîi. Există apoi o infailibilă și cu desăvîrșire o dreaptă selecție, cea mai fără de cusur decantare a valorii, trecerea definitivă în neant a subprodusului, prelucrarea numai și numai a elementului viabil, transmiterea lui cu conținutul adăos de frumusețe din partea fiecărui component al acestei fastuoase transmițeri prin secolii a sacrei ștafete.

Oricît de radicale transformări ar suferi societatea umană, și ele se succed într-un ritm accelerat sub ochii noștri, niciodată ea nu va putea să eludeze trecutul, să-și neantizeze propria devenire din orgoliul

pueril de a o lua de la început. Cu toate marile transformări care se petrec de la o clipă la alta, nu numai în domeniile științei sau ale tehnicii, ci chiar în cele mai intime dedesubturi ale conștiinței, nu vom putea supraviețui altfel decît preluînd tot ceea ce ne-a precedat cu noblețe, adăugîndu-i sporul nostru de inimă și încredințîndu-l testamentar celor ce urmează.

Iar în cultură lucrurile nu se petrec cu nimic deosebit. „Întoarcerea la izvoare“, îndemnul generos al secretarului general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, e în fenomenul artistic o condiție sine qua non. Cultura de azi are drept temelie zestrea înaintașilor. Amplul angrenaj cultural care cuprinde sfere de la cea școlară la cea editorială, de la așezămîntul cultural de masă la nivelul academic, are menirea de a reactualiza permanent, pentru fiecare generație, tot ce trecutul ne-a lăsat moștenire și, cum spuneam, de a spori neîncetat talentul primit.

Atît scriitorul, creatorul de valori artistice, cit și cercetătorul, cit și editorul, sînt în egală măsură factori de punere în circulație a noi creații și de readucere continuă în contemporaneitate a valorilor precedente. Insușirea de către fiecare creator a acestora, preluarea lor firească, genetică aș zice, este o condiție esențială a actului creator. Oricît de original ar fi un scriitor, oricît de insolită ar apărea prezența sa, cu oricîtă surprindere ar fi receptat el de către contemporani, creația lui nu va fi cu adevărat viabilă și nu va fi omologată de viitorime decît în măsura în care, neobservabil la o primă vedere, el va continua cultura propriei sale națiuni. Un scriitor de azi, vizibil sau nu, poartă în cea mai tainică fibră a spiritualetății sale *Învățăturile lui Neagoe Basarab*, meditațiile lui Miron Costin, avîntul juvenil și dramatic al Bălcescului, ceva din fiorul cu care Blaga a sporit a lumii taină.

Am fi însă incompleți dacă ne-am opri aici. Scriitorul consacrat de azi e urșit să fie în pagina zidită de el contemporan cu debutantul ce încă nu se zărește de după perdeaua propriei sale sfiele, ba mai mult, să prevestească în scrisul său strălucitele generații de creatori ce ne vor urma.

Cînd poposim, iar și iar, în fabulosul univers eminescian, ca și universul mare, niciodată străbătut pe de-a-ntregul, surprindem la spiritul tutelar al scripturilor române nu numai absorbția, cum nimeni

nu a mai făcut-o, a acelei pulberi de pietre scumpe găsite de el în galbenele file ale celor de demult și încă mai de demult din grădinile de aur ale poeziei populare, le aflăm nu numai pe acestea, ci și prefigurarea viitorului literaturii naționale, geniul său premergîndu-l pe Arghezi, Blaga ori Voiculescu și, cu siguranță, pe cei ce vor veni încă de acum încolo. Alături de „ce-ți doresc eu ție, dulce Românie“ distingem mereu, neexprimat dar în realitate săvîrșit cu toată opera sa, un: „ce-ți doresc eu ție, sacră literatură română...“.

Este, ca să revenim, același fenomen unitar al culturii, de la folclorul cu vîrste patriarhale pînă la creatorul de azi.

Nimic nu adevărește mai mult aceste meditații decît atmosfera în care, iată, se împlinește un veac din clipa în care, cu un cer de stele dedesupt, deasupra-î cor de stele, „Porni Lucafărul...“.

Faptul că după o sută de ani îl simțim pe Eminescu atît de viu, atît de prezent, atît de contemporan, dominînd cu atîta necontestată singularitate și măreție literarele române se datorește nu numai împrejurării că Eminescu este intruparea desăvîrșită a idealurilor celor mai curate și celor mai înalte ale întregii colectivități cu totalitatea ei de valori, ci și geniului său ce a avut forța larg cuprinzătoare de a trăi în sine momentele istorice care i-au urmat, de la el pînă la noi și mai departe. Încamnă că el a avut nu orgoliul steril de a se socoti un favorizat desprins de ceilalți, de destinul neamului său, ci a avut umilînța de a se înscrie în acea devenire, de ucenic la școala înalțășilor, fără a cădea în ispită că îi intră pe toți în geniu, după cum s-a înscris cu bună știință în șirul lung al precursorilor, zidindu-se de viu la temelia marelui edificiu pe care-l vedea în închipuire înălțîndu-se după sine, fără a cădea în ispită că întreg acest măreț edificiu este dominat de propria sa poezie. Este cea mai mare și mai adîncă învățătură pe care Eminescu și-a însușit-o de la folclor, de la părinți, de la izvoare, cea mai exemplară învățătură pe care noi ne-o putem însuși de la el. Este, de fapt, ceea ce secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-a cerut-o de atîtea ori, ne-a cerut-o recent, la plenara C.C. al P.C.R., cu noblețe și adevăr.

Vasile Rebreanu

Adormind de armonia

Nu înțelesul oricît de profund al unei poezii îi face dificilă și chiar imposibilă traducerea, ci muzicalitatea. Tocmai ea, care, cînd e a sunetelor, trece atît de ușor hotarele, făcînd din imbinarea lor cea mai universală artă, atunci cînd izvorăște din cuvinte devine o piedică în calea lor spre lumea largă.

Adormind de armonia
Codrului bătut de gînduri,
Flori de tei de-asupra noastră
Or să cadă rînduri rînduri.

Nimeni, niciodată, nu va putea transpune în altă limbă vraja acestor trei cuvinte : — Adormind de armonia...

Geo Boqza

Tinerete. Compoziție de Gheorghe Apostol

Spiritul tradiției

TRADIȚIA e un concept cu valențe pluridisciplinare. Definită, bilă, ca atare, în sferă istorică, etnologică, folclorică, literară, artistică, economică, filosofică, socială etc. Ca fapt în continuă devenire, cu puncte de plecare uneori imemorabile, ca probă a duratei, a permanenței, a imponderabilității, a vigoarei unor opțiuni de gândire sau de sensibilitate, a facultății de a adăuga, generație după generație, emblemelor originare, semnificații noi, intruchipări deschizătoare de perspective, moduri de a întregi particularul în general și de a proteja evenimentul sub semnul idealului. Se vorbește curent de mișcări, de școli care se individualizează ca replici la altele care le-au precedat. Dintr-un anume unghi, i-aș spune al accentelor, al formulelor, al timbrului vocal, al contextelor sinceretice, al tipologiilor atitudinale, al etern valabilului dicton terențian privind atributul de omenesc, contrastele sint nu esențiale, ci expresii ale unei policromii funciare, descoperite nu doar succesiv, ci ca variante alternative ale nevoii mereu actuale de cunoaștere, de diversificare, de reprezentare a lumii, de asimilare a unor structuri revelante. Procesul e, neîndoielnic, și complex și complicat. Complexă și complicată fiind, dacă nu o privim reduționist, ideea însăși de tradiție. Idee care se poate confunda și cu aceea de specific național, și cu cea de general uman, și cu cea de zbor survolant și cu cea de escale în „tunelul timpului”, și cu cea bipolară, nu o dată maniheistă, a alb-negrului, a antitezelor numite inger-demon, bine-rău etc. Contraste contradictorii în intimitatea lor, transmise de ieri, alaltăieri, până dinspre începuturi, de cronicari, de corifeii Școlii ardelen, de primii poeți, de pașoptiști, de Junimea și de promoțiile următoare, ca forme ale întrebărilor și ale răspunsurilor provizorii sau definitive. Contraste distilante, totuși, de-a lungul anilor, prin conștiința ca Alecsandri, Eminescu, Creangă, Caragiale, Coșbuc, Goga, Sadoveanu, Rebreanu, Arghezi, Blaga, Maiorescu, Gherea, Lovinescu, Călinescu, Iorga, Pârvan și nu puțini alții, care, vorbind despre precursori, aveau în vedere conceptul de tradiție. De neuitat, de transmisibil ca valoare, ca indemn, ca reper, ca vis, neînsemnând doar reverie romantică, utopie idealizantă, ci acel echilibru moral pe care poetul național îl dorea României: „La trecutu-ți mare, mare viitor”. E în acest vers sintetizată axiologia majoră a unui ideal sau arcada căruia s-a dezvoltat cultura română de la începuturi până în prezent. „Avem un trecut glorios, care reprezintă cea mai prețioasă moștenire a poporului nostru”, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, referindu-se la istorie, la ceea ce s-a păstrat temeinic în conștiința națiunii. Și, cu simț realist, lucid și clarvăzător, rapor-

tindu-se la prezentul imediat, proiecta ideea de tradiție în component al unui program vizionar: „Avem datoria să ridicăm pe o treaptă nouă și să îmbogățim cu noi cuceriri materiale și spirituale această prețioasă moștenire, să ridicăm pe noi culmi de civilizație poporul, națiunea noastră socialistă”.

E ceea ce literatura noastră, în spiritul mărturisirii adevărului integral și al nuanțării luminilor și al umbrelor, face în ultimele decenii. Cristalizind, prin raportare la prezent sau la vremi revoluate, ceea ce numim umanismul românesc. Esențial același de la cei vechi sau străvechi până la cei de azi și din secolele succesoare. Un umanism care afirmă, ca determinante, valorile morale și respinge răul ca potențialitate funcțională. Firește, de cînd lumea, realul nu se identifică, decît ficțional, cu idealul. În timp, cei doi termeni se confruntă, se confruntă, se retracează, se innobilează, se aliază, se stimează, se resping, într-un joc al naturalului și al absurdului (care e, și acesta, firesc), validind posibilă orice relație, orice situație ca virtualitate, ca verosimilitate. Experiența, în diversitatea sa obiectivă și subiectivă, le-a asimilat într-un demers epic, liric, dramatic, critic, care conferă autorilor personalitate, stil, motive cardinale, anume pravile ale „spiritului și literei”. Litera, ca semn al vremii, se schimbă de la o etapă la alta. Spiritul umanist însă nu. El rămîne, indiferent de epocă, și va rămîne, și de aci înainte, o constantă a gîndirii, sensibilității și expresiei românești. Avînd ca dominantă conștiința omeniei, a condiției eroice, identificabilă, diacronic, conștiința originilor, a duratei peste vicisitudini, a duhului național, a originalității relative, a deschiderii prin asumare, a luptei pentru libertate și dreptate, pentru independență și suveranitate, pentru o viață mai bună, mai demnă, conștiința unui viitor de aur întrezărit utopic sau mai aproape de speranțele probabilistice. Viitor care patronază, ca supra și infratemei generalizantă mesajul mărturisit sau implicit al literaturii noastre de la începuturile ei folclorice ori culte pînă în anotimpurile pe care le parcurgem astăzi. Trecutul, în desfășurările lui dialectice, se constituie, prin vocile lui reprezentînd ființa națională, deopotrivă ca model și ca indemn.

CONTEXT în care tradiția, prin ceea ce are ca coagulant în defnirea specificului, aduce și menține în prim plan ca manifestare sintetizatoare ethosul și etnosul. Corelate într-un unic registru, numit patriotism. Patriotismul luminat, revoluționar, socialist. Care înseamnă și dragoste de glie, și adeviziune genetică, subconștientă sau lucidă la scopuri melioriste, și consemnare directă sau figurativă, și afirmări și negări, și bucurii și lamento-uri, și lauda erolor exponențiali pentru calitățile lor

morale, și interpretarea alegorizantă a situațiilor conflictuale, în spiritul străvechiului kalokagathon și mai ales al atît de românescului și reverberantului concept de omenie. Patriotismul fiind matcă, relief, culoare, laitmotiv al spiritualității noastre. Concept și sentiment. Daț și format. Dimensiune caracterizantă, dar și, nu o dată, univers atotcuprinzător. Ca în cazul lui Eminescu. Poet național, cum știm cu toții, căutînd în trecut nu atît un „memento mori” (decît în accepția pierderii succesive a unor speranțe), ci valorificarea simbolizantă a unor momente și atitudini exemplare, în care visul se confruntă neîncetat cu concretul circumstanțial. Diorama lui e, în multiple laturi, nu doar un omagiu adus unor vremi de aur, unor Mușatini sau unor permanente de ordin peisagistic ca lacul, codrul, floarea albastră sau onora de natură umană ca Toma Nour ori ca numeroșii înaintași evocați cu pioșenie în „Epigonii”. Eminescu dă strălucire, prin orientările sale, înseși ideii de tradiție în accepțiile ei majore. Conservate și în literatura populară, nu doar ca „arhivă”, ci, îndeosebi ca expresie estetică a geniului etnic în componentele lui sufletești, și în încercările scrise de a-l aduce mereu în actualitate, de a-l invigora linii directoare, de a le esențializa, prin memorie și continuitate. El n-a fost, în sens paseist, un „laudator temporis acti”, ci un prețuitor etic al tradițiilor de la care sintem datorî să ne revendicăm. Pe care trebuie să le preluăm, să le sublimăm, să le desăvîrșim. Eminescu se înscrie ca punct de referință, de răscruce, de încheiere, dar și de deschidere în care tradiția își joacă dinamica înnoirilor. Caragiale, Creangă, Slavici, nu au alt rol istoric. Nicl Sadoveanu, Rebreanu, Blaga sau Arghezi, în veacul nostru. Ei se reclamă de la înaintași. Cum o fac și mai tinerii afirmați în ultimele decenii. Pentru că, volens-nolens, ne tragem din părinți și strămoși, sintem urmași intelectual opționali, ai celor ce ne-au premers. Tradiția e asimilare, e perpetuare, e cartea vie a unui destin, ontogenie în filogenie. Simbolice, ne tragem cu toții și din „Miorița”, și din „Meșterul Manole”, și din „Soarele și Luna”, și din „Toma Alimoș”, și din „Balada Crivățului”, și din aceea a lui Pinteaz Viteazul, și din „Dan, căpitan de plai”, și din „Scrisoarea I”, și din „Doina” coșbuciană, și din „Testamentul” arghezian și din atîtea altele. Rosite de anonimi sau nemuriți nominal. Atenți, cu toții, la o problemă: transfigurantă prin însemnele sale determinante, ca simbol și particularizantă. Tradiția nu echivalează, în consecință, cu apelul la antecedențe, la o evoluție revoluționară, la sfîrșiri sau la desfaceri de sistem auctorial, ci cu un proces temporal în care noul nu respinge, ci innobilează moștenirile, adăugînd zestrei, nestemate cu inedite policromii. Eminescu

și comilonii săi n-au făcut altceva. Propunînd unui „mare” trecut, un „mare” viitor. Sub auspiciile îngemănărilor lui „a fost” și ale lui „va fi”, în ecuația prezentului. Ecuație cu certitudini și necunoscuta mereu actuale. Cu interogații și mituri pe care literatura ni le figurează, la adăpostul nădejdlor, ca fapt și cntologic și gnoseologic. Ca perpetuare a unor stări lirice, epice, dramatice, de interferență sau de adversitate critică, textuală sau supratextuală. Într-o lume a lui „da” și „nu”, unde, finalmente, inefabilul avea să fie mai elocvent, prin adîncurile sale, decît anecdoticul și schema rutinieră. Altele de la epocă la epocă. Evident, tradiția, cu plusuri și minusuri, cu modifi cații și translații, cu adaptări și contaminări, cu imitații și vulgarizări, cu pașise și reversificări, e denobilată nu o singură dată. Ea rezistă însă, ca spirit și manieră, ca facere și desfacer, prin spiritul și complex și complicat, al sufletului românesc. Suflet pe care îl reflectă capodopercle dece-niilor contemporane, unde umanismul substanțial își află și își regăsește corolarele lui. A da exemple, mi se pare superfluu. Pentru că a glosa despre trecut, prezent și viitor, despre constante majore, despre tematici obsedante, despre laitmotive, despre predilecții auctoriale, despre mesaje optimizante, ar puncta doar subiecte și predicate ale unei gramatice și riguros sintactice, și morfologice și, finalmente, estetice. Complex sau complicat, conceptul de tradiție, în accepție actuală, nu are semnificație de „retro”, de reîntoarcere spre cine știe ce fel de „siglo d'oro”, monumentalizat prin valori singularizante sau singularizat prin „romancero” ori prin „pleiade”, ci de continuitate, de unitate, de difuziune, înglobînd prin rostire, ceea ce, respectînd adevărul istoric, se cheamă unitate de limbă, de interese, de idealuri. Să ne mirăm, atunci, că tradiția alimentează propozițiile generațiilor revoluționare, că trecutul discernat în chip critic devine o premisă a actualității succedante, că aceasta anunță coordonate ale viitorului? Că timpul dă precursorilor drept de cetate, și glasurilor care ne-au fost contemporane, gîndind și unele și altele la ceea ce va să fie, și prefigurîndu-le și pe cele ale copiilor, nepoților și strănepoților? Tradiția, în ceea ce ea înseamnă factor de progres, distilează valori etice, naționale, de durată, de specificitate, de rotundă general-umană. Ceea ce, prin capodoperele sale, a virtualizat și literatura română. La scala competiției universale. Pornind de la rădăcini, crescînd în tulpini, urcînd în coroane, devenind frunze, flori, diseminîndu-se, spre a se alcătui în patrimoniu. E rodul acestuia, esența lui, tradiția.

Aurel Martin

Proza

Pagini eroice

INSEMNĂRI, note de călătorie, mici reportaje și fragmente memorialistice alcătuiesc sumarul primului volum al lui Constantin Zamfir, **Tărîm al regăsirii***. Ofițer cu îndelungată practică editorială, autorul acestor rînduri de profundă vibrație patriotică, reface în majoritatea textelor traseele eroice ale armatei române în lupta pentru libertate și independență. Tema fundamentală a acestei cărți este eroismul, fie că e vorba de jertfa supremă pentru apărarea patriei, de eroismul cotidian, săvîrșit în și prin fapte de muncă, de reculegerea în fața unui loc, a unui monument, de emoția descoperirii unui document: mărturisire, jurnal de front, obișnuitele note, de obicei laconice, dar care sint, peste ani, atît de prețioase și impresionante. O primă secțiune a volumului reface drumul victorios, plin de atîtea sacrificii, al armatei române, începînd cu actul revoluționar de la 23 August 1944. Relatările sint la început secl, popularizînd lucruri știute, ici-colo cu exemple edificatoare. Pe măsură ce parcurge drumul eliberator al ostașilor români, acolo unde faptele așa-zicînd „mărunte” se încarcă de sensuri memorabile, stilul devine el însuși mai personal. Luptele

pentru eliberarea Ardealului, pentru reîn-tregirea provinciei, cu episoade cunoscute dar și cu noi contribuții — mai ales sub aspectul descifrării semnificației adînc umane a unor întîmplări — provoacă pagini pline de interes. Nu atît sub aspect militar — detaliile de acest fel nu sint prea multe —, ci prin evocarea de chipuri și destine. La Păuliș, precum o altă generație la Oituz reconstituie acțiunile eroice ale detașamentului compus din elevii Școlii de subofițeri Radna și ostașii unor subunități. Deși „abia inițiat în meșteșugul armelor”, el rezistă, cu mari sacrificii, tentativei inamicului de a pătrunde pe cursul Mureșului. Narațiunea, cumpit inventar al morții, are, în aparenta ei neutralitate, tot atîta putere de a emoționa, reluînd consemnările laconice din jurnalul Detașamentului Păuliș: „Compania căpitanului Ioan Fătu rezistă unui regiment de infanterie întărit cu 15 tancuri... Căpitanul Fătu și sergentul Lera Slobodan înfruntă corp la corp șase vrăjmași. O grenadă îi sfîrtecă pe amîndoi. Dar un contraatac cu rezerva companiei izgonește inamicul... Elevul-sergent Mircea Fota acoperă cu pușca sa mitralieră replierea grupei. Se află în plin baraj al artileriei inamice. Trage, la rîndu-i, fără încetare în laturile infanteriei horthyste. Trage și cînd acestea îl copleșesc. Iar cînd dușmanul este respins, în jurul trupului lui atîns de coasa

morții sint numărate cadavrele a 23 de soldați inamici... Elevul-sergent Ion Motreanu distruge cu grenada un tanc. Este și el doborît de o rafală de mitralieră... Elevul-sergent Alexandru Băbălu execută cinci incursiuni. Aduce prizonieri și trofee. În ultima incursiune este rănit grav, dar ajunge totuși la ai săi...” Tonul acesta nu va fi părăsit nici în alte însemnări, ori de cite ori autorul simte nevoia de a reface atmosfera unor lupte intrate aproape în legendă. Zguduitoarea confruntare de la Oarba de Mureș — 11 000 de militari români au căzut în luptele pentru „cotele blestemate” — începe cu amintirea unei întîlniri a veteranilor în sala oglinzilor de la Palatul Culturii din Tirgu Mureș. Emoționant rămîne în context ordinul de zi al generalului Costin Ionașcu, comandantul Diviziei a 9-a infanterie: „Am fost lingă voi și v-am văzut cum ați trecut sub foc ucigător Mureșul, cum v-ați agățat de coasta dealului printr-o drăcească pinză de foc, cum ați revenit, trecînd prin fața mea spre spitale, cu trupurile sfîrtecate. Am avut momente de mîndrie pentru ostașii mei și momente de stringere de inimă cînd am văzut cum se macină cea mai frumoasă divizie a țării. Înfrățirea între arme, între soldat, subofițer și ofițer a fost sublimă. Cînd se vor cunoaște toate faptele voastre, veți uimi lumea.” Cluj, Oradea, Carei sint episoadele acestor drumuri de istorie și, alături de ele, „lanuarie fierbinte la Budapesta”, luptele din Cehoslovacia conturează contextul aspru al victoriei. Textul cu acest titlu, Dincolo de un anume con-

text, încheie, cu fraze poematice, dramaticul periplu.

Alte însemnări sint mai apropiate de evocarea literară, îndeosebi prin forța de sugestie a detaliului. La Mărășești, în 11 august 1967, un bătrîn din Bucovina, veteran de război, rămîne o noapte întreagă în adîncitura fostei tranșee pentru „a sta de vorbă” cu vechii săi camarazi, „cu Vasile, cu Gheorghe, cu Marin, cu Nicoră, cu toți cîți odihnesc aici”. „Ca și cum mi s-ar fi relevat o taină, adîncă, copleșitoare, notează autorul, n-am mai putut rosti nici un cuvînt. Am sărutat mina bătrî-nului ostaș Badea Ion. M-am depărta încet, spre a nu-i tulbura umbrele ce-l înconjurau.” Patetică este și „lecția Mărăștilor”, sentimentul cutremurător trăit în fața monumentului de pe „dealul al cărui nume [...] a intrat ca un arc de triumf în conștiința națională.” Ultima secțiune a cărții adună reportaje, sau mai exact fragmente reportericești realizînd o imagine de ansamblu a efortului constructiv în România contemporană. Așa sint **Locuri cu aur de legendă, Magistrala albastră, Operațiunea „Aurul verde”, Pe Argeș în Jos** etc., scrise cu sobrietate și proprietate stilistică. Fără veleități artistice, textele lui Constantin Zamfir, dincolo de unele mărunte inabilități de exprimare și confuzii („Vltava cea inspirat cîntată de Dvořák”, poemul simfonic *Vltava* nu aparține lui Antonin Dvořák, ci la fel de celebrului Bedřich Smetana), se rețin prin patetismul și sinceritatea trăirii patriotice

Costin Tuchilă

* Constantin Zamfir, **Tărîm al regăsirii**, Editura Militară, 1988, cu o prezentare de D.R. Popescu.

■ Trebuie să facem astfel încât activitatea literar-artistică să oglindească cu putere viața, munca și năzuințele poporului nostru, să contribuie la cultivarea nobilelor sentimente de dreptate socială și națională, de muncă, de

omenie, la formarea omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, patriotică, hotărît să învingă orice greutate, să meargă ferm înainte spre societatea comunistă — visul de aur al omenirii!

NICOLAE CEAUȘESCU

Un moralist din timpul Unirii

DINTRE reflecțiile lui Mihail Kogălniceanu, strinse recent într-o carte *, se remarcă prin finețea lor aclele despre **națiune și intelectualitate**. E un om de acțiune, nu-i un spirit contemplativ, religia lui este progresul și morala lui se bazează pe adevăr, ordine și autoritate. Ministrul lui Cuza nu-i propriu-zis un filosof, nu are sentimentul grațiozității și speculațiile lui, care îmbrățișează toate domeniile de la agricultură la moda vestimentară și comportamentul **amorezului** evită paradoxul și nu trec pragul bunului simț. Crede în lege și recomandă mereu o pedagogie socială bazată pe respectul față de spiritul legii. Respinge brutalitatea („brutalitatea este defect de caracter”) și, în menținerea ordinii publice, ministrul se bazează pe mijloacele de persuasiune și luminare, căci, zice el, „numai având oameni luminați, numai când vom deveni o Atenă [...], numai atunci vom trăi ca națiune civilizată, luminată”.

„Mesianicul pozitiv”, cum știm că l-a numit G. Călinescu, are, ca om politic, un program unitar și, urmărind

*) Mihail Kogălniceanu, **Reflecții**, antropologie, prefată, cronologie, indice tematic de I.D. Pirvulescu, Editura Albatros, 1988.

discursurile lui parlamentare, vedem că programul este lipsit de himerele, fantasmagoriile care mișună de regulă într-o epocă de tranziție. Kogălniceanu vrea abolirea sclavajului, întărirea obștilor țărănești, dezvoltarea industriei, libertatea opiniei, regim parlamentar, egalitate în fața legii, ridicarea nației prin cultură... Nu este, în epocă, singurul care are aceste idei, dar fiul vornicului Ilie Kogălniceanu și al Catincăi Stavilla este mai lucid decât alți oameni politici ai timpului și inteligența lui, remarcabilă, se învecișește cu o mare tărie de caracter. Ca om de stat, el pune națiunea mai presus de interesele sale și crede cu sfințenie că e fericit numai acela care „înlesnește dezvoltarea inteligenței (și e) vai de acela ce omorâ duhul unei nații”.

În fine, în problema controversată a imitației, Kogălniceanu recomandă din nou moderațiune și înțelepciunea simplă și apără, în același timp cu ardoare, „neatinerea noastră dinlăuntru”, considerând că aceasta este cea dintâi îndatorire a nației...

Mandatarul națiunii are și ideal despre familie, amor, fericire, inteligență, despre frumusețea și caracterul femeilor și schițează în scrierile și discursurile sale o sumară artă de a trăi. În toate, se manifestă geniul chibzuinței. „Căsătoria este o știință”, notează el în **Bărbați, femei și amori** („Calendarul pentru poporul românesc”, 1845). „Bărbatul care nu lasă nimic de dorit este un om pierdut”, scrie moralistul cu simț gospodăresc în **Adunări dănțuitoare** („Albina românească”, 1839). Tot aici aflăm că un bărbat, ca să fie plăcut de femei, nu trebuie să stea locului la băi, să dănțuiască fără odihnă..., iar în casă să nu adoarmă nicio dată cel dintâi, „nici să se trezească cel de pe urmă”... Pozitivul Kogălniceanu

laudă, într-o lume dominată de mentalitățile feudale, frumusețea și puterea de robire a femeii. Se observă în reflecțiile lui pe această temă, scumpă poezilor din epocă, o oscilație între orgoliul viril, cu unele nuanțe orientale, și spiritul democratic al tânărului școlit la Viena, Luneville și Berlin în plină fierbere romantică. Pe de o parte, el consideră că „femeia iubită este un inger” și că, în genere, femeia are o misie nobilă în Europa, pe de altă, dă sfaturi crude ca acesta: „un bărbat nu poate să se mângulească că-și cunoaște femeia și că o face norocită decât cînd o vede ades la genunchile lui”... Pentru un romantic, o scenă de acest fel ar fi de neconceput. Pentru fiul agăi Elle o femeie este frumoasă cînd zîmbirea îi gioacă pe buze, dar mai frumoasă (și mai convingătoare) este cînd lacrimile îi udă „genele cele lungi”... El își deschide inima, dar mintea lui cumpănește bine lucrurile și nu-l îndeamnă să se avînte prea mult, căci, oricît de isteț și de înțelept ai fi, „femeia poate încă să te robească”, și, dacă vrea să-ți strice liniștea, reușește.

Kogălniceanu este, ca și Heliade Rădulescu, dar cu o fantezie mai potolită și cu mai puține iluzii, pentru amorul conjugal. Are credința că virtutea poate fi voluptuoasă („femeia cea mai virtuoasă poate fi și cea mai voluptuoasă”) și, în viziunea lui, femeia nu trebuie să stea înlăunțuită în gineceu, ci să însușească saloanele publice: „O adunare fără femei este ca o grădină fără flori, ca un bărbat fără barbă și mustăți, ca o zi fără soare, ca o gazetă fără abonați, ca un șes fără verdeață, ca un teatru fără public, ca versuri fără poezie, ca o viață fără iluzii, ca un judecător fără proțesuri, ca un tinăr fără amor...” În fine, el cere ca

femeia să fie și inteligentă și, într-un rînd, îndeamnă elevele să învețe bine, căci numai așa vor deveni femei bune. În ce privește chestiunea mai delicată a plăcerii, mesianicul pozitiv sfătuiește, în stilul său, ca „nuanțele plăcerii” să fie folosite „cu iscusință”... Formulă ambiguă. Mai clare sînt propozițiile ce urmează: „Cînd două ființe sînt unite prin plăcere, toate cuvînturile sociale dorm”...

Kogălniceanu, care are o minte așezată, înțelege că o civilizație nu se poate face fără școli și că o națiune are nevoie, pentru o progrese, de **trebuințe fizice** și deopotrivă de **trebuințe intelectuale**. În programul său, care a devenit în bună parte programul Unirii, cultura ocupă de aceea un loc important. Lîngă miere și ceară („izvor de bogăție a țării”), agricultură („marea fabrică a țării”), industrie, drum de fier, comerț... el pune arta, inteligența creatoare, Universitatea, literatura, presa liberă..., convins fiind că numai atunci cînd aceste trebuințe intelectuale se dezvoltă, un popor „se face o nație mare; dimpotrivă, acela la care aceste trebuințe se înăbușează, se face o nație brută, se îndobitocesc și se întoarce la starea sa cea sălbatică” („Dacia literară”, 1840).

Autorul acestor cugetări și recomandări este, nu mai incapa discuție, capul cel mai ordonat al unei mari generații. Este tipul geniului gospodăresc, vrea progresul, dar nu vrea să înălțare de tot tradiția, introduce reforme și cere ca reformele să fie judecate după înfăptuirile lor. Iubește ordinea și toritatea, dar își pune toate nădejdea în opera de luminare și în puterea de convingere a spiritului.

Eugen Simion

Poezia

Reportaje și evocări

ULTIMA dintr-un ciclu de cinci lucrări (precedentele fiind **Subiect pentru o baladă**, **Mai presus de iubire**, **Cronică vie**, **Romanticii**), cartea **Lumini albastre***, semnată de Augustin V. Pop, a cărei apariție a coincis cu împlinirea a patru decenii de la inaugurarea primelor mari șantiere naționale ale tinereții, este consacrată, ca și celelalte, participării tinerei generații la opera de reconstrucție și construcție economică a țării.

Fost el însuși brigadier la Bumbești-Livezeni, Augustin V. Pop are o experiență de șantier, îmbogățită ulterior, prin ani și decenii, grație unui contact aproape neîntrerupt, în calitate de activist de partid, cu viața dinamică a șantiierelor de construcții care au căpătat o amploare fără precedent după Congresul al IX-lea al partidului. „Eu — scrie autorul — (...) mi-am adunat materialul minuind tirăcopul și roaba. Pana avea să vie mai tirziu” (p. 38).

Structurată pe 16 capitole distincte, a căror succesiune respectă strict cronologia evenimentelor, lucrarea poate fi socotită, sub aspect arhitectonic, o colecție de colaje, în genere ingenios concepute, mai mult sau mai puțin unitare stilistic, extrem de diverse ca modalități de expresie, alternînd însemnarea eseistică și reportajul, povestirea și schița de portret, interviul și simpla notație, în funcție de împrejurare, loc și scop. Prin intermediul lor ne sînt înfățișate ctitorii de seamă și „fața nevăzută” a acestora (adică efortul tenace, creator, al sutelor de mii de meșteri, viața trepidantă a șantiierelor), o

*) Augustin V. Pop, **Lumini albastre**, Editura Albatros.

foarte întinsă galerie de caractere și temperamente, configurînd tipologii umane diverse. Spațiul nu ne permite să exemplificăm această diversitate. Vom spune doar că în ampla galerie a celor portretizați se numără tineri din toate mediile sociale, între care și personalități ale vieții noastre spirituale de azi, precum, de pildă, actorul Ilarion Ciobanu, scriitorii Paul Anghel, Petru Vintilă și Mircea Săntimbreanu — foști brigadieri, în tinerețe, la Bumbești-Livezeni ori la Salva-Vișeu —, actorul Radu Beligan, cineastul Paul Căliman și mulți alții, realizatori ai primului film artistic al tinerei cinematografii românești. **Răsuna valsea**, făcut acum patru decenii, în Defileul Jiului.

În ciuda anumitor stereotipii stilistice, **Lumini albastre** este o carte atrăgătoare, instructivă, meritînd cu prisosință efortul unei lecturi.

Nicolae Pop

Reformulări

IN al patrulea volum *) al lui Viorel Cozma (după **Florile copilăriei**, Editura „Ion Creangă”, 1984; **Anotimp de lumină**, „Scrierile românești”, 1984 și **Dintre toate iubirile**, „Albatros”, 1986) se pot constata diverse readaptări ale timbrului poetic, dar modificarea cea mai pregnantă pare interiorizarea, conștientizarea actualului liric, trecerea de la percepția reportajistică, festivă la imediatitatea primtr-o absorbție benefică și filtrarea atență a datelor și sugestiilor exteriorului, la

*) Viorel Cozma, **Amlaza unui cîntec**, Editura Eminescu.

o sublimare substanțială, cu alte consecințe existențiale și morale.

Desigur este și un cîstig de profunzime, deși adevăratele, implicările, angajările în lume rămîn aceleași. Dar trecerea de la bombardarea retorică, la versul liber înseamnă și o simplificare, renunțarea la înscenările fastidioase, la măsuri cantabile și unități prozodice. Dincolo de aspectul actual al textelor, poezia primește, cum spune autorul, „un transplant de suflet” deși, în alt mod, se realizează și acum „comanda socială”. Dar comanda — ca celebrare, elogiare și urare — socială nu se transmite aleatoriu, ci este marcată de predispoziții și opțiuni, chiar dacă nu se manifestă explicit.

Temă principală în **Amlaza unui cîntec** am spune că este lucrarea negativă a secunde, trecerea timpului, eroziunea implacabilă a ființei dar și împlinirile în toamna existenței, culesul roadelor umane: „Mai trece o toamnă lungă peste noi, / Cu crengile de vînt ne-mbrățișează, / Anii, iubito, nu vin înapoi, / Numai în rana vieții se așează. // Se-adună zăpezile, renasc primăveri, / Și verile incinse, clăi de soare, / Iubirea a trecut un pod spre ieri, / Și miine va veni, pe ce cărare? / Doar ochii ni-s mereu strălucitori, / Miloșii, răbdătorii și stăpîni... / Și luna, care trece ușoară prin decor, / Pe fruntea ta mi-așează umbra miinii...”. (**Mai trece o toamnă**).

O secțiune importantă a volumului după poezia inspirată de peisajul italian o constituie lirica erotică — lucru cu totul nou la Viorel Cozma, deși un volum anterior făcea o clară referință — mai exact revigorarea unei iubiri pierdută în ceata amintirii.

Dacă sintagma **poezie de dragoste** nu e cumva pleonastică, pentru că toată poezia lumii e poezie de dragoste, a-

tunci actul liric nu semnifică altceva decât un sentiment dirijat spre un obiect identificat de dorință (patrie, femeie, limba românească, natura sau copiii). Cert este că poetul, acum, aude și alte glasuri, se încrîncenează în fața unor contradicții, are alte revelații: „În intinericul adînc / Al pămîntului, / Brădat de canale mărunte, / Ca un microcosmos zdrențuit, / Mișună viernii / Încercînd să roadă / Din rădăcinile / Și din tulpinile / Împlintate / În lut. / / Cu urechea mea / Am dibuit / Potopul viermilor / Discret, / Tăcut, / Ca o înmormintare săracă...”. (**Cu urechea mea**). Comparația finală acordă semnificație unor observații banale și lărgeste cîmpul conotativ.

Probabil că noile reformulări ale vocii poetice nu sînt cu totul noi în ordinea interioară, ci au așteptat ierarhizate, probabil, după criteriul imperativelor arzătoare ale comenzi sociale. Ieșirea în stradă, contactul cu oamenii au acum alt gen de consecințe pentru poezie decât în trecut: „Din prăvălii, din colțuri, / Din sumbre coridoare, / Orașul risipește o lume călătoare. / / Ea urcă împlinită-n / Tramvaiul de amiază, / / Văzut prin geam, orașul / Lin se dezvoltă... / / De cite ori tramvaiul, / De cite ori lumina, / De cite ori orașul, / De cite ori o lume...”. (**De cite ori...**). Ca și în textul anterior, numai prin repetiția finală poemul devine relevant, se rotunțește satisfăcător.

La al patrulea volum de versuri, Viorel Cozma, după un debut oricum întîrziat, poet de acumulari încete, vine cu lucrurile sale cele mai bune.

Aureliu Goci

ACTIVITATEA REVOLUȚIONARĂ A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘ

Triptic eroic. Compoziție de Wanda Mihuleac.

ISTORIA atestă prin mărturiile sale activitatea revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele țării ca o întruchipare a celor mai înalte virtuți ale clasei muncitoare, ale întregului popor. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este conducătorul care a răspuns și răspunde magistral cerințelor și idealurilor poporului de care este strâns legat prin întreaga sa formație și exemplară personalitate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a în- în rîndurile luptei revoluționare la rsta fragedă, atunci cînd cele mai de gînduri prefigurează idealul, cornicesc contururile viitorului. A- ns în capitala țării în anul 1929, tunci cînd în sufletul său încolțise re- volta împotriva nedreptății, a celor ce trăiau din munca istovitoare a celor mulți, săraci și nevoiași, a cunoscut de la început consecințele crizei economice, a văzut ridicîndu-se uriașul val al luptei revoluționare muncitorești. Școala devine acum școala luptei de clasă, fabrica, uzina, atelierul.

La sfîrșitul celui de-al treilea de- ceniu și începutul celui de-al patrulea, situația în România devenea tot mai grea. Asuprirea exercitată de capitaliști și moșieri era agravată de dominația monopolurilor imperialiste străine, care dețineau mai mult de 50 la sută din economia națională. În aceste împreju- rări, lupta maselor populare împotriva asupririi și dominației străine a cunos- cut o amploare deosebită.

„Peste jumătate de secol — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — am luptat în rîndurile mișcării revoluțio- nare, făcîndu-mi datoria de soldat cre- dincios al partidului, de fiu devotat al poporului, făcînd totul pentru cauza bunăstării și fericirii națiunii noastre“. În anul 1930, la vîrsta de 12 ani, parti- cipa activ la viața și lupta tineretului revoluționar, la marile desfășurări de forțe muncitorești, la grevele și de- monstrațiile, la mitingurile lucrători- lor din București. Acestea i-au dat tînarului Nicolae Ceaușescu sentimen- tul încrederii depline în clasa munci- toare, avînd o influență hotărîtoare asupra formării sale ca neobosit luptă- tor pentru cauza eliberării sociale și naționale.

În anul 1933, tovarășul Nicolae Ceaușescu, intră în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist, remarcîndu-se de la început prin spiritul revoluționar, dăruirea pentru cauza clasei muncitoa- re. Aceștia au fost anii de puternice lupte de clasă, dar și de intensificare a

activității, a luptei împotriva fascismu- lui și a pericolului de război. Pe plan internațional, erau anii ascensiunii fas- cismului, ai instaurării dictaturii nazis- te în Germania. În România, Garda de fier își intensifica acțiunile teroriste împotriva forțelor muncitorești, demo- cratice, inclusiv a unor oameni politici mari democrați din rîndurile burghe- ziei. I-a revenit Partidului Comunist Român răspunderea, dar și cinstea de a se ridica cu toată fermitatea în apă- rarea intereselor maselor populare, ale întregii națiuni, în lupta împotriva fas- cismului, a pericolului de război. În acest timp, la această vîrstă a înălță- toarelor idealuri, în personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu se în- truchipează înaltele virtuți ale clasei muncitoare: dirzenia, combativitatea revoluționară, intransigența, abnega- ția pentru cauza poporului, a patriei. O confirmare a stimei și încrederii de care se bucura printre muncitori, fiind încă destul de tînar, o constituie ale- gerea sa, în iunie 1933, ca delegat al tineretului democrat din București la Conferința luptătorilor antifasciști din România, prilej cu care, deși avea doar 15 ani, a fost ales membru al Comi- tetului Național Antifascist. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, alături de alți prestigioși militanți comuniști, utoeciști și antifasciști, reprezenta în acest or- ganism întruchiparea spiritului patrio- tic și democratic al muncitorilor tineri, hotărîrea lor de a lupta energic împo- triva pericolului fascist și revizionist, pentru pace și înțelegere între popoare.

Militantul revoluționar Nicolae Ceaușescu susținea cu strălucire primele examene la cea mai exigentă școală — școala luptătorilor revoluționari. Este arestat și deferit Parchetului Tribuna- lului Ilfov la 23 noiembrie 1933 sub grava acuzație de „încitare la grevă și rîspîndirea de afișe“. A fost eliberat ca urmare a protestelor organizațiilor democratice, a apelurilor apărute în ziarele democratice și progresiste ale vremii. Înfruntările cu forțele de ordine i-au oțelit și mai mult voința și dirze- nia, spiritul revoluționar. Manifestîndu-se activ în conducerea Comitetului Național Antifascist, militantul comu- nist Nicolae Ceaușescu a fost arestat în repetate rînduri, fiind acuzat de activi- tate revoluționară printre muncitori, pentru participarea sa constantă la în- trunirile organizate în Capitală de Co- mitetul Național Antifascist, pentru ac- tivitarea revoluționară desfășurată în rîndurile muncitorilor în lupta împotri- va pericolului fascismului și războiului.

Temeinica activitate politică, organiza- torică desfășurată în conducerea Comi- tetului Național Antifascist, multiplele legături cu tineretul muncitoresc, din organizațiile democratice l-au impus pe militantul revoluționar Nicolae Ceaușescu ca pe un patriot, devotat cauzei supreme a poporului — apăra- rea independenței și suveranității României.

În iunie 1934, la Craiova, se rejude- ca procesul conducătorilor luptelor muncitorești din ianuarie-februarie 1933. Cu acest prilej, se manifestă personalitatea și rolul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a avut ca militant de seamă al Partidului Comunist Ro- mân în apărarea cauzei drepte a mun- citorilor împotriva exploatării și asu- pririi, pentru apărarea integrității teri- toriale a țării, independenței și suvera- nității naționale. La 27 iunie 1934 tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost are- stat la Craiova, unde venise ca reprezen- tant al tineretului pentru a depune mărturii în favoarea muncitorilor acu- zați. Interogat de poliție, nu s-a lăsat intimidat, a declarat fără reținere că venise la Craiova ca unul ce partici- pase la stringerea de semnături pe me- moriile de protest și solidaritate pe care le aducea cu sine, fiind „delegat de că- tre organizațiile muncitorești din Capi- tală să meargă la Craiova pentru a de- pune aceste proteste și a face declarații favorabile ceferiștilor de la Grivița“. Autoritățile de la Craiova aveau să alerteze împotriva sa Ministerul de In- terne căruia-i refereau următoarele: „Vă semnalăm în vederea luării măs- urilor de rigoare — pe comunistul Nicolae Ceaușescu, ca făcîndu-se vino- vat de aducerea de adevărate de solida- ritate a muncitorilor cu ceferiștii con- damnați în procesul de rebeliune, a fost deferit Parchetului Tribunalului din Craiova și apoi pus în libertate, după care s-a întors în Capitală“. Aceasta însemna, în limbajul autorită- ților respective, urmări și persecuții neconținute. În iulie 1934, din inițiativa partidului comunist a fost format Co- mitetul Național Antifascist al Tinere- tului, în conducerea căruia, alături de alți militanți, a fost desemnat tovarășul Nicolae Ceaușescu.

IN anul 1935 tovarășul Nicolae Ceaușescu a desfășurat o rodni- că activitate în rîndurile mun- citorilor petroliști de pe Valea Prahovei, îndeosebi la Ploiești, Moreni. Spre sfîrșitul anului 1935 s-a aflat în rîndurile muncitorilor din Tîrgoviște

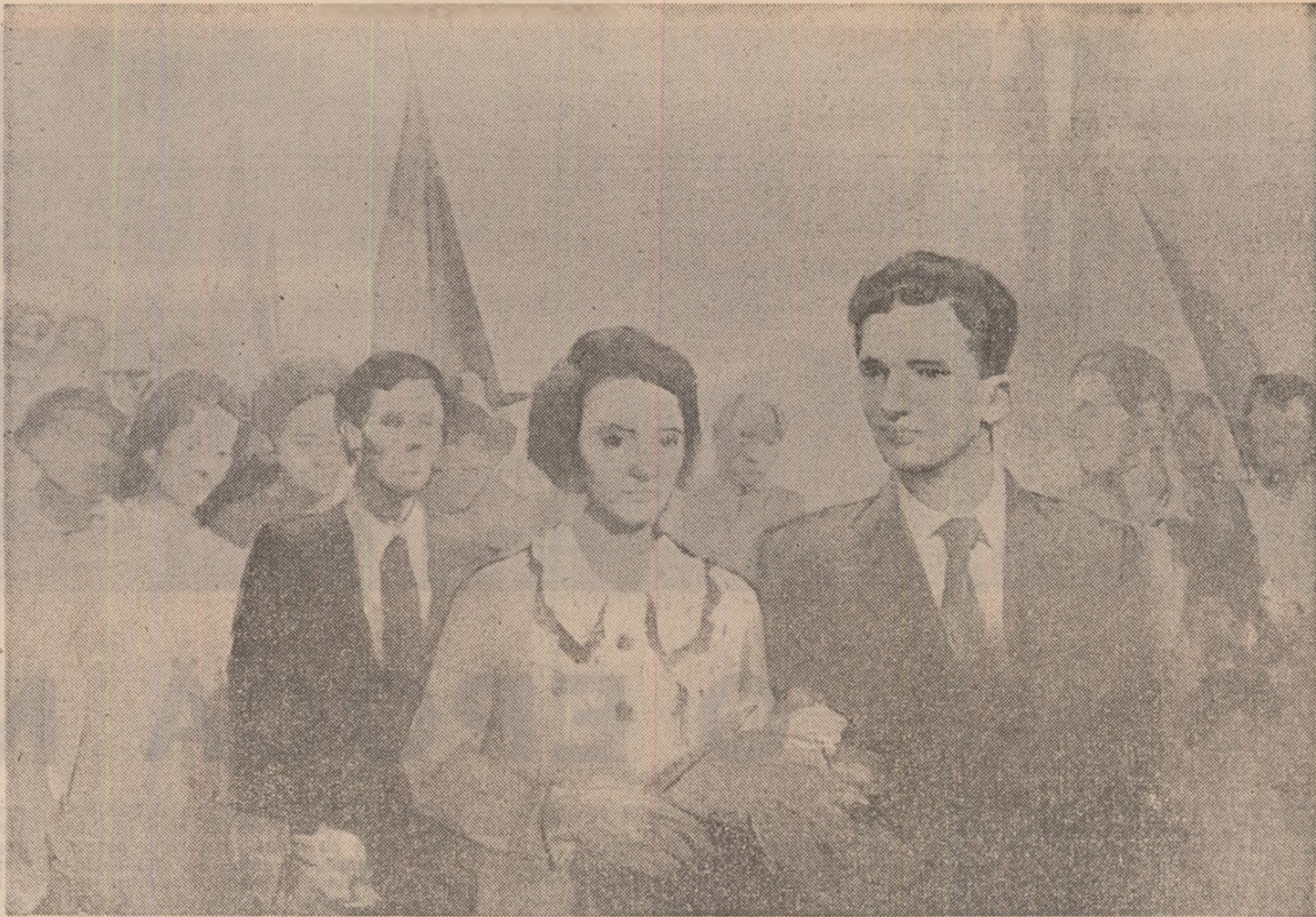
acționînd pentru constituirea aici de noi organizații revoluționare. La 15 ia- nuarie 1936 a fost arestat în comuna Ulmi, unde au fost puse bazele orga- nizației de tineret. Iată, din documen- tele oficiale ale vremii, prezentate în 1936 Tribunalului Militar din Brașov, o sinteză a faptelor eroice ale revolu- ționarului Nicolae Ceaușescu. Într-un raport al Prefecturii poliției Capitalei: „Nicolae Ceaușescu, fiul lui Andruța și Alexandra Ceaușescu, plugari din Co- muna Scornicești-Olt, figurează în ca- zierul Direcției Generale a Poliției ca unul ce militează în mișcarea comunis- tă încă de la vîrsta de 14 ani, fiind are- stat și judecat în multe rînduri după cum urmează: În anul 1933, cu adresa nr. 109 592 a fost înaintat Parchetului Tribunalului Ilfov, pentru acte de sa- botaj și îndemn la grevă, făcute printre lucrători, judecat și achitat. În cursul lunii iunie 1934 a fost arestat de către Consiliul de Război al Corpului I Ar- mată Craiova, avînd asupra sa un nu- măr de 22 liste de subscripție și protes- te semnate de membrii organizațiilor comuniste din Capitală, el fiind trimis ca delegat al organizațiilor comuniste din București, la Craiova, pentru a face declarații favorabile ceferiș- tilor. În anul 1934 a fost arestat de Prefectura Poliției Municipiului Bucu- rești și înaintat Consiliului de Război al Corpului II Armată pentru rîspîn- direa de manifeste revoluționare co- muniste...“. În timpul procesului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a devenit din acuzat, acuzator afirmînd cu dăru- ire pentru cauza poporului ideile luptei pentru dreptate socială, apărarea in- dependenței și suveranității României în fața primejdiei fascismului și războ- iului. Pentru atitudinea sa neînfricăată, hotărîită în apărarea principiilor de dreptate și libertate, a primit una din- tre cele mai grele condamnări. Această eroică atitudine a avut un larg ecou în rîndurile muncitorilor, în presa vremii. Ziarele de mare tiraj — „Dimineața“, „Adevărul“, „Universul“, „Zorile“ — sau presa democratică — „Cuvîntul li- ber“, „Arena“ — precum și opiniile din presa și apelurile organizațiilor de- democratice internaționale au consemnat dovada grăitoare a militantismului re-

Patria e sufletu

Patria este izvorul unde te întorci unde nu poți să mori cum nu moare apa în pămînt unde te întorci din peregrinări aici e sufletul ce te scaldă născîndu-te din nou de te miri de adevăr ce nu te poate desăvîrși — Patria este un lăcaș ce nu se poate decît imagina din însăși ființa ta de cînd te-ai ridicat în picioare pe p de la prima desprindere spre a reveni în fața infinitului — Patria omului n-are asemănare cu a nimănui din a e un sălaș paradisiac nimeni n-o poate prîmeni decît tu care ai întîlnit-o și n-ai s-o mai părăsești niciodată nici pentru un imperiu — Patria niciodată nu se pierde imperii s-au destrămat în ruini adevărul se ține minte și nimeni nu te poate limpezi decît acel cort invizibil ce te acoperă în flăcări și-ți reamînte că ești al ei pe totdeauna...

Constantin

SCU

1 Mai 1939. Compoziție de Eugen Palade

luționar și patriotic desfășurat la pa-
metrii înaltei conștiințe a membrilor
partidului Comunist Român, care pu-
eau mai presus de orice interes per-
sonal datoria sfântă față de interesele
supreme ale poporului.

La 15 august 1936, tovarășul Nicolae
Ceașescu, împreună cu alți militanți
comuniști și antifasciști condamnați la
rașov, au pășit lincolo de porțile fe-
cate ale Doftanei. „Lupta revolu-
onară, viața în colectivele din inchi-
ori și lagăre — cum sublinia tovarășul
Nicolae Ceașescu — a constituit o
altă școală de pregătire politico-ideo-
gică, de educare și formare în spiri-
ul principiilor eticii și echității socia-
ste și comuniste. Activiștii revoluțio-
ari, comuniștii puneau mai presus de
rice interesele maselor populare, lupta
mpotriva asupritorilor, ei renunțau la
ot împărțind de multe ori între ei
ultima bucată de piine, dar ținind sus
teagul luptei revoluționare. În mod
eosebit aș dori să menționez viața or-
anizată în închisori în spiritul prin-
ipiilor eticii comuniste, care au dat
ărie și forță tuturor celor închiși să
eziste prigoanei, înfometării, mizeriei
și să țină sus steagul luptei revoluțio-
nare, să nu se plece nici un moment în
fața claselor exploatare“.

La Doftana, neînfricatul revoluționar
Nicolae Ceașescu a desfășurat o bo-
gată activitate de partid cu un profund
conținut și semnificație patriotică, fapt
ce a determinat organizația de partid
să-i încredințeze munca de secretar al
celulei de partid.

Referindu-se la acei ani, tovarășul
Nicolae Ceașescu arăta în ianuarie
1988: „Au fost ani de luptă grea, de
arestări, de teroare și prigoană sălba-
tică. Atunci comuniștii se aflau în pri-
mele rânduri ale celor care au făcut to-
tul și și-au dat chiar și viața pentru
apărarea intereselor maselor populare,
pentru apărarea democrației, a inde-
pendenței țării, pentru asigurarea pă-
cii. Au urmat ani grei de închisoare
din care aproape doi ani și jumătate
Doftana. În închisoare, comuniștii
dat dovadă de fermitate, de dirze-
nie, ținând în continuare sus steagul
luptei revoluționare, și au transformat
Doftana, ca și alte închisori, în adevă-

rate universități revoluționare, de edu-
cație și formare revoluționară, patrio-
tică a comuniștilor și antifasciștilor“.

ÎN decembrie 1938, tovarășul
Nicolae Ceașescu, abla ieșit
din Doftana, cu entuziasmul și
abnegația specifice revoluțio-
narului călit în aspre bătălii de clasă,
militantul revoluționar se încadrează
noilor condiții de activitate. Participă
cu eroism și dăruire pentru lupta revo-
luționară la mobilizarea tineretului,
muncitorilor la realizarea unității cla-
sei muncitoare, a unui larg front de
luptă împotriva pericolului fascismului
și războiului. Eforturile, prestigiul de
care se bucura tovarășul Nicolae
Ceașescu în rândurile militanților
partidului, ale muncitorilor, au fost răs-
plătite, așa cum consemnează docu-
mentele vremii, prin prezența celor
peste 20 000 de participanți la demon-
strația antifascistă și antirăzboinică din
București de la 1 Mai 1939. Atunci, din
piepturile miilor de participanți au ră-
sunat lozincile: „Trăiască democrația“,
„Vrem România liberă și independen-
tă!“, „Vrem respectarea granițelor!“,
„Jos războiul!“, „Jos hitlerismul!“,
„Trăiască integritatea teritorială a
României!“.

Cu aceeași energie și pasiune revo-
luționară a acționat tovarășul Nicolae
Ceașescu în Comisia pentru reorgani-
zarea Uniunii Tineretului Comunist.

În inițierea și desfășurarea multora
dintre aceste acțiuni, rapoartele orga-
nelor respective consemnau activitatea
neobosită a tinerei militante revo-
luționare Elena Petrescu (Ceașescu).
Munca desfășurată de Comisia pentru
reorganizarea Uniunii Tineretului Co-
munist a fost puternic impulsioanată de
activitatea remarcabilă a comunistului
Nicolae Ceașescu, de personalitatea și
elanel sâu tineresc, revoluționar. Ca-
racterizată prin dinamism, combativi-
tate și fermitate politică, prin devota-
mentul nețărmurit față de interesele
vitale ale poporului, față de cauza su-
veranității, independenței și integrității
țării, această activitate a contribuit de-
cisiv la imprimarea spiritului responsa-
bil de înalt patriotism și slujire cu
abnegație a idealurilor revoluționare, a
întregului proces de refacere a U.T.C.
Ca o mărturie a acestor deosebite tră-
sături ale militanțului comunist este
alegerea tovarășului Nicolae Ceașescu
în conducerea U.T.C. Atunci, în situa-
ția creată de dezlănțuirea celui de-al
doilea război mondial, de impunere
României a unor importante cesiuni ter-
itoriale și de instaurarea în țară a dic-
taturii militare-fasciste, intrarea tru-
pelor hitleriste și apoi împingerea pa-
triei noastre, contrar voinței poporu-
lui, în războiul hitlerist contra Uniunii
Sovietice, Partidul Comunist, militanții
sâi s-au situat în fruntea luptei de re-
zistență. În contextul acestor eveni-
mente, care au impus de multe ori răs-
punsuri și atitudini de maximă urgen-
ță și amplă cuprindere, s-a aflat și gin-
direa militanțului comunist Nicolae
Ceașescu. Deși din nou a trebuit să
suporte rigorile închisorilor Jilava, Ca-
ransebeș, ale lagărului Tg. Jiu, de aici
s-au jalonat și s-au făurit directivele,
obiectivele pentru reușita luptei.

În condițiile victoriei revoluției de
eliberare socială și națională, antifas-
cistă și antiimperialistă începută prin
actul de la 23 August 1944, ale dezvoltă-
rii societății românești contemporane
și trecerii la edificarea noii orinduirii
sociale în România, în muncile de mare
răspundere ce le-a îndeplinit s-a impus
prin vasta activitate teoretică și prac-
tică, prin dăruirea și pasiunea revolu-
ționară personalitatea tovarășului
Nicolae Ceașescu. În zilele de 30—31
august a participat la marile mitinguri
muncitorești din Capitală, luind cuvîn-
tul din partea Partidului Comunist. Ca
secretar general al U.T.C., ca membru
al C.C. al P.C.R., ales în octombrie 1945
la Conferința Națională a partidului,
ca activist al partidului cu răspunderi
importante în regiunile Dobrogea și
Oltenia în anii 1945, 1947, ca deputat
în Parlamentul țării, ca ministru ad-
junct al agriculturii, aducându-și, în
acest sens, contribuția la elaborarea, în
martie 1949, a programului cooperati-
vizării, ca ministru adjunct al forțelor
armate și șef al Direcției politice su-
perioare a armatei din 1950 pînă în
1954, tovarășul Nicolae Ceașescu a
făcut dovada inepuizabilei sale energii,
a patriotismului sâu înflăcărat. În anii
tumultuoși ai revoluției democrat-popu-
lare, ai luptei pentru edificarea socie-

tății socialiste, tovarășul Nicolae
Ceașescu și-a îndeplinit sarcinile în-
credințate de partid cu abnegație și
dăruire pentru cauza clasei muncitoare,
a poporului, remarcîndu-se ca o perso-
nalitate de seamă a partidului, a vieții
politice românești. Din anul 1954 secre-
tar al C.C. al P.C.R., iar din 1955 mem-
bru al Biroului Politic, tovarășul
Nicolae Ceașescu, cu pasiunea-i ca-
racteristică, și-a adus contribuția la
elaborarea și înfăptuirea politicii parti-
dului de făurire a societății socialiste.

ESTE unanim recunoscută și a-
preciată de poporul nostru și
întregul partid contribuția de
o inestimabilă valoare teoretică
și practică la elaborarea și realizarea
cu succes a edificării bazelor economice
ale socialismului în România, la fun-
damentarea și promovarea celor mai
viabile căi și soluții în vederea propă-
șirii patriei, a înaintării sale ferme pe
calea socialismului. Aceste înalte vir-
tuți ale clasei muncitoare, ale întregu-
lui nostru popor intruchipate în
munca, viața și activitatea revoluționa-
ră a tovarășului Nicolae Ceașescu au
făcut să fie ales în anul 1965 în frun-
tea conducerii partidului și statului.
Pilduitoarea biografie revoluționară a
tovarășului Nicolae Ceașescu, lupta
sa eroică, dăruirea fără seamăn cu
care a acționat în condițiile aspre ale
activității ilegale, organizată și condusă
de Partidul Comunist, împotriva ex-
ploatării și nedreptății, pentru apăra-
rea intereselor fundamentale ale po-
porului, a independenței și demnității
patriei se constituie în trainici pivoți
ai ascensiunii României pe treptele ci-
vilizației socialiste, comuniste.

Prin întreaga activitate teoretică și
practică, tovarășul Nicolae Ceașescu
s-a impus ca o personalitate de primă
mărmă a vieții politice contemporane.
De gîndirea sa profundă și de activita-
tea sa clocotitoare se leagă marile reali-
zări, înnoirile fundamentale ce au avut
loc în țara noastră în ultimele decenii.

Epoca istorică inaugurată de Congre-
sul al IX-lea al partidului — denumită
cu mîndrie de popor „Epoca Ceașescu“
— este dominată decisiv de puternica
personalitate a tovarășului Nicolae
Ceașescu, este epoca purtînd pecetea
gîndirii și acțiunii sale clarvăzătoare,
revoluționare, fundamentată pe apli-
carea principiilor materialismului dia-
lectic și istoric, ale socialismului ști-
ințific, la condițiile concrete ale țării
noastre, pornind de la cerințele dezvoltă-
rii țării, de la aspirațiile și idealurile
poporului român.

Acum, la aniversarea zilei de naștere
a tovarășului Nicolae Ceașescu, clasa
muncitoare, țărănimea, intelectualita-
tea, întregul nostru popor, strîns unit
în jurul partidului, își omagiază con-
ducătorul, avînd ferma încredere în
înăpătuirea plenară a ideilor și orien-
tărilor din magistrala Expunere din 28
noiembrie 1988 a secretarului general
al partidului, care prefigurează viitorul
strălucit al României.

Ion Ardeleanu

meu

Vestind Pacea

Lumina vocii tale
imi desăvîrșește
poemul
Mă închin imnului
de laudă
vestind pacea
Treptele
înțelepciunii tale

patrie
iau forma gîndului meu
și urc
în măreția ta
sporind
și iubind
numele tău
întru eternitate.

Slăvită clipă

Un om
cit țara
O țară
cit sufletul său
în verbul măreției
întregului popor
El
Conducătorul
își află nemurirea

slăvită fie clipa
privirii lui de vultur
Un om
ce-nseamnă România
cu visul ei de pace
Un om
ce-nseamnă viața
și zborul peste veacuri.

Ion Vergu Dumitrescu

Caligrafie

Brațul sonor al macaralei
și toate lucrările cîmpului,
o caligrafie în timp
românească

urcare a florii de purpură
în fructul
iubirii de țară!

Octavian Doclin

Brîndușoiu

Noua imagine a Dimboviței

O EPOCĂ NOUĂ,

POPORUL român a pășit în noul an cu sentimentul datoriei împlinite dar și cu dorința fermă, cu angajamentul tonic de a transpune în viață sarcinile cuceritorului Program de muncă și luptă revoluționară întru chipul strălucit al Expuneri făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu la marele forum al democrației muncitorești-revoluționare din noiembrie 1988.

Prin bogăția de idei, de teze și conținut innoitor, magistrala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu constituie un document de excepțională valoare teoretică și practică, de însemnătate decisivă pentru prezentul și viitorul patriei, o nouă și puternică reafirmare a politicii externe de pace, dezarmare și largă concurență promovată de România socialistă. Așa cum a relevat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvântarea rostită la încheierea lucrărilor marelui forum, pe care l-a definit ca pe o adevărată Conferință Națională, „deplină unanimitate în care s-au adoptat hotărârile și documentele reflectă, de fapt, unanimitatea cu care întregul partid și poporul înfăptuiesc neabătut și sînt hotărîte să dea viață politicii interne și externe a partidului nostru”.

Cu prilejul aniversării zilei de naștere și a îndelungatei activități revoluționare pusă în slujba ridicării patriei române, într-o deplină unitate de gând, de voință și de acțiune, întregul partid, întregul popor dau o nouă și vibrantă expresie sentimentelor de aleasă stimă și profundă recunoscintă față de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu — înflăcărat patriot și vizionar revoluționar de geniu, eminent strateg și strălucit ctitor al României socialiste moderne, proeminentă personalitate politică a lumii contemporane, militant consecvent pentru alina-rea fermă a principiilor socialismului și comunismului, pentru propășirea continuă a poporului român, pentru tot mai puternică afirmare a României în conștiința lumii.

Afirmându-și și cu acest prilej adiezuirea fiordinte la ideile și orientările cuprinse în magistrala Expunere din noiembrie 1988, toți oamenii muncii din patria noastră își exprimă satisfacția și gratitudinea profundă pentru această nouă și inestimabilă contribuție a conducătorului partidului și statului nostru la îmbogățirea patrimoniului teoretic și practic al socialismului științific, al gândirii și acțiunii revoluționare. Puternic angajat în vasta operă de creație materială și spirituală, întregul popor român își reînnoiește solemn angajamentul de a face totul pentru îndeplinirea, în cele mai bune condiții, a planurilor și programelor actualului cincinal pentru dezvoltarea multilaterală a patriei socialiste, avînd, ca permanent și luminos exemplu, viața și activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu — marele conducător al partidului și poporului nostru, simbolul României de azi și de mâine, al unității de grănit a națiunii noastre.

PROCESUL istoric de edificare a noii orînduiri pe pămîntul României este analizat de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în lumina procesului dialectic trecut-prezent-viitor, în viziunea istoriei unice și unitare a poporului nostru, a rolului maselor largi populare ca principală forță de progres și civilizație. În lumina acestui caracter obiectiv al istoriei, „este necesar să facem — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — o analiză științifică, fie chiar foarte succintă, a întregii dezvoltări a poporului nostru, de la constituirea primului stat centralizat al dacilor, cu 2 060 de ani în urmă, a principalelor momente istorice care au dus la formarea poporului român, a națiunii române”. Numai pe această bază — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — „vom putea înțelege mai bine care era situația României în 1944 și ce a însemnat trecerea României pe calea socialismului, pentru dezvoltarea economico-socială, pentru bună-

starea și fericirea întregului nostru popor”.

Se reliefează, în acest context, rolul formativ, educativ pe care-l are cunoașterea trecutului istoric în procesul de revoluționare a conștiințelor, a formării omului nou. Acestui imperativ are menirea să-i răspundă cercetarea istorică, față de care tovarășul Nicolae Ceaușescu formula cerința expresă de a înfățișa „faptele nu după criteriul de conjunctură, ci așa cum s-au petrecut ele, corespunzător adevărului vieții. Valoarea unei istorii cu adevărat științifice constă în înfățișarea obiectivă a faptelor, în interpretarea lor justă, constituind astfel o oglindă a conștiinței de sine a poporului, a claselor înmănușind experiența de viață și de luptă a maselor și conducătorilor”.

Congresul al IX-lea al partidului — care a redimensionat întreaga viață politică, economico-socială, culturală, proiectînd într-o nouă lumină ansamblul proceselor revoluționare de construcție socialistă — a dat o nouă viziune, de pe pozițiile materialismului dialectic și în ce privește înțelegerea istoriei ca știință de studiere a societății românești. Această era cu altă mai necesar cu cit — cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — s-au manifestat, într-o vreme, tendințe „de negare a forței și capacității poporului român, a clasei muncitoare, de negare a însăși istoriei, a limbii și culturii române”, astfel de concepții fiind „străine, de fapt antisocialiste”. Prin lichidarea stărilor negative din trecut în scrierea și interpretarea istoriei — afirmă secretarul general — „s-a redat poporului nostru sentimentul mindriei patriotice, de respect pentru trecutul mult milenar, de demnitate națională și sentimentul forței și capacității sale de a-și făuri viața nouă, socialistă, așa cum și-o dorește”.

Trecînd în revistă coloanele de grănit ale existenței noastre — vechimea, statornicia, lupta pentru unitate, independență, libertate, dreptate socială și națională, Expunerea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca de altfel întreaga sa operă științifică, analizează drumul lung și greu, efortul material și uman făcut de poporul nostru pentru păstrarea ființei naționale și de stat, în lupta împotriva vicisitudinilor istoriei, a marilor state și imperii vecine expansioniste care nu o dată au jefuit și cotovit provincii ale pămîntului românesc.

I-a revenit Partidului Comunist Român misiunea istorică de a strînge într-un suvoi toate forțele de bază ale națiunii noastre, pregătind pas cu pas consensul național, care a înfăptuit în august 1944 actul demnității naționale prin care s-a pus capăt dominației străine, s-a deschis calea marilor transformări ale revoluției și construcției socialiste.

Era, de altfel, concluzia ce se desprindea din întreaga evoluție de pînă atunci a patriei, intrucît, cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „dominația și asuprirea străină de veacuri, sub diferite forme, care au împiedicat progresul economico-social al poporului nostru, ne-au învățat că numai prin forțele proprii și în deplină libertate și independență se pot asigura dezvoltarea economico-socială, bunăstarea și fericirea poporului”.

Privind retrospectiv perioada celor 20 de ani, din 1945 pînă în 1965, perioadă în care România a parcurs două etape distincte de dezvoltare — a dezvoltării pe baze democratice capitaliste și a construcției socialiste — au fost obținute unele realizări și s-au produs mari transformări revoluționare.

Deși în 1965 — se arată în Expunere — s-a încheiat în linii generale organizarea pe baze socialiste — a proprietății de stat și cooperatiste — a societății noastre, România continua să fie o țară în curs de dezvoltare, în grupa de jos a acestor categorii de țări. Fondurile fixe se ridicau la 460 miliarde lei, venitul național la 141 miliarde, forța de muncă activă din industrie era de 1 860 000 oameni pe cînd în agricultură lucrau 5 480 000.

CONGRESUL al IX-lea al Partidului Comunist Român care, în consens cu voința întregului partid, a întregii națiuni, l-a ales pe tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru a-l conduce destinele de propășire liberă și demnă a României socialiste, analizînd în spirit critic și autocritic, într-o gândire nouă, activitatea desfășurată în prima etapă a construcției socialiste în țara noastră, a trasat obiectivele dezvoltării economico-sociale pentru o nouă perioadă, care, a cuprins trei cincinale. În această nouă etapă, sub impulsul gândirii politice novatoare, științifice, profund revoluționare, promovată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a creat o puternică industrie socialistă, clădită pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, s-au dezvoltat în mod susținut celelalte ramuri de activitate, s-a consolidat sectorul socialist în agricultură, o atenție deosebită acordîndu-se cercetării științifice, perfecționării învățămîntului, activității culturale și politico-educative. Ca urmare a puternicului avînt imprimat de Congresul al IX-lea, România a devenit, în cea de-a doua etapă a construcției socialiste, o țară industrial-agrară în plină dezvoltare creatoare.

Importanța istorică, crucială a celui de-al IX-lea Congres pe drept cuvînt numit și „Congresul înnoirilor structurale”, care a deschis o nouă epocă revoluționară și în activitatea partidului, nu poate fi corect și pe deplin înțeleasă fără relevarea contribuției determinante a tovarășului Nicolae Ceaușescu la elaborarea și promovarea unei concepții profund științifice despre socialism, care a pus capăt conservatorismului, șablonismului și teoriei „modelului unic”, a lichidat atitudinea de ploconire față de tot ceea ce era străin, reînd partidului și poporului încrederea în forțele lor, în propria capacitate de gândire și acțiune, sentimentul de demnitate patriotică, revoluționară, a consacrat dialogul nemijlocit cu oamenii muncii, cu făuritorii bunurilor materiale și spirituale, cu poporul, ca o dimensiune fundamentală a procesului de conducere a întregii activități economico-sociale, a deschis orizonturi largi promovării noului în toate domeniile, mobilizînd resursele creatoare ale națiunii. Prin traducerea consecventă, exemplară în viață a acestor principii de inestimabilă valoare teoretică și practică, anii de după Congresul al IX-lea al partidului au intrat definitiv în conștiința națiunii ca Epoca de glorie și măreție a României socialiste — „EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU”.

Înaintînd cu încredere și hotărîre nestrămutată pe drumul deschis de cel de-al IX-lea Congres, partidul nostru a așezat, în mod statornic, la baza activității sale revoluționare imperativul aplicării legilor obiective, a principiilor socialismului științific la realitățile și condițiile din România, apreciînd, în spiritul creator al teoriei revoluționare, că aceste principii nu reprezintă o entitate imuabilă, care s-ar impune în mod automat și uniform, ci se realizează în mod diferit de la o țară la alta, de la o etapă la alta de dezvoltare, se îmbogățesc și se perfecționează mereu, prin experiența proprie a fiecărui partid. Acest mod superior de înțelegere teoretică și practică a procesului de edificare socialistă imprimat de gîndirea tovarășului Nicolae Ceaușescu dă socialismului științific o profundă originalitate, o înaltă eficiență socială, conferă operei teoretice a conducătorului partidului și statului nostru o dimensiune nu numai națională, ci și universală, o largă rezonanță internațională.

LA începutul acestui deceniu, țara noastră a pășit în etapa edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și a creării premiselor de înaintare treptată spre comunism. S-a trecut la dezvoltarea intensivă a industriei și a celorlalte sectoare de activitate, pe temelia celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii. Potrivit hotărîrilor Con-

gresului al XIII-lea al partidului, obiectivul strategic al actualului cincinal îl reprezintă trecerea României, pînă în 1990, la un nou stadiu de dezvoltare — cel de țară socialistă mediu dezvoltată —, pe baza creșterii puternice și a perfecționării forțelor de producție, a industriei, agriculturii, a dezvoltării științei, învățămîntului și culturii, a tuturor sectoarelor de activitate.

Trebuie subliniat faptul că stadiul nou de dezvoltare în care se află azi societatea socialistă românească, cit și perspectivele luminoase care se deschid larg în fața ei se întemeiază pe mărețele realizări dobîndite de poporul nostru, sub conducerea încercată a partidului, în anii construirii noii orînduiri și, cu deosebire, în „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Este suficient să arătăm că în această perioadă producția industrială a crescut, în comparație cu 1945, de 128 de ori. Producția de oțel a crescut de 120 de ori, industria chimică de peste 1.300 de ori, construcția de mașini de peste 500 de ori.

În același timp, averea națională acumulată a ajuns la 5.100 miliarde lei, iar fondurile fixe productive la circa 2.500 miliarde lei. Venitul național a crescut de peste 36 de ori, iar fondul de retribuție generală de circa 75 de ori, față de 1945. Creșterea considerabilă a potențialului economiei noastre naționale, crearea unor capacități tehnice moderne au permis realizarea, în această perioadă, a unor lucrări de amploare și complexitate tehnică la care altădată abia dacă puteam să visăm, cum ar fi: Canalul Dunăre-Mare Neagră, Canalul Poarta Albă-Midia-Năvodari, Metroul bucureștean, Transfăgărășanul, modernizarea Dimboviței, lucrări ce vor dăinui peste veacuri. Curînd, acestora li se vor adăuga alte construcții de importanță deosebită, între care se disting Centrul politic administrativ-cultural și amenajarea complexă a riului Argeș.

Una din marile realizări ale socialismului în România o constituie repartizarea justă, echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării. În viziunea secretarului general al partidului, această problemă — ce în multe țări dezvoltate ale lumii continuă să rămînă încă nerezolvată — are multiple motivații: înaintea de toate, una de natură economică, în sensul valorificării resurselor disponibile de muncă existente în zonele geografice și localitățile mai puțin industrializate, ca și a resurselor naturale locale; în al doilea rînd, se are în vedere aspectul social, în sensul ridicării generale a nivelului de trai material și spiritual, a gradului general de civilizație al tuturor oamenilor muncii, printr-o mai bună distribuție a veniturilor, ceea ce asigură manifestarea egalității între toți membrii societății pe planul vieții economice, fără nici o deosebire. Repartiția armonioasă a forțelor de producție se cere evaluată, deopotrivă, și din punct de vedere politic, în sensul că, pe această cale, se asigură prezența clasei muncitoare în toate județele, dezvoltarea democrației socialiste și a unei intense vieți politice în fiecare zonă geografică și localitate. Aplicarea în practică a acestei gândiri noi a făcut posibil ca în ultimii 20 de ani să fie create aproape 2.000 de întreprinderi amplasate în centrele vechi și peste 180 de noi platforme industriale.

Restabilind rolul agriculturii ca ramură de bază a dezvoltării economico-sociale a patriei noastre, a construcției socialiste, partidul nostru a acționat, sub impulsul gândirii novatoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru creșterea puternică a producției agricole. Au fost realizate mari sisteme de irigații, în aproape 4 milioane de hectare și alte lucrări de îmbunătățiri funciare și de ameliorare a solului. Au fost rezolvate problemele mecanizării complexe a agriculturii, ale chimizării, fapt ce a făcut ca producția agricolă să crească față de 1945 de peste 9 ori, asigurînd astfel, în ultimii ani, în cadrul noii revoluții agrare o producție de circa 30 milioane tone de cereale.

Arhitectură nouă în București

O GÎNDIRE NOUĂ

Opțiunea dezvoltării promovată de tovarășul Nicolae Ceaușescu după Congresul al IX-lea a impus o gândire profund înnoitoare și față de știință, în sensul orientării hotărâte spre promovarea cercetării științifice naționale, spre lichidarea grabnică a vechilor rămăneri în urmă în acest domeniu — care, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, păreau a fi mai grave decât cele din domeniul producției materiale. Totodată, s-a extins sfera de aplicabilitate a științei la organizarea și conducerea societății, conferindu-i-se, alături de rolul de forță de producție, acela de fundament al socialismului. Din această perspectivă, alături de cercetarea științifică din domeniile tehnice, ale producției materiale, cercetarea în domeniul economiei și al științelor sociale a fost chemată să-și aducă o contribuție mai mare la cunoașterea legilor obiective, la elaborarea deciziilor cu privire la conducerea și planificarea vieții economico-sociale, la aplicarea mecanismului economic, a principiilor autoconducerii și autogestunii, la organizarea și modernizarea științifică a muncii, la gospodărirea cu maximă responsabilitate, cu înaltă eficiență a tuturor resurselor materiale și umane ale țării.

O contribuție deosebită, hotărâtoare în promovarea largă în producție a rezultatelor cercetării științifice o are tovarăsa academiciană doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic și de stat, savant de largă recunoaștere internațională, sub a cărui direcție coordonare au fost puse în aplicare numeroase programe naționale, prin intermediul cărora a fost așezată întreaga activitate pe temelia celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, a fost introdus și generalizat progresul tehnic în toate domeniile. Prin prodigioasa sa activitate științifică, tovarăsa Elena Ceaușescu înscrie remarcabile și originale realizări în tezaurul științific național și universal, cu larg ecou în evoluția progresului contemporan, a creșterii prestigiului României în lume.

O importanță hotărâtoare pentru dezvoltarea rapidă, armonioasă a vieții economico-sociale prezintă aplicarea consecventă a legii obiective a acumulării, reproducției largite și dezvoltării. După Congresul al IX-lea, circa o treime din venitul național a fost orientată spre fondul de dezvoltare, ceea ce a asigurat realizarea programelor de dezvoltare a forțelor de producție, a industriei, agriculturii, științei, învățămîntului, culturii, cit și a vastului program de construcții de locuințe și social-culturale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a atras atenția, în repetate rânduri, că, dacă se va reduce acumularea, fondul de dezvoltare, vor fi puse în pericol înseși existența și viitorul întregii națiuni, că nu se poate consuma mai mult decât permit resursele create, ca urmare a dezvoltării generale. Un imens adevăr conține sublinierea pe care o făcea tovarășul Nicolae Ceaușescu cînd spunea că, „dacă nu am fi promovat, cu consecvență și hotărîre această politică de acumulare, ar fi fost greu, dacă nu chiar imposibil, să se asigure în condițiile actuale — cînd fiecare țară, inclusiv România, resimte urmările crizei economice mondiale — dezvoltarea susținută a economiei socialiste”. Experiența ultimelor două decenii atestă că numai prin alocarea fondurilor necesare pentru acumulare au fost posibile dezvoltarea masivă a industriei, agriculturii, transporturilor și celorlalte ramuri, au putut fi realizate grandioasele obiective ale epocii actuale. Pe această bază s-a asigurat puternica dezvoltare a proprietății socialiste de stat și cooperatistă — temelia progresului multilateral al patriei.

Pornind de la necesitatea creșterii rolului oamenilor muncii, al cadrului democratic în întreaga conducere a activității din toate sectoarele, în ultimele două decenii a fost perfecționat sistemul de autoconducere, autofinanțare și autogestione al fiecărei unități economice și sociale. Instituționalizarea adunărilor generale ale producătorilor și proprietari-

lor, crearea consiliilor oamenilor muncii în toate unitățile din economie și a organismelor corespunzătoare la nivel național au asigurat participarea organizată a întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate. Viața a demonstrat justetea acestor perfecționări. Se poate afirma, cu deplină temei, că, datorită acestui larg sistem de autoconducere democratică, s-a asigurat îndeplinirea neabătută a programelor de dezvoltare economico-socială a țării.

Îndeplinirea exemplară a tuturor prevederilor actualului plan cincinal și a programelor pentru diferite sectoare și domenii de activitate, trecerea la un stadiu superior, de țară mediu dezvoltată, reprezintă un factor de importanță deosebită pentru realizarea primei faze de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră și permit trecerea, în următorul deceniu — 1991—2000 — la cea de-a doua fază a acestei etape. Astfel, în anii 2000, deci în numai 50—55 ani, cum preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu, România va deveni o țară socialistă multilateral dezvoltată, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, ale cunoașterii umane în general, cu un nivel înalt de civilizație materială și spirituală. O dată cu aceasta se va putea afirma cu îndreptățită mîndrie — așa cum se arată în Expunerea secretarului general al partidului — „că am parcurs cu succes toate cele trei etape ale construcției socialiste — prima fază a comunismului. Numai pe această bază vom putea trece ulterior la făurirea treptată a comunismului, străbătînd mai multe etape pînă la realizarea deplină a principiilor de muncă și de viață comunistă în patria noastră”.

In ansamblul orientărilor și ideilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în magistrala sa Expunere, o inestimabilă însemnătate teoretică și practică au tezele cu privire la necesitatea obiectivă a creșterii tot mai puternice a rolului conducător al partidului în toate sectoarele de activitate, la asumarea, de către organele și organizațiile de partid, de cadrele sale și toți comunistii, a răspunderii directe pentru îndeplinirea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială, la perfecționarea muncii politice și organizatorice, a democrației interne de partid, întărirea răspunderii și disciplinei în întreaga activitate. Analizînd problemele legate de rolul și funcțiile partidului în societatea socialistă din perspectiva îndelungatei lupte revoluționare și bogatei experiențe dobîndite în conducerea procesului de edificare a noii orînduirii, precum și a obiectivelor și sarcinilor majore ce stau în fața întregului popor, conducătorul partidului și statului fundamentează științific și îmbogățește cu noi contribuții teoretice, argumente și concluzii concepția potrivit căreia rolul conducător al partidului comunist reprezintă o necesitate generală, o legitate obiectivă a construcției socialiste și comuniste, a perfecționării permanente a noii orînduirii.

În îndeplinirea misiunii sale istorice, partidul nostru a pornit și pornește de la principiul fundamental, pe deplin validat de practică, potrivit căruia rolul conducător nu se poate și nu trebuie să se realizeze din afara organismelor sociale sau a activității practice din fiecare domeniu, ci prin angajarea nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid, prin implicarea directă a membrilor de partid, a cadrelor, în îndeplinirea obiectivelor programului partidului. Transpunerea în viață a acestei cerințe impune angajarea directă a celor mai bune cadre ale partidului în conducerea organelor de stat, economice, științifice, sociale, imbinarea muncii de partid cu munca de conducere a diferitelor sectoare, cerință care, în țara noastră, s-a realizat pe baza cumulului de funcții și a creării unor forme organizatorice originale, cum sînt organisme cu dublă natură, de partid și de stat. Acest fapt a dus la întărirea puternică a legăturilor

partidului cu toate sectoarele vieții economice și sociale, cu masele de oameni ai muncii. Tocmai de aceea, partidul nostru nu împărtășește teze după care partidul nu trebuie să poarte răspunderea directă pentru îndeplinirea planurilor și programelor economico-sociale, ci să lase sectoarele și unitățile economice să-și soluționeze, cum cred ele de cuviință, problemele, considerînd-o nu numai greșită, dar și dăunătoare, în fapt lichidatoristă. Știut fiind că domeniul economic deține o pondere predominantă în strategia făuririi noii orînduirii, că, de altfel, în dialectica oricărei societăți umane, nu este greu de întrevăzut consecințele profund negative pe care le-ar genera promovarea unei asemenea concepții, ce nu poate duce decât la slăbirea partidului, punînd în pericol însăși opera de construcție a socialismului. „Dacă partidul nu-și mai asumă răspunderea pentru realizarea Programului său de făurire a socialismului și comunismului, atunci se pune pe drept cuvînt întrebarea — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — care este rolul partidului și dacă mai este necesar? Golul lăsat de partid va produce un vid în viața politică, socială și care va fi, fără nici o îndoială, umplut de alte forțe politice. NU! Partidul nu poate renunța la rolul său de forță politică conducătoare în făurirea socialismului, nu poate împărți și cu altă mai mult, nu poate ceda nimănui rolul său, fără a dispărea mai devreme sau mai târziu”. Această concluzie de o deosebită însemnătate teoretică și practică, națională și internațională, demonstrează cu tărie înaltul spirit de răspundere, revoluționar, cu care partidul nostru, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, abordează problemele misiunii sale istorice, hotărîrea sa fermă de a-și îndeplini îndatorirea față de clasa muncitoare, de întregul popor, față de viitorul socialismului și comunismului în România.

În cadrul amplului proces al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, partidul nostru manifestă o preocupare deosebită pentru ridicarea la un nivel superior a activității ideologice, politico-educative, de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință revoluționară, socialistă.

Activității ideologice și politico-educative îi revin sarcini de mare importanță în ce privește studiarea temeinică și înțelegerea justă a numeroase probleme teoretice, dezvoltarea, în noile condiții, a teoriei și practicii construcției socialiste. Din această perspectivă se impune să fie analizate mai aprofundat asemenea probleme majore cum sînt acțiunea legilor obiective în dezvoltarea generală și în condițiile concrete ale construcției socialiste, rolul proprietății socialiste, cointerescarea materială, dialectica interreselor generale și particulare, corelația dintre general și particular în aplicarea legilor obiective, perfecționarea principiilor economice, a conducerii vieții sociale, pornind de la necesitatea dezvoltării pe baze socialiste a societății, de la adevărul potrivit căruia socialismul se construiește în condiții diferite de la țară la țară — și, deci, nu poate exista un „model unic” în această privință —, că socialismul nu poate fi impus din afară și nici nu poate să fie oprit pe calea contrarevoluției.

Punînd în centrul preocupărilor sale toate aceste probleme, educînd oamenii muncii în spiritul patriotismului revoluționar și solidarității militante cu toate popoarele, combătînd cu fermitate concepțiile retrograde, naționalismul, șovinismul, misticismul, obscurantismul, activitatea ideologică, teoretică și politico-educativă, de formare a omului nou se transformă într-o puternică forță motrice a dezvoltării societății noastre, are un rol tot mai important în întreaga operă de edificare a noii orînduirii.

Un loc important în activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu l-a ocupat și îl ocupă relevarea direcțiilor fundamentale ale politicii externe românești.

Întreaga activitate internațională a

României socialiste se află în deplină concordanță cu politica de propășire națională pe calea edificării noii orînduirii. Secretarul general al partidului a subliniat, în repetate rânduri, interdependența și unitatea dialectică dintre politica internă și cea externă, faptul că, pentru realizarea programelor sale de dezvoltare economico-socială, poporul nostru — ca, de altfel, toate popoarele lumii — are nevoie de pace, de o largă colaborare internațională.

În lumina acestei concepții în Expunerea din noiembrie 1988 se releva intensă și dinamica activitatei internaționale a partidului și statului, îndeosebi după Congresul al IX-lea, de amplă dezvoltare a relațiilor de colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea socială, participarea mereu mai activă a țării noastre la diviziunea internațională a muncii, la schimbul mondial de valori materiale și spirituale, pe baza principiilor noi ale deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale respectării dreptului fiecărui popor de a-și alege calea dezvoltării sale economico-sociale, fără nici un amestec din afară.

Examinarea actualului raport de forțe pe plan mondial și, pe această bază, degajarea concluziilor ce se desprind pentru intensificarea luptei unite a popoarelor, a tuturor forțelor progresiste, democratice, pentru realizarea unei schimbări radicale în evoluția vieții internaționale, reafirmarea strălucită a politicii externe românești consacrate promovării noii gândiri în viața mondială, idealurilor de pace, dezarmare și progres ale poporului român, ale tuturor națiunilor, reprezintă coordonate de înaltă valoare teoretică și practică ale acestui document magistral, exemplu de gândire revoluționară în acțiune, de capacitate de formulare a unor soluții noi, îndrăznețe problemelor majore ale lumii contemporane.

Făcînd o profundă analiză științifică a conținutului epocii contemporane, a contradicțiilor fundamentale care o caracterizează — între care se degajează cu putere teza cu privire la accentuarea împărțirii lumii în săraci și bogati, atît pe plan național, cit și internațional —, Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu relevă marile mutații revoluționare, sociale și naționale ce s-au produs, ca și caracterul deosebit de complex și contradictoriu al epocii contemporane, caracter generat de echilibrul relativ la care s-a ajuns în raportul de forțe pe plan mondial între cele două tendințe principale : spre destindere, dezarmare și pace, spre afirmarea opțiunilor suverane ale popoarelor și, respectiv, spre menținerea încordării și continuarea politicii de război, de forță și dictat. Iată de ce, țelul fundamental continuă să rămînă intensificarea eforturilor tuturor popoarelor, ale forțelor democratice, progresiste și realiste ale contemporaneității în lupta pentru promovarea unei politici noi pe plan mondial.

Increderea în socialism, ca opțiune istorică fundamentală, increderea în perspectiva luptei revoluționare pentru înnoirea socială, pentru libertate, independență și progres, increderea în capacitatea forțelor progresiste, revoluționare, a popoarelor ca, prin luptă unită, să impună o schimbare radicală, un curs nou în evoluția omenirii, în asigurarea destinului de pace ale umanității — reprezintă substanța, puternic insuflețitoare a tezelor, ideilor și conceptelor promovate, cu fermitate revoluționară, de partidul nostru, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care, prin întreaga sa operă teoretică și practică, a adus și aduce o inestimabilă contribuție la dezvoltarea tezaurului gândirii și acțiunii revoluționare mondiale, în consens cu idealurile supreme care animă poporul român, toate popoarele lumii.

Mircea Mușat

Sentimentul istoriei

URARE

LUNA dintii a anului poartă dintotdeauna cu ea speranța de mai bine, de mai bogat, de mai fericit timp, de mai împlinit destin. La fiecare început de an oamenii își făuresc noi visuri și idealuri, își fac urări și își fac daruri. Este o lună a bucuriei, și a plinului de bine. Și în șirul acestor zile de ianuarie se deosebește o zi pe care întreg poporul o sărbătorește cu dragoste și prețuire, Ziua Președintelui Nicolae Ceaușescu. În preajma aniversării celui ce neobosit străjuiește la cirna țării ne îndreptăm cu stimă gândurile, urmându-l neconștient îndemnul. Convinși, noi toți oamenii de artă, de adevărul afirmațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite la Plenara din noiembrie: „Întreaga activitate literar-artistică, sub orice formă, trebuie să pună în evidență forța și capacitatea creatoare ale poporului, să biciuiască stările de lucruri negative, lipsurile, dar să dea o perspectivă, încredere, în forțele creatoare ale poporului, să contribuie la unirea eforturilor tuturor constructorilor socialismului, la întărirea unității poporului în jurul partidului”, sintem hotărâți să desăvîșim în domeniile noastre de activitate lucrări de înaltă ținută artistică și patriotică.

Dintotdeauna marii creatori de artă români au fost și mari patrioți, geniul lor fiind închinat cu statornică credință înălțării neamului nostru. Niciodată oamenii de artă din spațiul românesc nu au uitat și nu vor uita căruia popor, cărei spiritualități îi aparțin. Mărturie ne stau dintotdeauna operele lor. Și pentru că avem căderea să ne referim mai ales la cei din spațiul teatrului și muzicii, vom aminti, în sprijinul afirmațiilor noastre, opera unor clasici ca Ciprian Porumbescu, Delavrancea, George Enescu, Ion Luca Caragiale, Camil Petrescu, dar și lucrările generațiilor de muzicieni și oameni de teatru care au urmat, fie ei creatori sau interpreți, cu toții făuritori ai artei românești, care i-au asigurat individualitatea și succesul în viața țării și deseori peste granițele ei. Cu aceeași încredere trebuie să privim și lucrările tinerilor, care cu aceeași credință în destinul țării și al artei românești își zidesc propria lor operă într-o comuniune vitală cu idealurile și speranțele poporului întreg. Festivalul național „Cîntarea României”, cîntorit de secretarul general al partidului nostru, punind în valoare creativitatea poporului, se constituie ca o oglindă a timpului și a societății noastre, îmbogățind prin conținutul său viața spirituală. Nimeni, nicăieri, nu respiră în spațiul acestei țări decît în ritm egal cu cel al națiunii. Nici un slujitor al artei românești nu dorește altceva, fie chiar și în cel mai tainic adînc al sufletului, decît să-și slujească țara și cultura sa. Noi știm toți că existăm atît cît însemnăm prin întreaga noastră viață și creație spirituală. Convinși de acest lucru muncim să existăm în istoria culturală a lumii.

Eforturile tuturor creatorilor de artă, ale slujitorilor ei se concentrează permanent pentru a da străluciri noi operei înaintașilor și a crea una pe măsura timpului ce-l trăim. Cu aceste gânduri, acum, în preajma aniversării sale, îi urăm Președintelui țării ani mulți și buni la cirna țării, pace și liniște. Convinși fiind că întreaga grijă și toată puterea sa de muncă sînt concentrate pentru asigurarea vieții și afirmarea destinului românesc în lume, îi urăm, cu aceeași sinceră recunoștință, LA MULȚI ANI !

Dina Cocea
Președinte A.T.M.

Patima fără sfîrșit de Horia Lovinescu, la Teatrul Național din Cluj-Napoca. În imagine actorii Catrinel Dumitrescu și Marius Bodochi.

PROFUND și complex, inefabil parcă, dar concret totuși în ființa noastră, sentiment conștiință implicînd deopotrivă trecutul, prezentul și viitorul, individualitățile și colectivitatea, neamul de la obîrșia sa, etnicitatea inconfundabilă, trăsăturile specifice poporului și virtuțile națiunii, sentimentul istoriei și-a manifestat și își manifestă potențialitatea, integrat organic în viața românească. S-ar putea spune că reprezintă constanta dătătoare de putere în vremuri de restriște, permanența care cunoaște azi irezistibilă formă dinamizatoare, în zilele socialismului, cînd, sub conducerea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o lume nouă se construiește în ritmuri și cu o intensitate fără precedent și se desăvîșește cu nobilul simțămînt-conștiință al istoriei. Este expresia îndatoririi înalt responsabile a neamului și a componenților săi, propriu și definitor pentru cei ce-au locuit și sălășluiesc pe aceste minunate meleaguri de cînd există pe ele viața omenească. Întotdeauna românii și-au păstrat și afirmat simțămîntul-conștiință al istoriei, care a însemnat unitate, și s-a manifestat neabătut prin năzuință de unire administrativ politică într-un unic stat liber și independent.

Pornită, prin crearea statului național unitar, pe un nou drum, națiunea română a făcut un pas istoric decisiv odată cu înfăptuirea actului istoric de la 23 August 1944. Izbîndind, sub conducerea Partidului Comunist Român, în revoluția de eliberare socială și națională, poporul nostru a pășit victorios mai departe cu sentimentul istoriei și conștiința supremiei datoriei de a-și împlini destinul prin construcția revoluționară a noii societăți socialiste, desăvîșirii ei și a înfăptuirii pe pămîntul românesc a visului de aur al omînitii: comunismul. Și în această marea faptă, deschițătoare de orizonturi, simțămîntul istoriei ne-a fost temelie și noua conștiință socialistă-revoluționară factor decisiv dinamizator în realizarea mărețelor planuri avînd ca obiectiv bunăstarea materială și spirituală a poporului, fericirea sa, înfăptuite într-un elan general al națiunii îndeosebi după Congresul al IX-lea, de cînd partidul și ilustrul său conducător, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ne-au făcut să trăim profund, în spiritul celor mai dragi și nobile tradiții, cu simțămîntul istoriei și conștiința responsabilității contemporane.

Răsună în vreme vii, pentru toți fiii națiunii noastre, cuvintele prin care omul destinului noii României, erou între eroii istoriei noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, făcînd în cuvinte de foc și lumină elogiul țării și al poporului, aprindea mai strălucitoare decît oricînd flacăra care ne-a alimentat viețuirea în istorie, redîndu-ne deplin sentimentul organic al responsabilității față de patrie, pregătindu-ne pentru fapte care aveau să împlinească în apogeu vrednicia neamului, pentru etapele cele mai fertile din istoria multimilenară a neamului, pentru epoca pe care națiunea o identifică prin cîntările sale și o numește cu mîndrie Epoca Nicolae Ceaușescu.

Cele spuse la Congresul al IX-lea al partidului de către omul pe care comunistii și țara și l-au ales conducător au reverberații în vreme și echivalențe materiale în faptele minunate de azi. El înfrăța atunci trecutul cu prezentul, redîndu-ne plenar sentimentul istoriei, con-

știința dăinuirii noastre, a actelor și înfăptuirilor dintotdeauna, a măreției fără precedent a prezentului, a strălucirii viitorului. Spunea atunci, în 1965, tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Avem o țară frumoasă și bogată, un popor harnic și cîntător, care timp de peste două milenii, în anii grei de restriște, înfrățit cu codrii, riurile și văile și-a apărât glia”, și vorbele ne-au umplut sufletele, au reînviat cele ce le știm despre noi și despre puterile noastre, despre poporul român și virtuțile sale și despre oamenii săi de seamă, de toate cîte le-a dat prin virtutea sa lumii. Ne-a redat sentimentul istoriei, mîndria de români și năzuința către realizările fără precedent pe care de decenii le înfăptuim spre tot mai binele nostru, în admirația lumii pentru ceea ce s-ar putea numi fenomenul istoric românesc, mai strălucit decît oricînd în epoca în care partidul, centrul vital al națiunii, îl are conducător, strateg de geniu pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. Fiu strălucit al neamului și personalitate de frunte a contemporaneității, om ales între oameni, „suflet din sufletul neamului său”, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a redat patriei istoria făcînd-o să fie prezentă vie în contemporaneitatea socialistă și-n viitorul comunist pe care românii le construiesc în unire cu sentimentul istoriei.

Sentimentul istoriei și corolarul său, conștiința înaltei responsabilități civice și patriotice, a comportamentului superior, domină pe toate planurile existenței noastre în epoca de aur Nicolae Ceaușescu, constituie embleme de noblete și surse în variatele domenii ale vieții materiale și spirituale, determină o stare de specifică, efervescentă angajare constructivă pretutindeni. De cînd conducătorul partidului și al țării ne-a redat istoria cu marile sale adevăruri și ne-a angajat sub semnul ei în tot ceea ce înfăptuim, de cînd a afirmat răspicat, ca lege, datoria și demnitatea de-a fi noi înșine, cu energie revoluționară și nobilă năzuință, zi de zi viața este mai plină, mai bună și mai frumoasă sub toate aspectele. Se produc valori excepționale, patria socialistă merge către culmile pe care le-a preconizat Programul partidului și ni le-a apropiat consecvența manifestată în înfăptuirea lor de genialul nostru conducător.

Sentimentul istoriei a generat specia cardinală a dramei istorice naționale ilustrată prin capodopere de clasicii B. P. Hrasdeu, Vasile Alecsandri, Davila și Delavrancea. Sentimentul istoriei, structural în epoca eminesciană, a inspirat marelui poet realizări și strălucite proiecte ce urmau să constituie acel „dodecameron dramatic” prin care gîndea să evoce, aducînd din mit și istorie către prezent, cîntina existență românească. Sentimentul istoriei animă opera lui Lucian Blaga, a lui Nicolae Iorga și Victor Eftimiu, a lui Camil Petrescu, Ion Luca și a altor înaltași reprezentativi. Azi, în dramaturgia anilor noștri, în specifica lor, atmosferă stimulatorie se înscriu, de asemenea, realizări remarcabile, realitățile demonstrînd că niciodată ca pînă acum în evoluția literaturii dramatice naționale, cultura românească n-a cunoscut o perioadă mai fertilă, niciodată marile comandamente ale națiunii n-au fost slujite mai activ ca astăzi cînd scriitorii se nutresc din adevărul multimilenar al existenței noastre, cînd creează cu senti-

mentul istoriei și perspectiva vremilor ce vin.

Dezvoltarea dramaturgiei și a artei spectacolului în anii socialismului, cu deosebire în Epoca Nicolae Ceaușescu, caracteristică diversificare a modalităților, valoarea atitor creații din anii fructuoși următorii Congresului al IX-lea sînt legate de înflorirea adusă în viața națiunii socialiste, de politica științifică de edificare socialistă, umanist-revoluționară a partidului, de îndrumările de inestimabilă valoare și forță mobilizatoare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Orientată către surse primordiale de inspirație, către valorificarea trecutului de luptă a poporului în spiritul materialismului dialectic și istoric și conspectarea realității în perspectivă revoluționară, prin lucrări transfigurînd artistic mușaiile și transformările structurale implicate de făurirea socialismului, dramaturgia națională și, prin ea, teatrul, constituie o prezență specifică. Se desprinde precuiparea pentru îmbogățire tematică și adîncire ideologică în spirit revoluționar, pentru nuanțarea și perfecționarea modalităților de expresie, pentru apropierea de exigența tot mai elevată a publicului din zilele noastre, pentru spectacole care să transmită valori de structură și să le convertească în permanențe active în ființa spectatorilor. Abordînd realități și probleme proprii nouă, dezbătîndu-le în spirit umanist-revoluționar, literatura dramatică și arta spectacolului valorifică azi cu precădere sursele de adevăr și poezie ale contemporaneității socialiste. Scenele o face în primul rînd prin eroi reprezentativi, mulți cu valoare de model și capacitate de impulsioneare, eroi pe care i-a afirmat viața nouă.

Sînt realități și realizări ce se bucură de adieziunea publicului, opere onorate cu înalta apreciere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, conducătorul partidului și al țării, care, în magistrala Expunere la marelui forum al democrației noastre muncitorești-revoluționare, releva în această privință: „Avem rezultate bune în activitatea literară, artistică, în arta plastică, în muzică, în teatru, în toate sectoarele muncii politico-educative și culturale”, cuvinte ce răsună mobilizator în cugetele scriitorilor și artiștilor, odată cu acelea prin care li se cer, stimulator, eforturi în continuare pentru îmbogățirea și perfecționarea creației. „Avem nevoie de filme, de piese de teatru mai bune, cu spirit combativ, revoluționar” — spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, adăugînd: „Întreaga activitate literar-artistică, sub orice formă, trebuie să pună în evidență forța și capacitatea creatoare ale poporului, să biciuiască stările de lucruri negative, lipsurile, dar să dea o perspectivă, încredere în forțele creatoare ale poporului, să contribuie la unirea eforturilor tuturor constructorilor socialismului, la întărirea unității poporului în jurul partidului, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, să contribuie la întărirea forței generale a patriei noastre, la ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație”. Prin realizările artiștilor profesioniști, cit și prin cele ale amatorilor, arta teatrală își exercită rolul formativ în medii tot mai largi, integrată fiind în Festivalul național „Cîntarea României” care o stimulează și îi oferă generos cadru de manifestare. Mișcarea teatrală, grandioasă prin dimensiunile ei la scara întregii țări și impresionantă valoric activează prin zeci și zeci de instituții teatrale profesioniste de stat, de asemenea prin teatre populare și muncitorești cu stagii permanente, prin formațiuni ale centrelor de cultură și creație.

Se realizează astfel, și pe acest plan, al artei teatrale, ideologia partidului, decideratul-sarcină exprimat de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de creare a culturii pentru popor, împreună cu poporul, în spiritul valoroaselor tradiții ale vieții românești, al înaltelor responsabilități civice și patriotice de azi. Pentru prețuirea aratăte teatrului și creației literar-artistice în general, pentru condițiile materiale create artei și culturii în epoca pe care o ctorește marele nostru cîrmuitor, pentru înalt valoroasele sale îndrumări, alături de întregul nostru popor, de ceilalți creatori de artă și literatură, dramaturgii, regizorii și scenografil, actorii, toți oamenii de teatru, omagiază personalitatea marelui bărbat conducător de țară, om de stat patriot, de prestigiu internațional, care a dat României strălucit renume în lume. Cu ocazia sărbătorii zilei sale de naștere și-a onorării îndelungatei sale lupte eroice-revoluționare îi urează sănătate și fericire, putere de muncă și ani mulți în fruntea Partidului și a Republicii spre a duce națiunea pe culmi de progres și civilizație, spre a împlini visul de aur, făurirea comunismului pe pămîntul strămoșesc, în patria eternă.

Virgil Brădățeanu

● Cinematografia, teatrele trebuie, de asemenea, să creeze filme și să pună în scenă piese inspirate din munca și viața poporului nostru. Acestea trebuie să redea, desigur, și trecutul, lupta revoluționară a

partidului și poporului, dar și marea epopee a prezentului, prefigurând, totodată, prin mijloacele cinematografului și teatrului, ale artei în general, viitorul luminos al României socialiste.

NICOLAE CEAUȘESCU

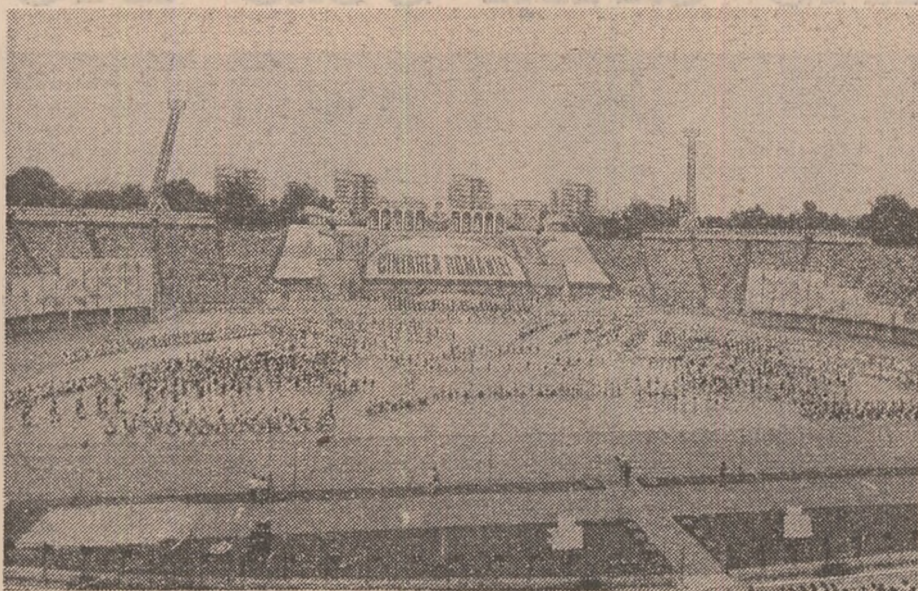
Cinema

O viață închinată fericirii poporului

LUCRÎND recent la filmele dedicate împlinirii a 70 de ani de la făurirea statului național unitar român am revăzut imaginea simbol, edificatoare prin profunzimea angajării față de trecutul, prezentul și viitorul națiunii noastre. În primul an după alegerea sa în fruntea partidului de către istoricul Congres al IX-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a efectuat vizite de lucru pe meleagurile țării. S-a oprit în marea sală a Unirii de la Alba Iulia, a strâns miinile unor participanți la Adunarea Națională de la 1 Decembrie 1918, a plantat un puiet de stejar alături de legendarul gorun al lui Horea, la Tebea. Impresionante mărturii ale respectului și prețuirii memoriei înaintașilor care s-au jertfit de-a lungul secolelor pentru ca pământul românesc să fie întreg, să fie liber și independent.

Aceste imagini, pe care le-am reluat în noul film, de acum, căpătau semnificația unei restituiri esențiale pentru demnitatea și măreția unui popor și se inscriau în contextul cursului înnoitor inițiat în toate domeniile vieții noastre social-politice de către tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Martor și participant la evenimentele istoriei noastre contemporane, filmul documentar românesc și-a înscris pe frontispiciul preocupărilor sale îndemnul adresat de secretarul general al partidului oamenilor din domeniul creației artistice și literare de a pune în evidență rolul maselor, al poporului, adevăratul făuritor al istoriei, al culturii, al întregii dezvoltări a patriei. Realizând filme despre trecutul și prezentul țării, noi nu uităm cuvintele spuse cu 22 de ani în urmă de secretarul general al partidului: „Noi, comunistii, considerăm că este o datorie de onoare de a studia, cunoaște și cinsti cum se cuvine pe cei ce au contribuit la făurirea națiunii noastre, care și-au dat viața pentru libertatea națională și socială a poporului român”. Din acest strălucitor imbold am realizat la Studioul „Alexandru Sahia” și la Studioul „București”, împreună cu un larg colectiv de colaboratori și numeroși consultanți științifici din întreaga țară filme ca: „George Cosbuc — cîntăreț al pământului românesc”, „Baladă pentru cei căzuți”, „Avram Iancu — craiul muntilor”, „Pentru o cauză dreaptă”, „Soimii Carpaților”, „Zidurile au amintiri”, „Un suflător, o flacăra, o patrie”, „Oamenii pământului”, „Cîntec pentru eroii pământului”, „Victorie în August”, „Nicolae Titulescu — un om trăind în viitor”, „Al patriei erou între eroi”, „România — o epocă de împliniri”, „Gorunul lui Horea”, „Liviu Rebreanu — romanul unei vieți”, „Locuri de epopee — Mărăștii, Mărășesti, Oituz”, „Pagini din cronică Marii Uniri”, „România la a 70-a aniversare a Marii Uniri” — tot

alitea întâlniri cu momente din glorioasa luptă a poporului pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, inaugurând o nouă epocă în istoria patriei, ne-a îndemnat să o cunoaștem și să o cinstim tot așa cum îi cunoaștem și îi cinstim pe propriii noștri părinți. Fără această aprofundare a trecutului pământului românesc, fără a pune cu putere în evidență nemuritoare pagini ale luptei poporului nostru împotriva dominației străine, a luptei pentru independență, pentru progres economic și social, nu vom putea înțelege mai bine care era situația României înainte de 1944 și ce a însemnat trecerea României pe calea socialismului — așa cum pe bună dreptate sublinia secretarul general al partidului la marele forum al democrației muncitorești-revoluționare din noiembrie 1988.

Filmul istoric-biografic documentar românesc s-a născut și și-a fundamentat existența în epoca de mari împliniri ce poartă numele ctitorului de țară nouă, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acum, poporul nostru cu sufletul multimilenar și-a recăpătat dreptul la istorie. În aceste peste două decenii de epocale realizări, paralel cu tematica dedicată problemelor fierbinți ale zilelor noastre, istoria fiind și ea considerată o problemă de actualitate, filmul românesc s-a pus în mod susținut în slujba realizării epopeii cinematografice naționale.

În timpul realizării documentarului „Pentru o cauză dreaptă” aparatul de filmat descoperea printre documentele

vremii mărturii ale prezenței tovarășului Nicolae Ceaușescu în Comitetul Național Antifascist. În „Al patriei erou între eroi” imaginile dezvăluiau alte momente din neobosita activitate a comunistului înflăcărat, a curajosului patriot, tovarășul Nicolae Ceaușescu: înalta ținută morală în procesul comunistilor de la Brașov, prezența și capacitatea organizatorică a neînfricatului fiu al poporului român, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în fruntea maselor în timpul grandioasei manifestații antirăzboinice, antifasciste de la 1 Mai 1939. Alte filme documentare ne-au oferit posibilitatea de a ilustra momente esențiale ale vieții contemporane, prezența hotărâtoare a secretarului general al partidului, președintele republicii în miezul clocotitor al evenimentelor, prodigioasa sa activitate confundându-se cu însăși devenirea noastră ca țară liberă și bogată.

Sincere sentimente de respect și adâncă prețuire manifestă întreaga țară la aniversarea zilei de naștere și a îndelungatei activități revoluționare a celui mai iubit fiu al națiunii noastre socialiste. La această mare sărbătoare a întregului plai românesc de la Dunăre și Carpați rugăm să ne fie îngăduit și nouă, modestilor semănători de imagini, să adresăm din adîncul inimilor îndrumătorului nostru întru glorieficarea istoriei poporului tradițională urare românească LA MULȚI ANI!

Pompiliu Gilmeanu

„Cu poporul pentru popor”

■ PREZENTAT în premieră pe ecranele cinematografului și la televiziune în zilele acestea de luminoasă sărbătoare, filmul documentar-artistice de lung metraj „Cu poporul, pentru popor”, (regia: Gheorghe Vitanidis în colaborare cu Pantelie Tuțuleasa; comentariul: Nicolae Dragoș), producție a Casei de filme 5, realizat de Centrul de Producție Cinematografică București și Studioul „Alexandru Sahia”, se constituie ca un omagiu pe care, împreună cu întregul popor, cineasții îl aduc secretarului general al Partidului, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, simbol strălucit al partidului, comunistul de omenie, legat prin întreaga sa viață și operă de poporul român.

Desprinsă din cronică dinamică a anilor eroici pe care îl trăim, imaginile semnificative filmate pe întreg cuprinsul patriei de operatori ai studiourilor noastre cinematografice — imagini din fondul „de aur” al arhivei, imagini ale celor mai recente evenimente, prezintă, în formula de puternic impact emoțional a filmului politic de montaj, portretul României de azi, portretul unei țări și al unui popor ce-și privesc cu încredere viitorul, o țară și un popor ce-și înconjoară cu dragoste conducătorii îndreptându-și în aceste zile către ei urarea și gîndul de fierbinte recunoștință.

Cu poporul, pentru popor! A susține cu argumente cinematografice ideea filmului, a face ca imaginile sale să prezinte convingător postulatul politic fundamental ce a conferit noi dimensiuni operei de construcție socialistă, a implicat aducerea pe ecran a sute de imagini document ce consemnează realizările epocii noastre, prezentul ei de împliniri.

Cu poporul, pentru popor! A da expresie cinematografică unui mare adevăr al patriei de azi, simplu ca toate marile și înțeleptele adevăruri omenești, a însemnat deopotrivă pentru realizatorii filmului a aduce viu și emoționant imaginile oamenilor de azi, ale celor ce muncesc pentru a edifica o nouă orînduire, ale celor care își exercită drepturile într-un climat profund democratic, ale celor ce traduc în viață programele devenirii multilaterale a României.

Cu poporul, pentru popor! A face ca de pe ecran imaginea conducătorilor iubiți, dialogul rodnic pe care aceștia îl susțin cu poporul, să exprime grăitor și cald unul dintre temeiurile fundamentale ale încrederii noastre în viitor.

Dumitru Fernoagă

Radio t. v.

■ În seria **Metafore ale dragostei și stimei întregului popor**, **Revista literară radio** (redactori Victor Crăciun și Liviu Grăsoiu) a difuzat poeme omagînd personalitatea secretarului general al partidului, semnificația înalt revoluționară și patriotică a inițiativelor sale. Trăsăturile definitorii ale literaturii actuale au fost înfățișate în dense eseuri critice rostit de Valeriu Răpeanu, Nicolae Dan Frunțelă și Dumitru Radu Popescu, președinte al Uniunii Scriitorilor, ce a exprimat, printre altele, angajamentul ferm al poezilor, criticilor, dramaturgilor, prozatorilor de azi de a sluji cu entuziasm și dăruire patria și poporul, idealurile de bine, adevăr și frumos structurale ideologiei socialiste și izvorînd organic din tradiția spiritualității naționale.

■ Sub titlul **Cultura socialistă românească — mesager al păcii și înțelegerii între popoare**, emisiunea **Atlas cultural** (redactor Victoria Dimătriu) a conturat un larg tur de orizont asupra difuziunii cărții noastre peste hotare, alăturînd,

în acest sens, informații, comentarii, mărturii ale unor cunoscuți traducători, editori, oameni de artă și cultură din Polonia, China, Franța, Bulgaria, Cehoslovacia, Turcia. Alături de acestea, am putut asculta sensibile dedicații lirice adresate țării noastre și conducătorului ei de către scriitorii străini ce întîmpină cu respect și stimă realizările prezentului românesc.

■ Din plai străbun, românesc, prima parte din filmul de televiziune **Eroul națiunii, cutezătorul revoluționar, înflăcăratul patriot** (comentariu Ilie Purcaru, redactor Vasile Alecu, pentru marți și miercuri seara sînt anunțate episoadele **Întemeieri socialiste în columna patriei** și **Sub arcu de lumină al epocii de aur**) a reconstituit, cu mijloace cinematografice inspirate, momentele cele mai semnificative ale unei biografii exemplare, biografie „ctitorului de gînduri și fapte vizionare”, pentru care slujirea țării și a poporului reprezintă steaua polară a întregii sale activități. Materialele documentare mai vechi

sau mai noi păstrate în fondurile filmotecii de aur s-au constituit în elocvente probe punctînd etapele unui destin reprezentativ pentru istoria și actualitatea noastră națională.

■ Astăzi, la televiziune, în consens cu gîndurile și sentimentele întregii națiuni, programul festiv cuprinde documentarul **Marelui fiu al patriei — înaltul omagiu și recunoștința întregului popor** (redactor Victor Teodoru), spectacolul literar-muzical-coregrafic **Imn pentru conducătorul țării** (redactori Ivona Cristescu, Viorel Grecu, Traian Buhlea, regia artistică Eugen Todoran) și filmul **Cu poporul, pentru popor** (scenariu Nicolae Dragoș, regia Gheorghe Vitanidis). La radio, de asemenea, numeroase emisiuni prezentînd succesele științifice, tehnice, culturale, economice ale Epocii Nicolae Ceaușescu, alături de programe literare și muzicale alcătuite din cele mai reprezentative creații ale ultimelor decenii.

Ioana Mălin

„București — file de epopee”

■ CA niciodată, astăzi, Bucureștiul reprezintă o „temă” dificilă pentru cronicar (fie că acesta folosește cuvîntul sau imaginea surprinsă pe peliculă), datorită dinamismului nemaiîntîlnit cu care capitala României socialiste își înnoiește continuu înfățișarea. „A fi la zi”, scriînd despre oraș sau dedicîndu-i reportaje cinematografice, a devenit aproape imposibil...

Noua producție a Casei de Filme Unu, — **București — File de epopee** — se înscrie ca o încercare meritorie de a „turna” pe peliculă imaginea grandioasă și strălucitoare a Bucureștiului zilelor noastre, de a surprinde momentele devenirii sale, de a înfățișa efortul plener uman și material pus în slujba dezvoltării Capitalei.

Evocînd înflorirea multilaterală a orașului, filmul se constituie înainte de toate ca un fierbinte omagiu adus gîndului cutezător și faptei neobosite, acțiunii revoluționare, novatoare ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al cărui nume este puternic însemnat cu noua devenire a Bucureștiului contemporan, prin tot ceea ce reprezintă în conștiința întregii noastre națiuni cel mai de seamă oraș al patriei. Transformarea Capitalei într-un mare oraș, cu o puternică forță economică, cultural-științifică și cu o impresionantă dezvoltare urbanistică își află liniile de forță directoare în momentul cardinal al istoriei prezentului socialist — Congresul al IX-lea al partidului —, în epoca de adînci prefaceri care i-a urmat, peri-

oadă pe care cu toții, cu mîndrie patriotică o numim „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

Măreției imaginilor înfățișînd prezentul Capitalei i se adaugă, din timp în timp, pe parcursul filmului, cadre și secvențe mai vechi, de arhivă, menite să potenteze înălțimea treptei pe care se situează astăzi Bucureștiul, și, totodată, să sublinieze efortul de muncă și creație pus în slujba acestei grandioase opere înnoitoare. Construcția metroului, amenajarea complexă a riului Dimbovița — de exemplu — sînt înfățișate surprinzîndu-li-se înaintarea lucrărilor de construcție, cu știința reportajului cinematografic, dar și cu fiorul emoției, al poeziei. Firesc, de vreme ce Virgil Calotescu, regizorul filmului, este un încercat cineast al filmului de actualitate, iar Lucian Avramescu, în postură de scenarist, este cunoscut pentru sensibilitatea și puterea de sugestie a imaginii poetice. Pricipele pe care Virgil Calotescu și-a alcătuit echipa de creație (amintim doar semnătarii imaginii, Gabriel Cobaslian și Cătălin Vago, și pe cea a montajului, Adina Georgescu-Obrocea), împletirea dăruirii și a talentului său sînt răsplătite de certa reușită pe care filmul o reprezintă.

București — File de epopee este o originală și sugestivă cronică cinematografică a etapei de mari și istorice împliniri pe care Capitala României, laolaltă cu întreaga țară, a parcurs-o în anii de cînd la cîrma partidului și a țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al poporului român, ctitorul României socialiste moderne.

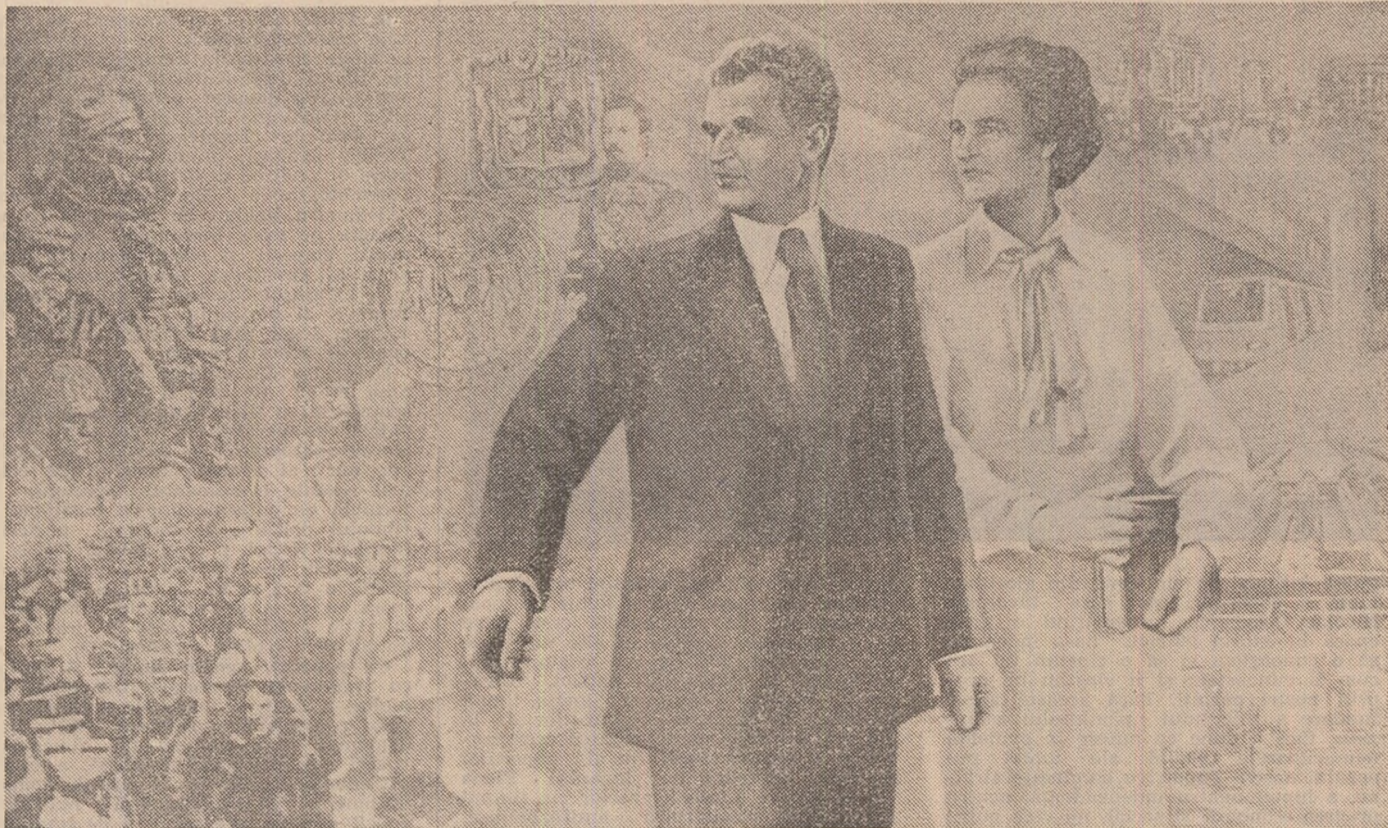
Sorin Stanciu

■ Avem nevoie de noi cintece revoluționare, patriotice — care să se inspire din viața, din spiritul dintotdeauna melodos al poporului nostru —, de noi opere de artă plastică. În gene-

ral sectoarele de creație trebuie să se angajeze cu toate forțele în realizarea obiectivului de ridicare a nivelului general de cultură, de cunoaștere științifică al poporului nostru.

NICOLAE CEAUȘESCU

„Strîns uniți sub tricolor”

Ctitori de istorie. Compoziție de Valentin Tănase

SUB acest generic multiplu semnificativ, purtînd în el ecouri de istorie și sentimente patriotice de acută actualitate, în sălile „Dalles” din București s-a deschis o amplă expoziție de carte și artă plastică, marcînd momentul aniversar al zilei de 26 ianuarie, ca un omagiu adus tovarășului Nicolae Ceaușescu, activității sale revoluționare desfășurate pe multiplele planuri ale vieții politice, sociale, economice, luptei sale de peste cinci decenii pentru idealurile partidului, ale socialismului și comunismului. Tricolorul devine în acest fel și simbolul efortului depus pe parcursul mai multor decenii, pentru ca România de astăzi să capete un nou destin istoric, o nouă înfățișare, pe măsura ideilor ce au însușit și însușesc activitatea secretarului general al partidului, președintelui țării. Paralel, este omagiată și contribuția tovarășei Elena Ceaușescu la dezvoltarea patriei, participarea ei activă și permanentă la toate marile împliniri ale ultimelor decenii în toate domeniile, mai ales pe plan științific, artistic și cultural, de ocrotire și dezvoltare a celor mai tinere generații, din perspectiva celor mai înalte idealuri.

Expoziția de artă stă sub semnul acestui patos revoluționar specific dealurilor pentru creația contemporană, oricare ar fi domeniul, căci el marchează nu doar temele omagiale propriu-zise, multe din ele reflectînd momentele unor biografii de luptă comunistă, ci și lucrările ce se opresc asupra realităților de fiecare zi, asupra muncii și creației. Este meritul artiștilor de a fi găsit subiecte pe măsura generoasei tematicii oferite cu acest prilej, mergînd uneori pînă la reconstituirea unor episoade din istorie, altele redactînd alegorii și metafore, dar și mijloacele de expresie cele mai bogate în semnificații și calități artistice, ca o expresie a sentimentelor care îi animă în calitatea lor de reprezentanți ai societății românești contemporane ce dau formă concretă gîndurilor și idealurilor tuturor. Astfel s-a structurat o manifestare artistică vie, cu puncte de interes încărcate de valente speciale, așa cum se și cuvine în momentele festive în care întîlnim nu doar lucrări de artă de calitate, ci o atitudine, o angajare deplin responsabilă în numele creatorilor din această țară, strîns uniți sub tricolor.

Expoziția conține, pe lîngă numeroasele dovezi de stimă, respect, prețuire și dragoste, sintetizate în lucrări cu ton omagial încărcate de elan revoluționar, și unele piese care, prin caracterul lor patriotic legat de marile evenimente istorice ale poporului român, completează acolo-lada care cuprinde o existență milenară de luptă și rezistență, de muncă și împliniri, sub semnul libertății, independenței și unității naționale. În felul acesta ideea de tricolor, așa cum se desprinde din genericul manifestării, capătă conotații multiple și ample, cu rezonante de istorie și patriotism pe linia unei tradiții proprii artei românești încă din secolul trecut, cînd același suflu revoluționar anima idealurile unor Negulici, Iscovescu, Rosenthal, Aman, Costache Pe-

trescu, Tătărescu, în deplin acord cu aspirațiile unui întreg popor. Dar ceea ce se desprinde ca o caracteristică definitorie a întregului expunerii este permanenta ancorare în actualitate, în ideile și năzuințele contemporane, din perspectiva istoriei pe care o trăim și la împlinirea căreia contribuie, prin lucrările lor, și artiștii prezenți în această manifestare.

EXPOZIȚIA de la „Dalles” stă sub semnul festiv al acestui ianuarie aniversar, structurîndu-se ca un argument în care piesele cu subiecte din viața tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, sau alegoriile care capătă valoare simbolică ocupă locul de cinste. Centrul de interes este ocupat de un dublu portret, simplu intitulat *Omagiu*, în care pictorul Eugen Palade, cu recunoscutele sale virtuți portretistice și coloristice, și sculptorul Cristian Bedivan realizează un ansamblu de profundă implicare în conținutul temei tratate, ca un reflex al sentimentelor complexe pe care le nutresc oamenii țării față de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu. Aceeași calitate a participării emoționale, care dă expresie gîndurilor ce se leagă de conducătorii țării, de personalitatea lor și de întreaga lor activitate revoluționară marchează și portretele semnate de Vasile Pop Negreșteanu, în fond alegorii ale existenței României socialiste, cu fundaluri în care sînt reprezentate realizările ultimelor două decenii, într-o aură de legendă. Pe aceeași direcție a legăturii care există între chipul de astăzi al țării și personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, se plasează și sculptura semnată de Viorel Lazăr, și ea intitulată *Omagiu*, în care filele istoriei contemporane conțin realizări ce se leagă de activitatea celor doi conducători în toate domeniile vieții politice, economice, sociale, științifice. Simbolice, propunînd dimensiunile monumentului, cele două sculpturi-portret semnate de Mihai Coșan trăiesc prin redarea viguroasă, plină de elan și forță a personalităților omagiale, în timp ce Flavia Creangă a găsit un ton mai liric, mai încărcat de senină bucurie și tinerețe în cele două busturi gîndite într-o manieră clasică, avînd un modelaj fin și calități portretistice reale.

Un portret de amplă respirație, cu valente monumentale, reprezentînd-o pe tovarășa Elena Ceaușescu ne oferă și Iacob Lazăr, într-o viziune care îmbină participarea emoțională cu știința picturii și o viziune cromatică originală. Este ceea ce se degajă, pe linia unei picturi de tradiție dar adusă în actualitate prin elementele de tratare și subtilitatea coloristică, din portretele-efigii semnate de Eugen Palade, de altfel autor și al altor piese, compoziții cu subiecte anume legate de viața și lupta tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu. Printre ele, un tablou care reprezintă manifestarea de la 1 Mai 1939, sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, sau un triptic intitulat *Tricolor*, în secvențele căruia sînt sintetizate momente

de referință din activitatea contemporană, de zi cu zi, a celor doi conducători. Pe aceeași linie de reconstituire a istoriei prin biografie se află și lucrarea lui Corneliu Ionescu, intitulată *La ieșirea din lagăr*, unde tînărul revoluționar Nicolae Ceaușescu, eliberat prin actul de la 23 August, este întîmpinat de tovarășa sa de idealuri și luptă, Elena Petrescu-Ceaușescu, pentru ca în altă piesă, intitulată simplu *23 August 1944*, să-i vedem pe cei doi luptători vorbind mulțimii chemate să construiască o viață nouă.

Tot momente desprinse din viața activă a conducătorilor țării surprind și artiștii ca Ion Bițan și Vladimir Șetran într-o lucrare intitulată *Vizită de lucru*, de un realism sesizant, ca o secvență dintr-un film cu multiple locuri de desfășurare, la scara unei întregi țări, sau Doru Rotaru, cu o portretistică profundă și un deosebit simț al mișcării, lucru valabil și în cazul tabloului semnat de Gheorghe Ioniță, plin de adevăr și culoare, avînd în centru pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu. *Omagiu* semnat de Constantin Nițescu leagă figurile celor doi conducători, prezenta lor emblematică, de copiii țării, într-o compoziție vie, plină de mișcare și lumină, în timp ce Adrian Dumitrache surprinde personalitatea conducătorilor în momentul evocator al vizitei la casa părintească din Scornicești. Emoționantă alegoria lui Valentin Tănase, intitulată sugestiv *Ctitori de istorie*, unde planul realizărilor din ultimele decenii se justifică prin prim-planul ce reprezintă pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, promotorii revoluționari ai acestor idealuri ce se materializează cu fiecare zi. Ar mai trebui să ne oprim asupra unei scene de viață cu sens simbolic, în care cei doi conducători s-au prins în hora organizată spontan de copii, într-un firesc elan de sărbătoare a spiritului, de bucurie și speranță pe care ne-o redă în stilul său de un realism sesizant Ion Bițan. O sinteză a istoriei patriei prin marile ei personalități ne oferă Ileana Balotă în tapiseria de dimensiuni monumentale, tovarășul Nicolae Ceaușescu încununînd alegoric sirul ascensional al eroilor naționali, ca un simbol al destinului modern al României socialiste. Din această sumară enumerare, sintetizînd implicațiile afective și simbolice ale ansamblului lucrărilor, apare distinct caracteristica omagială a expoziției, valoarea pieselor prezentate ca documente ale istoriei prin artă, sensul atașamentului artiștilor la această sărbătoare din ianuarie, la simbolurile devenirii României.

VALENTELE și implicațiile manifestării sînt amplificate și prin contribuția altor artiști care, oprindu-se asupra realizărilor actuale, asupra frumuseții patriei și eroismului celor ce trăiesc și muncesc aici, ne oferă prilejuri de bucurie artistică și exemple de modul în care arta poate contribui la formarea oamenilor, la modelarea victiei lor. Imaginea șantierelor, privită nu doar ca o reconstituire documen-

tară ci și în virtutile ei de frumusețe plastică, stimulează imaginația unor artiști ca Ion Bițan și Vladimir Șetran, operînd cu simplitate cromatică, sau Constantin Apostol care, în *Foraj marin*, rezolvă probleme de compunere și culoare fără a pune accent pe restituirea fotografică. Aceleași teme se regăsesc și la Gheorghe Ioniță, practicînd un fel de impresionism cu temă, sau la Eftimie Modilcă, în compoziții pline de mișcare. Cu altul mai rafinat, imateriale parcă, apar lucrările lui Viorel Mărginean, *Petrol și Arheologie*, mizînd pe elocvența culorii și decizia desenului. O compoziție pe temă istorică, semnată de Ervant Nicogossian, aduce o rezolvare în spiritul miniaturii ridicate la scară, cu un expresionism gestual de calitate, în timp ce Sabin Bălăsa redactează o avîntată alegorie în *Mesaj de pace*, într-o gamă cromatică solară. Frumoase și elocvente compozițiile cu personaje ale Mariei Mihalache Blendea și Sandei Sărămăt, aducînd ecourile unui lirism grefat pe o bună pictură. Plină de sensuri, metafora *Tricolorului* pe care o redactează Ion Gheorghiu aduce în prim-plan pictura în sine la fel ca și peisajele lui Ion Popescu Negreni, alegoria semnată de Josef Matyas, sau peisajul lui Sorin Ilfoveanu, de o calitate aparte. Trebuie reținute lucrările ce aparțin lui Ion Sălișteanu, cu o severă construcție de formă și culoare, Vasile Grigore, exuberantă grupare cromatică, Eugen Popa sau Iacob Lazăr, o pictură de calitate și implicare emoțională, în substanța subiectului, ca și Traian Brădean, cu aceeași forță expresivă cunoscută. Sculptura aduce lucrările notabile ale maestrului Ion Irimescu, o *Victorie* cu vocația monumentalității, și ale lui Constantin Lucaci, de acel energism continuu care organizează spațiul după liniile de forță ale volumelor elansate. Reținem, pe un alt plan, tapiseriile semnate de Mariana Olteanu, una din ele o imagine-semn a Unirii din 1918, cu heraldica Porții din Alba-Iulia, și de Leontina Mailătescu, rafinat compusă și colorată. Toate acestea au contribuții firești, în spiritul expoziției și al tematicii festive, la omagiu pe care artiștii îl aduc acum celor doi conducători, partidului și țării prin ei, la începutul unui nou an de muncă și realizări.

Gîndită ca un eveniment, marcînd momente de referință în istoria contemporană a țării, expoziția de la „Dalles” se înscrie firesc în fluxul general al artei românești de astăzi. Ea este un moment omagial care sintetizează calitățile, virtuțile și perspectivele, pe linia unei bogate tradiții de luptă revoluționară și militantism, de consemnare a istoriei în cronica redactată cu mijloacele artei, din perspectiva ideilor și idealurilor unui ireg popor.

CĂRȚILE expuse, o selecție din imensa activitate editorială, reflectă același ton omagial ca întreaga manifestare, grupîndu-se pe capitole ce întregesc imaginea unei reale diversități. La loc de cinste, reflectînd o intensă activitate pe planul preocupărilor teoretice, se află lucrări semnate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și de tovarășa Elena Ceaușescu. Problemele construcției socialiste și ale păcii, preocupări și idei de politică externă, de istorie și filosofie se regăsesc în nenumăratele lucrări a căror difuzare în lume, prin prestigioase edituri, confirmă interesul real față de activitatea prodigioasă, practică și teoretică a celor două personalități. Un loc aparte îl ocupă cunoscutele apariții în domeniul chimiei, datorate tovarășei academicienei doctor inginer Elena Ceaușescu, în special din spectrul studiilor structurilor macromoleculare, traduse în limbi de circulație universală pe cele mai diverse meridiane, ca o recunoaștere unanimă a contribuției de seamă adusă la dezvoltarea științei puse în slujba păcii și a progresului.

Remarcabile sînt, de asemenea, selecțiile de texte omagiale închinete tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, cuprinzînd mărturii de stimă, respect, prețuire și dragoste ale celor mai diverse categorii de oameni ai muncii, participanți la opera de edificare a României socialiste, scriitori, savanți, artiști, specialiști în diferite domenii, din toate colțurile patriei.

Impresionează, totodată, calitatea și ținuta selecțiilor prezentate de editurile noastre în domeniul ideologiei, al filosofiei și teoriei materialist-dialectice, al științei, artei și beletristicii, cu un accent special pe marile repere de istorie și restituire prin documente. Volumele expuse întregesc imaginea unei bogate activități spirituale, oglîndind realitatea politicii de valorificare a tuturor capacităților creatoare care se manifestă în România, îndeosebi de la Congresul al IX-lea al Partidului.

Virgil Mocanu

În lumina viitorului

Eseu

ÎN Expunerea din 28 noiembrie 1988 la lucrările comune ale Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român, organismelor democrației muncitorești-revoluționare și organizațiilor de masă, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, se întreba și arăta: „Cum va arăta lumea secolului al XXI-lea? — constituie o problemă fundamentală pentru toate partidele și mișcările progresiste”.

Întrebarea se justifică, după cum se arată în Expunere, deoarece în lume au apărut noi schimbări care pun probleme noi atât în privința înțelegerii lor, cât și pentru progresul economic și social al omenirii, pentru socialism și o lume mai bună și mai dreaptă, mai civilizată.

Primii factori de luat în considerare pentru analiza unor asemenea schimbări sunt astăzi știința și tehnologia. Deși singure nu pot clarifica direcția proceselor sociale ale lumii contemporane, rolul lor este totuși fundamental. Tehnologia, bazată pe știință, având ea însăși și caracter de știință, determină natura forțelor de producție dintr-o anumită etapă istorică. Dezvoltarea forțelor de producție depinde însă în măsură însemnată și de natura proceselor economice ale societății, acestea fiind, prin structurile de conducere, influențate de știința economică. De asemenea, procesele sociale condiționează dezvoltarea forțelor de producție, dar procesele sociale sunt și ele influențate de teoria socială, de socialismul științific. Știința determină atunci în multiple moduri forțele de producție, a căror importanță pentru societate nu mai trebuie subliniată, prin intermediul tehnologiei și al științelor economice și sociale. Fără îndoială că și factori ideologici care nu au neapărat un conținut științific pot influența dezvoltarea forțelor de producție, dar și acest aspect este în firea lucrurilor, deoarece, în general, societatea este influențată de cultura și spiritualitatea ei.

Rolul evident major al științei în lumea de astăzi impune cunoașterea uriașelor realizări ale științei și tehnicii în toate domeniile de activitate: „Trebuie să înțelegem bine că numai în măsura în care vom înarma tineretul, oamenii muncii, întregul nostru popor cu aceste noi și noi cuceriri ale științei și cunoașterii umane, vom ridica nivelul general de pregătire al constructorilor socialismului din țara noastră” (Nicolae Ceaușescu, Expunerea din 28 noiembrie 1988).

Știința este un proces, nu numai un rezervor de cunoștințe, determinat în primul rând de activitatea de cercetare științifică, condiționată la rândul ei de starea tehnologică, economică și socială a societății. Dispunem de un mare număr de cuceriri sigure și importante ale științei, atât în domeniul științelor naturii, cât și în acela al științelor social-umane. Dar în nici una din aceste două diviziuni principale ale științei nu s-a ajuns, în ceea ce privește cunoașterea, la depășirea unor frontiere critice care ar putea fi însă întrecute de omenire în secolul XXI. Dacă dorim „să devenim o puternică forță a științei și culturii” (Nicolae Ceaușescu, Expunerea citată) atunci, după cum a spus secretarul general al partidului în numeroase ocazii, trebuie să participăm și la progresul științei, o parte din activitatea științifică, corect dimensionată, să se ocupe și de elucidarea unor semne de întrebare ale cunoașterii.

ORICIT ar părea de curios că nu s-a dat un răspuns, până acum, întrebarea fundamentală pentru știință este aceea a naturii materiei. Dacă aceasta ar fi cunoscută s-ar explica și natura substanței vii în comparație cu substanța nevie, s-ar ex-

Vremuri de glorie. Compoziție de Gheorghe Ioniță.

plica și natura proceselor mentale și mental-psiho-logice, cu implicații dintre cele mai mari în cunoașterea omului și societății. Pentru elucidarea naturii materiei se studiază comportamentul particulelor elementare în ciocniri de mare energie, se studiază universul cu ajutorul astronomiei, astrofizicii și explorărilor interplanetare, se cercetează moleculele biologice, celulele vii, plantele și animalele, se elaborează modele asupra lumii.

Nu am ajuns încă la o asemenea cunoaștere foarte aprofundată a materiei, totuși știința a acumulat o cunoaștere uriașă, teoretică și experimentală, despre substanțe, structuri, corpuri, particule, despre moduri de acțiune tehnologică, inclusiv despre economie și societate, unde însă experimentul nu trebuie înțeles ca în științele naturii. Cunoașterea actuală conține, în special datorită științelor naturii și celor tehnice, un mare potențial pentru progres tehnologic, economic și social. Fără îndoială că acesta nu este suficient pentru viitorul omenirii pe termen îndelungat, dar pentru deceniile pe care le trăim și cele care vor urma, acest potențial asigură desfășurarea revoluției tehnico-științifice bazată pe electronică și informatică, devenind o veritabilă nouă revoluție industrială, apoi va asigura o revoluție biotehnologică. Vor rămâne deschise încă multe din problemele resurselor necesare activității societății și cele ecologice, care prin progresul continuu al științei, în corolare cu schimbările din modul de funcționare al societății globale, vor putea fi și ele rezolvate.

În momentul de față, electronica, informatica, automatica și comunicațiile sunt domeniile care revoluționează întreaga tehnologie. Experiența mondială a arătat că niciodată în istoria omenirii nu s-au obținut creșteri mai mari ale productivității muncii decât cele aduse de microelectronică și domeniile conexe amintite mai înainte. Implicațiile acestor tehnologii sunt profunde. Esențială în

aceste tehnologii este informația, nu numai pentru a fi pregătită și transmisă omului sau de către om, ci și pentru faptul că ea se transferă între obiecte tehnice, conduce singură procese, poate fi inteligentă, poate dialoga cu omul. Societatea în întregime capătă o orientare informațională. Dar nu numai aceste aspecte sunt importante, ci și consecințele unor asemenea tehnologii asupra vieții omului și societății. Tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta: „Doresc să subliniez că electronica, automatizarea trebuie folosite ca un mijloc pentru mai buna organizare a producției și a muncii, care să ușureze munca oamenilor, nu să-i elimine din activitatea productivă, nu să-i împingă la marginea societății, devenind șomeri” (Nicolae Ceaușescu, Expunerea citată).

Citatul de mai înainte este un îndemn pentru a gândi rolul electronicii în societatea socialistă, în particular românească.

Electronizarea poate fi mult mai largă decât automatizarea, iar automatizarea nu poate fi absolută. Un automat, într-adevăr, poate lucra fără participarea omului, dar orice automat trebuie să fie proiectat, realizat, întreținut, reparat, reprogramat de oameni. De regulă însă, se realizează grade de automatizare, mai mult sau mai puțin înaintate către automatul deplin, în care caz instalațiile complexe automatizate nu pot fi lăsate fără supravegherea și participarea omului la procesul automatizat, ca și pentru activități neautomatizate.

Este adevărat că se va produce o anumită deplasare a forței de muncă, dar nu din industrie în alt sector, cum a fost cazul trecerii forței de muncă din agricultură în industrie, ci din industrie tot în industrie, însă în cea parte a industriei în care activitatea informațională este predominantă. În socialism, creșterea productivității muncii pe seama automatizării va duce la condiții de muncă și viață superioare și la o nevoie de forță

de muncă considerabilă la scară socială, tocmai pentru asigurarea extinderii automatizării în cit mai multe domenii de activitate. În socialism, societatea nu trebuie să devină un sistem tehnic, din contră, totul va trebui astfel imbinat încât societatea să-și păstreze și chiar să-și dezvolte caracterul arhemic (sistemic în parte și creativ în același timp). Teoria socialismului științific trebuie să țină seama de asemenea cerințe: „Este, deci, necesar să fie astfel organizată întreaga activitate încât introducerea automatizării, electronizarea să fie realizate nu în scopul creșterii profiturilor, cum se întâmplă în țările capitaliste, lipsind oamenii de dreptul suprem la muncă, ci pentru a asigura condiții tot mai bune de muncă, de viață pentru toți cetățenii” (Nicolae Ceaușescu, Expunerea citată).

Aceste cerințe pot fi cel mai bine asigurate prin dezvoltarea electronicii la cel mai înalt nivel și extindere în condițiile socialismului. Electronica asigură numeroase locuri de muncă, de alt gen decât cele anterioare, însă pentru aceasta este necesar „să fie astfel organizată întreaga activitate”, cum spune tovarășul Nicolae Ceaușescu, încât rolul electronicii să fie benefic.

Este adevărat că electronica obligă la regindirea multor aspecte ale tehnologiei în general, ale economiei și ale științelor sociale. În societatea contemporană se produce o anumită fuziune între tehnologie și societate, ele se intercondiționează reciproc. Producerea de energie, de materiale, de sisteme microelectronice, programe informatice, de mașini, de informatică, de transporturi și comunicații, de plante și animale, de mediu înconjurător viabil și de mediu locuibil, de educație și cunoaștere, de sănătate, de alimentație, de servicii, toate acestea se dovedesc de o egală importanță în țesătura activității sociale. Dar toate depind de energie, materiale, plante, animale și microelectronică, apoi de mașini și informație, în fine de oameni educați. În toate acestea tehnologia joacă și va juca un rol esențial, iar microelectronica se plasează printre ingredientii, putem spune astăzi, primordialii. Asupra rolului tehnologiei în procesul educațional o serie de considerații le-am expus în altă parte. (M. Drăgănescu, Microelectronica și învățământul în domeniul electronicii, „Forum”, nr. 11 și nr. 12, 1988).

ȘTIINȚA, tehnologia și forțele de producție nu reprezintă însă totul în societate. Viața economică și socială, cuprinzând și relațiile de producție, continue, viața culturală și spirituală, aspecte la fel de importante pentru societate și om. Dar ele sunt importante și pentru dezvoltarea științei, tehnologiei și forțelor de producție.

Cercetarea unor asemenea corelații corespunde cerințelor teoretice din Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la care ne-am referit.

Cu siguranță că vor apărea elemente teoretice noi în socialismul științific, care vor ține cont de noile realități din știință și tehnologie, din viața oamenilor și a societății. Pentru aceasta este nevoie de efort de gândire și o inimă caldă pentru oameni și socialism. Tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea: „Să facem astfel încât, într-o perioadă scurtă, activitatea teoretică, ideologică să se transforme într-o puternică forță care să lumineze, asemenea soarelui strălucitor, calea spre socialism, spre o lume în care oamenii vor fi deplin stăpâni pe destinele lor” (Nicolae Ceaușescu, Expunerea citată).

Teoria și umanismul pot fi vitale pentru viitorul socialismului.

Orientarea spre viitor, și nu spre trecut, ținând însă seama de trecutul concentrat în învățăminte, este aceea care poate contribui la elaborarea unei teorii sociale pe baza noilor procese din lume. Acestea nu mai pot fi înțelese în lumina trecutului, ci numai în lumina viitorului. Acestea nu mai pot fi înțelese prin teoriile din trecut care se dovedesc incomplete, ci pot fi clarificate prin teorii noi care se pot elabora prin eforturile oamenilor de știință, din toate domeniile care participă la interacțiunea știință-tehnologie-societate, respectiv, din domeniile tehnologiei economiei, psihologiei, sociologiei, socialismului științific și al științelor politice. Teoria nu poate oferi însă decât legături, principii și definiții generale, de care trebuie să se țină seama, dar în domeniul social ea va lăsa un loc vast pentru factorii spirituali și ideologici care pot concretiza practica într-un mod cure să corespundă aspirațiilor umaniste ale socialismului și tendințelor spre o adevărată civilizație socio-umană.

Apelul tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, la tehnologie și știință, inclusiv la științele sociale care trebuie să cuprindă teoretic rolul tehnologiei în societatea socialistă, va găsi un ecou creator în rindul specialiștilor și oamenilor de știință români.

Mihai Drăgănescu

Prezențe românești

ITALIA

● La sediul Bibliotecii române din Roma s-au desfășurat lucrările colocviului „Leopardi și Eminescu”, organizat sub auspiciile „Academiei di Romania”, în colaborare cu asociația „Espressione Latina”. Academia internțională de propagandă culturală și Asociația națională „Ludi di Enea” din Trapani. Colocviul a deschis seria de manifestări culturale dedicate marșării în Italia a 100 de ani de la moartea marelui poet român Mihai Eminescu.

Francesco Gligora, președintele Academiei internaționale de propagandă culturală, prof. Renzo Vento, președintele Asociației naționale „Ludi di Enea”, vicepreședinte regional al Asociației siciliene de presă, alți cunoscuți oameni de litere din Italia și

România au relevat în intervențiile lor particularitățile și consonanțele ce caracterizează lirica lui Eminescu și a lui Leopardi, temele, filioanele și reverberațiile operelor celor doi mari poeți de valoare europeană și universală. Ei au subliniat grija manifestată în România pentru afirmarea tradițiilor și moștenirii culturale naționale, contribuția importantă a țării noastre la cauza promovării valorilor umanismului, a colaborării și înțelegerii între popoare.

Ministrul italian de externe, Giulio Andreotti, președintele administrației regionale Puglia, numeroase personalități ale vieții culturale artistice italiene au transmis mesaje de salut colocviului.

JAPONIA

● La Biblioteca centrală metropolitană din Tokio s-a deschis expozi-

ția „Mihai Eminescu — Luceafărul poeziei românești”. La inaugurare au fost de față oameni de cultură, reprezentanți ai mijloacelor de informare în masă, numeroși cititori ai bibliotecii. Despre locul operei eminesciene în cultura românească și în literatura universală a vorbit dr. Akikazu Kudo, director general adjunct al bibliotecii.

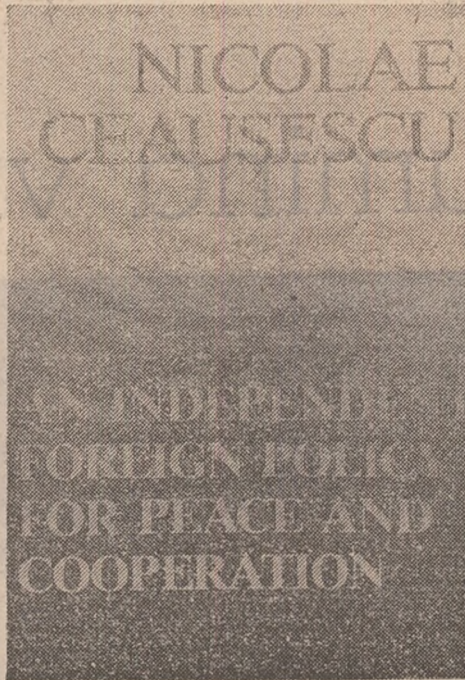
Prin politica promovată de România, s-a subliniat în cuvântul inaugural, politică ce asigură un larg acces la cultură — poeziile lui Eminescu, tipărite în zeci de milioane de exemplare, se află azi la îndemina tuturor, practice, în casa fiecărui cetățean al țării. De asemenea, s-a exprimat convingerea că expoziția Eminescu va contribui la amplificarea în continuare a legăturilor culturale româno-japoneze, a relațiilor de prietenie dintre România și Japonia.

Marea Britanie

R.P. Chineză

S.U.A.

Italia

OPERA TOVARĂȘULUI strălucită afirmare a

ESTE o realitate cu profunde semnificații: imaginea României în lume, prestigiul, prețuirea și răsunetul de care se bucură numele țării noastre sînt indisolubil legate de activitatea teoretică și practică a președintelui Nicolae Ceaușescu, eminentă personalitate politică a vieții politice internaționale, omul de stat a cărui operă — politică și filosofică — a cunoscut o largă difuzare mondială, în zeci de limbi, pe toate continentele. Un fapt semnificativ, spunem, pentru că, așa cum se va releva pe parcursul acestui articol, oameni de cele mai diverse formații intelectuale, reprezentînd curente politice dintre cele mai diferite, trăind în regimuri politice diferite, personalități de renume nu numai în țările lor, dar și — de cele mai multe ori — cu prestigiu recunoscut în întreaga lume, au arătat faptul că dezvoltarea spectaculoasă a României socialiste, ritmul său de creștere deosebit de înalt între țările lumii, se asociază de activitatea neobosită a celui care, din toate punctele de vedere, a meritat numele de **CTITOR AL ROMÂNIEI MODERNE**.

Și în anul 1988 au apărut, în întreaga lume, asemenea lucrări științifice, analize politice sau documentare consacrate personalității eminente și operei politice de excepție ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, contribuției decisive a conducătorului partidului și statului nostru la edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră. Din acestea vom reproduce cîteva — extrase din cărți, din articole de presă — consacrate personalității președintelui României.

PURTÎND titlul „România în Epoca Ceaușescu”, volumul apărut în India, semnat de prof. S. K. Kar, erudit istoric și publicist, cunosător al istoriei, culturii și civilizației românești, se deschide cu o prefață în care se subliniază rolul esențial al tovarășului Nicolae Ceaușescu în edificarea României, prezentului socialist. „Idealurile sale nestrămutate, pentru care acționează necontenit și cu pasiune din cea mai fragedă tinerețe, sînt acelea de a servi poporul, de a promova construirea socialismului și comunismului în România, de a apăra independența și suveranitatea patriei. Sub conducerea și îndrumarea sa, poporul român a obținut statutul de excepție pe care îl merită în Europa și în lume... Iubirea sa înflăcărată pentru popor și profunda analiză științifică a vieții sociale au adus o contribuție hotărîtoare la progresul și prosperitatea țării, la afirmarea independenței și suveranității naționale. Sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, gînditor profund și om politic dinamic, care îmbină armonios teoria cu acțiunea, filosof și constructor al noii societăți, poporul român se bucură efectiv de conținutul real al conceptului de umanism socialist... Toți românii privesc la conducătorul lor plini de încredere, cu speranță, dragoste și dăruire, ca la un om care s-a dovedit a fi continuatorul autentic al celor mai ilustre și remarcabile personalități care au ținut sus făclia identității și integrității naționale, de-a lungul celor 2000 de ani de istorie a poporului român. Luînd în considerare toate acestea, se poate afirma pe drept cuvînt că în destinația României a intervenit o nouă epocă — **EPOCA NICOLAE CEAUȘESCU**. Aceasta nu este doar o figură de stil, ci reflectarea concretă a unei dimensiuni noi, superioare, a statului și națiunii române, construite și modelate de acest autentic arhitect — președintele Nicolae Ceaușescu”.

LA rîndul său, ziarul „AL-GOMHOURIA” din Egipt relevă — în articolul intitulat „Președintele Nicolae Ceaușescu — militant neobosit al cauzei păcii” — faptul că participarea activă și creatoare la viața internațională poartă amprenta gîndirii novatoare, străbătută de un puternic și autentic umanism, a președintelui Nicolae Ceaușescu. O analiză atentă a declarațiilor, interviurilor și luărilor de poziție ale acestui om politic de talie mondială — continuă ziarul — relevă faptul că președintele României a fost primul care a elaborat cu profunzime și

claritate un scenariu al consecințelor ce ar decurge din refuzul angajării de negocieri serioase și oneste pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rînd nucleare, din continuarea politicii de forță, în special a politicii de ignorare a suveranității altor națiuni și de amestec în treburile interne ale altor popoare, politică ce periclitează pacea globală. Prodigioasa activitate și strălucitele inițiative ale eminentului conducător al României de astăzi au contribuit și contribuie în mod hotărîtor la lărgirea și diversificarea raporturilor internaționale ale statului român, făcînd ca numele acestei țări și al președintelui Nicolae Ceaușescu să devină pretutindeni simboluri ale acțiunii și luptei pentru independență, pace, dezvoltare și colaborare.

ADĂUGÎNDU-SE unei lungi serii de opere apărute în ultimii ani în Italia, în Ed. „Carlo Longo — Settegiorni” a fost editată lucrarea „**NICOLAE CEAUȘESCU. România, socialism, colaborare, pace**”. În cadrul ceremoniei care a marcat lansarea volumului au luat cuvîntul numeroși oameni politici de primă mărime din Italia, președintele Academiei internaționale de propagandă culturală din Roma, Francesco Gligora, subliniind în alocuțiunea sa: „În cei peste 22 de ani de cînd președintele Nicolae Ceaușescu se află la conducerea țării, poporul român a făcut, într-o manieră ireversibilă, un important salt înainte în milenara sa istorie. În aceste ultime decenii, România și-a afirmat independența pe plan internațional în adevăratul sens al cuvîntului, s-a afirmat cu mare prestigiu și autoritate pe arena mondială. Este meritul președintelui Nicolae Ceaușescu de a fi fundamentat conceptul original de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, ca o etapă distinctă a socialismului, într-o viziune de perspectivă. Indiscutabil, istoria României la sfîrșitul acestui secol este caracterizată de «Epoca Nicolae Ceaușescu». Într-o perioadă relativ scurtă România a parcurs importante etape pe drumul dezvoltării. Tocmai datorită unei conduceri înțelepte, un popor muncitor, cum este poporul român, a putut realiza rezultate atât de importante. Numai o personalitate de prestigiu internațional a putut orienta poporul român spre o dezvoltare istorică ce se bucură de apreciere în lume. Nicolae Ceaușescu, fiul unui popor mîndru de trecutul său, și-a dedicat întreaga energie și capacitate de muncă pentru a servi cu pasiune cauza țării sale. Noul volum tipărit în limba

italiană poate fi considerat ca o mărturie a activității neobosite, a operei marelui om de stat pentru edificarea unei societăți mai bune și mai prospere, libere și independente”.

În Introducerea la volumul tipărit în limba italiană, Carlo Longo, directorul editurii „Settegiorni”, spune că „în Italia este urmărită cu respect și simpatie opera președintelui Nicolae Ceaușescu pentru rolul jucat de România și de președintele său pe arena mondială. Această diplomatie coerentă și subtilă se întemeiază pe respectarea egalității națiunilor mari sau mici, care doresc să trăiască în pace și în condițiile coexistenței pașnice, în cel mai bun cadru de dezvoltare a fiecăreia... Aportul șefului statului român în epoca actuală la descifrarea semnificației principalelor tendințe și mutații din lumea contemporană este inestimabil. Analiza sa obiectivă, științifică descrie adevărata imagine a timpurilor noastre, oferă răspunsuri marilor întrebări și probleme ce confruntă omenirea, cere ca aceasta să conviețuiască fără războaie sau cloacni sîngeroase, fără jertfe și sacrificii, întrevide o lume mai bună și mai dreaptă. Gîndirea domniei sale exprimă, astfel, clar, preocuparea și optimismul cu privire la capacitatea forțelor progresiste, a popoarelor, de a opri evoluția periculoasă a evenimentelor. Viziunea sa scrutătoare și îndrăzneată asupra problemelor economice, sociale și politice, capacitatea de sinteză, originalitatea tezelor pe care le formulează, măiestria și intuiția cu care abordează atît problemele proprii țării, cit și pe cele ale comunității internaționale — toate acestea sînt calități care au contribuit la afirmarea președintelui Nicolae Ceaușescu ca o personalitate proeminentă a vieții mondiale”.

ACEASTĂ înaltă considerație față de rolul excepțional jucat de personalitatea eminentă a tovarășului Nicolae Ceaușescu în istoria țării noastre este împărtășită și de semnatarul unui amplu articol consacrat României apărut în săptămînalul „The Financial Post” care apare în orașul Toronto din Canada. Pe o pagină întreagă, după enumerarea unor date ample asupra istoriei țării noastre, sînt puse în evidență amplele prefaceri ce caracterizează societatea românească în anii ce au urmat lui august 1944. Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român din 1965 — scrie ziarul — a fost un eveniment care a netezit calea construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, România a urmat calea dezvoltării viguroase în toate domeniile activității umane: industrie, agricultură, transporturi, economia națională în ansamblul ei, precum și în învățămînt, cercetare științifică și tehnologică, cultură, dezvoltare urbană, relații internaționale, comerț exterior și cooperare economică cu alte țări. O nouă calitate a vieții materiale și spirituale a întregii națiuni și noi structuri democratice pentru guvernarea societății au fost înfăptuite în acești ani. S-a instaurat o nouă atmosferă politică și ideologică, ce s-a dovedit a fi cea mai propice pentru materializarea capacității umane și a rolului activ al omului în societate.

În tot acest proces — scrie săptămînalul din Toronto — trebuie subliniate progresele transformări obținute după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, cheia de boltă a evoluției istorice a României. Creșterea economică rapidă a țării, rezultat al unei politici naționale realiste și clarvăzătoare, este aspectul cel mai notabil. Așa cum declara președintele Nicolae Ceaușescu, în anul 2000 România

va fi o țară industrial-agrară multilateral dezvoltată, care va asigura condiții de viață în conformitate cu cerințele științifice pentru dezvoltarea corespunzătoare din punct de vedere fizic și intelectual a tuturor cetățenilor săi, cu o democrație bazată pe participare directă, cu drepturile și libertățile fundamentale ale omului, conchide săptămînalul canadian.

ÎN conștiința întregii lumi, președintele Nicolae Ceaușescu s-a afirmat ca un adevărat Erou al Păcii, militant neobosit pentru instaurarea unui nou climat în relațiile dintre state, bazat pe colaborare, prietenie, respect reciproc. Este ceea ce se subliniază cu pregnanță și în volumul „**Președintele României, Nicolae Ceaușescu. Eminentă contribuție la definirea unei noi ordini economice internaționale**”, apărut în editura „Spartacus” din Tunisia. Structurată în opt capitole, selecția de texte din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, cuprinsă în volum, analizează și dă răspuns unor probleme de cea mai mare importanță privind noua ordine economică internațională, cum sînt dreptul fiecărei națiuni de a-și alege calea proprie de dezvoltare în conformitate cu interesele sale fundamentale, precum și alte aspecte dintre cele mai importante care definesc lumea contemporană. În deschiderea volumului se află un Cuvînt înainte semnat de Mustapha Fersi, secretar general al Uniunii Scriitorilor Tunisieni. Autorul arată că a avut prilejul să cunoască nemijlocit România — „fără care evoluează cu pași mari pe calca tehnologiei celei mai avansate, al cărei principalii indicatori ai dezvoltării economice naționale reflectă cu fidelitate progresul multilateral, continuu și armonios al întregii societăți” — și că a fost puternic impresionat de concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind îndreptarea imenselor resurse ce se cheltuiesc pentru înarmare spre domeniile care asigură bunăstarea oamenilor.

Necesitatea unei noi ordini economice internaționale, relevă scriitorul Mustapha Fersi, este „mesajul ardent pe care unul dintre liderii politici de cea mai mare audiență și credibilitate internațională, președintele Nicolae Ceaușescu, îl reînnoiește în toate instanțele adecvate, oferind comunității internaționale, în această perioadă critică și contradictorie, o opțiune clară, viabilă, responsabilă și reconfortantă... Bogăția de idei a concepției președintelui Nicolae Ceaușescu despre o nouă ordine economică internațională reflectă o concepție bine încheată, de largă respirație și perspectivă, o gîndire pătrunzătoare, un acut simț al istoriei și o înaltă responsabilitate politică. Această concepție este o analiză critică deschisă, obiectivă, dar și pasionată a stării de lucruri în lumea contemporană. Și ceea ce este important, întreg acest demers al președintelui României are drept corolar propuneri concrete pentru măsuri, pentru acțiuni de substanță la nivel național și internațional... Am socotit că este foarte important pentru cititorul unei țări cum este Tunisia, țară în curs de dezvoltare, legată prin multe și trainice legături de România — și ea țară în curs de dezvoltare — să aibă posibilitatea de a cunoaște, fie chiar și numai în rezumat, concepția și modul cum preconizează și promovează președintele României eforturile pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice internaționale, de a unei lumi a justiției și echității, să aibă acces direct la bogăția sa de idei, făcîndu-și o imagine de modul, absolut remarcabil, în care acest om de stat, de

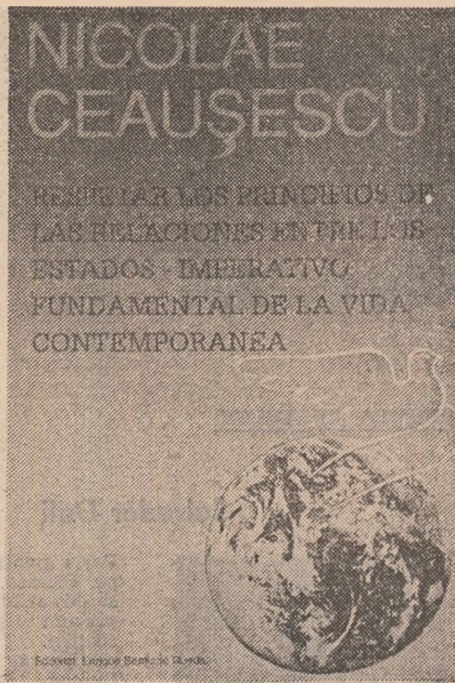
Turcia

Pakistan

Nigeria

Argentina

NICOLAE CEAUȘESCU

României în lume

talie internațională, militează atît pentru promovarea intereselor naționale cit și cele internaționale, ale țării în curs de dezvoltare.

ÎN legătură cu această problemă, să cităm și opiniile exprimate în revista „News Report” din S.U.A. în cadrul articolului intitulat „O politică externă de pace și colaborare”, în care se arată că „aprecierea de care se bucură politica externă a României își are explicația în rolul său activ și constructiv, în poziția responsabilă adoptată față de problemele lumii contemporane”. Relevindu-se, în continuare, că un aspect major al diplomației române îl constituie larga dezvoltare a cooperării reciproc avantajoase cu toate statele lumii — 155 în prezent — ziarul american scrie: Politica externă a României este caracterizată prin implicarea în dezvoltarea și soluționarea principalelor probleme ale vieții internaționale, prin participarea activă și dinamică la dialogul politic mondial, prin contribuția de idei și acțiuni la soluționarea unor momente dificile în diferite perioade de timp și zone ale lumii, prin implicarea și găsirea de noi soluții pentru problemele grave ale lumii contemporane.

„Prestigioasă personalitate a lumii contemporane, ale cărei propuneri pentru o lume fără arme și războaie sînt larg cunoscute pe plan mondial, președintele Nicolae Ceaușescu a adresat în repetate rânduri chemări la rațiune tuturor statelor și șefilor de guverne, subliniind că este necesar să se renunțe la ezitări și să se treacă de la vorbe la măsuri concrete de dezarmare. România a decis, în noiembrie 1986, prin referendum național, să reducă unilateral cu 5 la sută efectivele militare, armamentele și cheltuielile militare, fiind prima țară dintr-o grupare militară europeană care a trecut la măsuri concrete de dezarmare.”

„Orice trecere în revistă a politicii externe a României nu poate să nu scoată în evidență preocuparea ei constantă pentru soluționarea prin dialog a tuturor problemelor nerezolvate dintre state. Este bine cunoscut faptul că președintele Nicolae Ceaușescu a acționat și acționează constant pentru soluționarea prin mijloace pașnice a conflictelor din Orientul Mijlociu, Africa, Asia și America Centrală.”

Spiritul de responsabilitate pentru destinele întregii lumi, vocația de pace, prietenia și colaborare, cu rădăcini adînci în trecutul istoric al poporului român, au căpătat noi valențe în politica externă a României moderne, țară care are un rol creator în eforturile de făurire a unei lumi noi, o lume a păcii, colaborării și progresului, arată publicația americană.

VOLUMUL apărut în Kuweit cu titlul „Președintele României, Nicolae Ceaușescu. Inițiative în direcția soluționării pe cale pașnică a conflictului arabo-israelian” evidențiază activitatea consecventă și inițiativele constructive ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind reglementarea situației din Orientul Mijlociu exclusiv pe calea tratatelor, anticipînd în mod vizionar un proces ce este pe cale să se fundamenteze acum. Volumul este semnat de Ibrahim Shammas, cunoscut scriitor și publicist, directorul cotidianului „Kuwait Times” care spune, în Cuvîntul înainte al lucrării: „Opera președintelui Nicolae Ceaușescu merită să fie cunoscută îndeaproape pentru semnificațiile ei remarcabile de ordin general, dar care ne interesează și pe noi în cel mai înalt grad. Lucrarea de față își propune să prezinte exemple și dovezi convingătoare privind conceptele nova-

toare, abordările curajoase și clarvăzătoare ale conducătorului român în principalele probleme ale vieții și relațiilor internaționale”. Poziția fermă și demersurile valoroase ale României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu vizînd soluționarea pe cale pașnică a conflictului din Orientul Mijlociu — se relevă în continuare — se integrează organic în concepția atotcuprinzătoare, realistă, științifică a conducătorului român privind organizarea păcii mondiale prin respectarea strictă a normelor de drept în raporturile interstatale, prin înfăptuirea dezarmării, cu prioritate a dezarmării nucleare, prin reglementarea politică a tuturor diferendelor și conflictelor existente și instaurarea unei noi ordini politice și economice mondiale.

ÎN Grecia, editura „Krinos” a tipărit volumul „Nicolae Ceaușescu. Dezarmarea, factor primordial al păcii și securității internaționale”, volum prefăcut de Theodoros Catrivanos, secretar general al Partidului Uniunea Democratică de Stînga din Grecia — E.D.A.

Analiza realistă a conținutului și caracterului epocii moderne făcută de președintele României — se evidențiază în Prefață —, a proceselor și tendințelor caracteristice zilelor noastre, claritatea și cutezanța inițiativelor și propunerilor avansate, toate acestea constituie un foarte valoros îndreptar teoretic și practic. Conducătorul României, pornind de la concepția, acceptată pe plan internațional astăzi, că un nou război mondial în epoca nucleară este de neconceput intrucît ar putea duce la dispariția vieții pe planeta noastră, subliniază necesitatea imperioasă a unui nou mod de gândire, a unei noi abordări a problemelor păcii și războiului. Președintele Nicolae Ceaușescu consideră că pacea și securitatea europeană reprezintă problema cheie pentru pacea mondială, care poate fi obținută numai prin luarea de măsuri drastice în vederea dezangajării militare și a dezarmării. Este potrivit să remarc — se arată în Prefață — că președintele Nicolae Ceaușescu a propus de mult ceea ce s-a realizat recent prin semnarea Tratatului istoric de la Washington: distrugerea rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune. Mai mult, domnia sa insistă asupra necesității de a se acționa pentru interzicerea tuturor armelor nucleare....

PRESTIGIOASA editură „Horizonte” din Brazilia a publicat, la rîndul său, volumul „Concepția președintelui Nicolae Ceaușescu privind corelația dintre problemele dezarmării și dezvoltării”, autorul volumului fiind deputatul Amaury Müller, economist și publicist. Prefața lucrării este semnată de senatorul brazilian Marcondes Gadelha care afirmă că apariția, în Brazilia, a acestei cărți, reprezintă nu numai un important eveniment editorial, ci și politic. „Formulînd această apreciere, avem mai ales în vedere interesul opiniei noastre publice față de experiența excepțională a României și, îndeosebi, față de gândirea și acțiunea politică ale președintelui Nicolae Ceaușescu.

Personalitate multilaterală, conducătorul partidului și statului român demonstrează o capacitate deosebită în a analiza științific fenomenele interne și internaționale, a sesiza elementele noi, durabile și de esență, formulînd, pe această bază, inițiative pe cit de cutezătoare, pe atît de realiste. Această trăsătură a operei Domnului-Sale este dată atît de metodele științifice de investigare, cit și de legătura calificată cu viața, cu problemele realității.”

Președintele Nicolae Ceaușescu — evidențiază senatorul brazilian — a asigurat politicii românești un caracter programatic, imbinînd organic principiile și ideile proclamate cu inițiative și programe realiste, bine gîndite, de amplu ecou internațional. Într-o asemenea vizlune au fost elaborate cunoscutele programe românești privind dezarmarea și făurirea păcii, edificarea noii ordini politice și economice mondiale, democratizarea vieții și relațiilor internaționale, reglementarea negociată a diferendelor între state, înghețarea și reducerea bugetelor militare, corelația dintre dezarmare, securitate și dezvoltare.

Operă originală în tezaurul gândirii universale, contribuțiile președintelui Nicolae Ceaușescu la clarificarea și soluționarea marilor probleme ale unei lumi în continuă devenire trezesc interes și admirație în întreaga lume.

ACȚIUNII strălucite pe plan internațional a președintelui Nicolae Ceaușescu este dedicată și cartea publicată de editura „Kobunsha” din Japonia cu titlul „Inițiative de pace ale României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu”. În Prefața lucrării, semnată de Osamu Inaba, membru al Camerei Reprezentanților a Dietei japoneze, președintele Ligii parlamentare de prietenie Japonia — România, sînt evidențiate caracterul științific, atotcuprinzător și novator, profunzimea și realismul concepției de politică externă elaborate și promovate de președintele Nicolae Ceaușescu. Lumea contradicțiilor de astăzi — subliniază autorul Prefetei — îse înfățișează președintelui Nicolae Ceaușescu asemeni unei mări învolburate. În expuneri de referință președintele României a vorbit pe larg despre tensiunile care o caracterizează: politice, ideologice, economice, morale și militare. Dar a vorbit și despre forțele care acționează fără încetare pentru a se pune capăt acestor tensiuni. Și convingerea președintelui Nicolae Ceaușescu este că acum se impune să fie intensificată lupta pentru izolarea și anihilarea forțelor care acționează în direcția încordării sau războiului; numai prin întărirea unității popoarelor — această mare putere a lumii contemporane, fără arme și fără armate, dar cu o mare capacitate de influențare a cursului vieții internaționale — rațiunea poate să triumfe. Președintele Nicolae Ceaușescu pledează pentru o politică nouă în problemele păcii și războiului. Doctrina sa pornește de la argumente istorice. „Imperativul unei politici noi, mai îndrăznețe, revoluționare clar, în soluționarea problemelor mondiale constituie unul dintre fundamentale doctrinei Ceaușescu. Se pornește de la ideea că problemele actuale ale vieții internaționale pot și trebuie să fie soluționate într-un mod nou, iar forța ce poate să determine schimbarea cursului evenimentelor, realizarea unei lumi a dreptății, a libertății și independenței, a păcii, o constituie unitatea tuturor popoarelor.”

LA Ankara, în editura „Yorum Basın San Ltd Sti”, a fost publicat volumul „Președintele Ceaușescu — erou al păcii”, semnat de publicistul turc Irfan Unver Nasrattinoglu. Omagiînd personalitatea președintelui României, în cadrul ceremoniei oficiale de lansare a cărții, cunoscutul scriitor și publicist turc Necip Alpan a spus: „Națiunea română prietenă va sărbători, zilele acestea, aniversarea zilei de naștere a președintelui Nicolae Ceaușescu. Pentru poporul român, aniversarea zilei de naștere a președintelui său reprezintă o zi istorică, de importanță deosebită, domnia-sa fiind cel mai iubit fiu al poporului său, care, încă

de la o vîrstă fragedă, și-a început lupta pentru interesele vitale ale patriei. Nicolae Ceaușescu s-a afirmat ca un conducător înțelept al poporului său, ca o personalitate de prim rang a lumii contemporane.

Președintele Nicolae Ceaușescu promovează o politică externă de pace, de largă colaborare cu toate națiunile lumii!”

Autorul volumului scrie, sintetizînd prestigiul mondial de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu în sufletul oamenilor aparținînd altor popoare ale lumii: „Glasul României vine din vremi străvechi, un glas ce rămîne mereu viu, ce stîrnește dragoste. Ne este imposibil să uităm glasul României, însetat de libertate, devotamentul ei față de unitatea națională și integritate... Cartea evocă în paginile sale concepția înțeleaptă și constructivă, personalitatea prestigioasă de om politic de renume mondial, precum și nobila activitate pe care o desfășoară președintele României, Nicolae Ceaușescu, pentru triumful păcii și înțelegerii în lume...”

AU fost, acestea, doar cîteva dintre luările de poziție pe plan internațional ce subliniază importanța contribuției aduse de opera președintelui Nicolae Ceaușescu la îmbogățirea tezaurului de idei al cunoașterii, al teoriei și practicii revoluționare, la edificarea unui climat nou — bazat pe colaborare, destindere, bună înțelegere și pace — care să favorizeze în cel mai înalt grad dezvoltarea omenirii pe noi trepte de civilizație. Avem satisfacția și mindria patriotică de a vedea astăzi cum, pretutindeni în lume, această operă de uriașă importanță teoretică și practică primește o largă recunoaștere și audiență, este prețuită și admirată și, împreună cu ea, ROMANIA SOCIALISTĂ, ale cărei valori perene le exprimă cu strălucire.

Ca expresii ale acestei înalte recunoașteri internaționale, a interesului manifestat de opinia publică mondială față de opera președintelui României, începînd de acum este marcat și el de importanța aparițiilor editoriale ce prezintă poziția României, a președintelui său, față de cîteva mari probleme ale lumii contemporane. Astfel, în India, în Editura „Famous Publications”, sub semnătura profesorului universitar Rais Mirza, a apărut volumul „Președintele Nicolae Ceaușescu — promotor al păcii.” În Argentina a apărut, tot în aceste zile, sub titlul „Președintele Nicolae Ceaușescu — Respectarea principiilor dintre state, imperativ fundamental al vieții contemporane”, o amplă culegere de texte din rapoarte, cuvîntări și interviuri acordate de președintele României, această apariție editorială continuînd o amplă serie de publicații apărute în anii anteriori, bucurîndu-se de foarte mult interes din partea cititorilor. Și în Pakistan a apărut un volum consacrat vieții, activității revoluționare și concepției politice a președintelui României: volumul „Președintele României, Nicolae Ceaușescu — promotor al edificării unei noi ordini economice internaționale”, în ed. „Elite Publishers”, sub semnătura lui Mohammad Naseem Semaab, redactorul-sef al revistei „Media”.

Iată din nou, expresii concrete ale modului în care prezenta României în lume este receptată cu profund interes, omagiînd, astfel, activitatea exemplară a președintelui Nicolae Ceaușescu, personalitate eminentă a vieții politice mondiale.

Documentar de
Andrei Udreanu

LUMEA PE TELEX

Salvador Dali

● În ziua de 23 ianuarie a încetat din viață Salvador Dali, considerat de unii critici de artă drept „cea mai importantă figură în istoria artelor plastice în secolul XX, prin contribuția sa de excepție la înnoirea limbajului, concepției și mesajului artei picturii”. S-a născut la 11 mai 1904 la Figueras, în apropiere de Barcelona. Între anii 1921-25 studiază la Madrid, la Școala de Belle-Arte, clasa academică a bătrînului maestru Carbonero. Este repede atras de pictura lui de Chirico și Carrà, citește multă filosofie și se împrietenește cu Luis Buñuel și García Lorca. În 1928 călătorește la

Paris pentru „a-l vedea pe Picasso, muzeul Versailles și Muzeul Grévin”, precum și pe supra-realiști. În același an realizează, împreună cu Buñuel, filmul *Cinzele andaluz*. În 1929, prima expoziție la Paris, la galeria Goemans. În 1930 publică *Femeia invizibilă*. În 1931 publică *L'Amour et la memoire* și realizează, tot cu Buñuel, filmul *Viridiana*. În 1935 ilustrează *Cinzele lui Maldoror* de Lautréamont, pentru Ed. Skira, pictează câteva tablouri antologice, printre care *Persistența memoriei*, *Memoria femeii-copil*, *Enigma lui Wilhelm Tell*. În 1941, i se organizează o expoziție retrospectivă de imens succes în S.U.A., apoi alte expoziții în Europa, la Paris, Londra și Veneția. Începe, în anii '50 seria „obiectelor uzuale pictate de un artist” — seturi de cărți de joc, veselă, chiar tapet pentru mobilarea unor „case ale frumuseții”. „Este — spune Picasso — exuberanță, revolta, meditația, lumina și tăcerea de spaimă a întinericului memoriei. Este, pur și simplu, bucuria de a crea...” (În imagine, Dali într-o fotografie de epocă realizată de Buñuel.)

Cr. U.

Peter Ustinov

● La 1 februarie, actorul, dramaturgul și regizorul britanic Peter Ustinov va primi titlul de academician asociat, conferit de către Academia de belle-arte a Institutului francez. El va ocupa locul devenit vacant

prin moartea lui Orson Welles, urmînd, așa cum comentează ziarele franceze, „o tradiție de mari actori, mari creatori ai lumii spectacolului, figuri reprezentative pentru lumea artistică a timpului nostru”.

Joel D. Joseph : „Lunea neagră”

(National Press, Bethesda, 1987).

● Dedicată „cetățenilor privați de drepturile lor constituționale, în special celor ce au apărut cu stăruință drepturile lor și ale altora”, această carte a apărut în anul bicentinarului Constituției americane. Autorul ei, avocat din Washington, a scris mai multe cărți de drept, a pledat la Curtea Supremă a Statelor Unite și numără printre clienții săi peste 60 de membri ai Congresului din ambele partide. Cuvîntul înainte este semnat de Thurgood Marshall, singurul membru de culoare al Curții Supreme.

Principalul rol al Curții Supreme fiind de a supraviețui respectarea principiilor Constituției în practica justiției americane, Joel D. Joseph a încercat să desprindă din voluminoasa ei jurisprudență — în eoplesitoare majoritate de natură să protejeze drepturile înscrise în Actul fundamental și mai ales în amendamentele adăugate ulterior pentru a-l pune în concordanță cu evoluția gândirii politice — cele mai flagrante 24 cazuri de sentințe care au adus prejudicii acestor drepturi. Sase capitole tematice, fiecare dintre ele împărțit în paragrafe titrate, tind să dea impresia de prezentare obiectivă, rece, aproape tipi-

cară, dar patosul concluziilor atestă temperamentul focos și setea de dreptate a acestui autor pe cit de academic în formă, pe atît de contestat în conținut. Inițial, hotărârile Curții Supreme erau anunțate numai lunea. De aici — titlul cărții.

Litigii celebre, procese care au rămas în istorie, stau alături de cauze implictind indivizi țerși, cel mai adesea detestabili, ceea ce nu justifică însă încălcarea drepturilor lor constituționale. Din prima categorie fac parte procesele Dred Scott contra Sandford (1856), Plessy contra Ferguson (1896), Minor contra Happersett (1875), Korematsu contra Statele Unite (1944). Dred Scott a fost un negru care s-a adresat justiției pentru a protesta împotriva menținerii sale în sclavie după ce fusese dus de stăpînii săi la nord de Missouri, adică într-o zonă a Statelor Unite în care sclavia era, la vremea aceea, prohibită. Curtea Supremă a statuat că legea în baza căreia introdusese Scott acțiunea era neconstituțională, deoarece „priva pe unii cetățeni americani de dreptul de a-și duce proprietatea (sclavii) în anumite zone ale țării”. „Acestă hotărîre a lărgit breșa dintre statele nordice și cele sudice și a fost una din cauzele Răz-

Lattuada — și micul ecran

● „Nu pot renunța la aparatul de filmat. Cinematografia este o veche pasiune, fără de care nu aș putea trăi. Prin intermediul ecranului comunic publicului ceea ce simt că am de spus. Succesul la public mă face să mă simt viu. Colaborarea cu micul ecran înseamnă pentru un regizor ceea ce pentru un pictor este trecerea de la frescă la acuarelă. Dar este o colaborare indispensabilă, deoarece banii pentru un film destinat săilor de cinema se obțin greu.” Sint declarații făcute de Alberto Lattuada (73 de ani, în imagine) la Paris, unde realizează un film pentru serialul TV *Amori*, produs de „Rete Italia”.

Scrisorile lui Jack London

● Sub titlul *The Letters of Jack London* (Stanford University Press) au fost publicate în Statele Unite trei volume cuprinzînd scrisori ale autorului lui Martin

Eden. Se știe că scriitorul a avut o viață dezordonată și aventuroasă. Scrisorile dezvăluie însă o trăsătură esențială a sa — aceea de mare visător. „Nimic nu poate fi comparat — spunea London — cu ceea ce mintea omului poate inventa”.

Premii

● Recent, au fost anunțate premiile de stat ale R.S.F.S.R. în domeniul literaturii, artei și arhitecturii pe anul 1988. Premiul Maxim Gorki a fost atribuit lui V. Li-honovos pentru romanul *Aminții nescrise*. *Micul nostru Paris*, lui V. Pîkuli pentru romanul *Crucisătorul* și lui V. Sanghi pentru *Călătorie în zăvoiu Lunvo*. Premiul N. K. Krupskaja a revenit lui S. Ivanov pentru nuvelele *El este printre noi* și *Treisprezece ani de viață*.

Auditorium-ul spaniol

● La sfîșitul anului trecut a fost inaugurat, la Madrid, *Auditorium-ul național*. Marea sală de concert are o capacitate de 2.300 de locuri, pe scena sa putînd evolua simultan o mare orchestra simfonică, un cor amplu și soliști. Autorul proiectului este spaniolul José Maria Garcia de Paredes. Orchestra și Corul național, cu concursul Orfleon-ului catalan și Orfleon-ului Donostiara au inaugurat Auditoriumul cu *Atlantida* de Manuel de Falla, sub conducerea muzicală a lui Lopez Cobo.

Gauguin

● Admiratorii lui Paul Gauguin vor putea vedea la Muzeul d'Orsay o mare retrospectivă, deschisă spre sfîșitul lunii. Editura Cercle d'Art a publicat un album care reunește treizeci de picturi, rod al călătoriilor artistului, expuse la Muzeul Ermitaj din Leninigrad și Muzeul Pușkin din Moscova, iar editura Flammarion publică ediția a II-a, îmbogățită, a monografiei *Gauguin* scrisă de Françoise Cahin. În noua sa formă, monografia este socotită drept o „introducere necesară” a retrospectivei de la d'Orsay.

Turnul Eiffel — 100

● În mai 1989 Turnul Eiffel își va serba centenarul. Editura Robert Laffont a tipărit cu acest prilej un volum-album, încredințînd „povestea vieții turnului” scriitoarei Françoise Sagan, iar fotografului Winnie Denker prezentarea în imagini, de la începutul construcției pînă la magia noii sale iluminări.

fuzat s-o înscrie pe lista alegătorilor. În ultimă instanță, Curtea Supremă a fost de părere că, deși „femeile pot fi cetățeni”, de 90 de ani prevalează ideea că, atunci cînd conferă cetățenia, Constituția nu conferă în mod necesar și dreptul la sufragiu”. Amendamentul propus în anul următor de un senator californian pentru a interzice discriminarea pe criterii de sex în materie de drept de vot a fost introdus în Constituție ca amendamentul 19 abia după 46 de ani, în 1920. Fred Korematsu, californian în vîrstă de 23 de ani, s-a predat singur poliției la 30 mai 1942 și a mîrturisit că a încălcat ordinul de evacuare a cetățenilor americani de origine japoneză de pe coasta de vest (măsură considerată azi rasistă, deoarece nu s-a aplicat cetățenilor de origine germană sau italiană). Korematsu a suferit toată viața de pe urma cazierului său, condamnarea penală fiind înțărîtă prin decizia Curții Supreme, care a refuzat cererea lui de a sluji în armata Statelor Unite, ca orice cetățean loial.

Provocate intenționat de inculpați, procesele de mai sus au fost dezastruoase pentru cauza susținută de ei.

Al. O.

„Dance Theater”

● Din nou în Europa, trupa de balet a coreografului american Alvin Nikolais, intitulată „Dance Theater”, și formată din numai zece dansatori, și-a reconfirmat universul sugestiv ritmat și colorat prin cele patru „piese de rezistență” înscrise în pro-

gramul-retrospectivă al acestui turneu: *Crucibal*, creat în 1985, *Contact*, *Imago* (1963) și *Eight Column Line*, reluare a primului spectacol, din 1940, al companiei. În imagine — o scenă fotografiată în etapa clivliană a turneului de Tom Caravaglia.

„Ce face Shakespeare astăzi ?”

● Sub acest titlu incitant, revista „Books” a publicat un articol despre urmașii în viață ai marilor scriitori clasici. Nicholas Shakespeare, care de curînd a devenit redactor literar la ziarul „Daily Telegraph”, este, după toate certificatele, urmaș direct al lui William Shakespeare. De trei ani el lucrează la un roman despre problemele terorismului și religiei în Peru. În cartea sa precedentă, *Londonzii*, alcătuită din interviuri, Nicholas a realizat un portret al capitalei britanice. Sore deosebire de el, Nicolai Tolstoi spune despre sine însuși: „Cu

o asemenea ascendență, e imposibil să trăiești fără a-i simți influența”. În luna aprilie i-a apărut primul său roman, *Sosirea regelui*, prima parte a unei trilogii despre regele Arthur. Monica Dickens, strănepoata marelui romancier, a scris pînă acum 42 de cărți de publicistică, literatură pentru copii și romane. Ea declară: „Dacă am ceva comun cu Charles Dickens acesta este sufletul de reporter.” A influențat-o în vreun fel străbunicul ei? „Da — mărturiseste ea. M-a obligat să scriu cît pot de bine.”

Brecht la Portland

● La „The New Rose Theater” din Portland, s-a bucurat de un mare și neașteptat succes în rîndul spectatorilor americani piesa lui Bertolt Brecht, *Galileo Galilei*. Regia spectacolului a fost semnată de regizorul Heinz Uwe Haus din R. D. Germană. Înaintea premierii, H.U. Haus a ținut citeva conferințe despre opera lui Brecht, referindu-se în special la

Viața lui Galileo Galilei, la Gelington-Hall a Universității. Pentru rolul principal a fost invitat actorul Shabaka de la „New Shakespeare Co. and The San Francisco Mime Troupe”. În imagine, o scenă din spectacol cu actorii Twig Webster (în rolul lui Federzoni), John Steinkamp (Kleiner Monch), Don Alder (Andrea) și Shabaka (Galilei).

Ignazio Buttitta — 90

● O bogată suită de manifestări culturale este pregătită pentru a omagia apropiata sărbătorire a împlinirii vîrstei de 90 de ani de către Ignazio Buttitta, cel mai important autor liric dialectal italian, autorul cunoscutelor volume de versuri *Eu sint poet*, *Paiele arse* și *Poetul în piață*, precum și al dramei *Colapesce*, inspirată din folclorul sicilian. Astfel,

la editura palermitană „Il vertice” a apărut ediția a II-a, mult amplificată sub raport literar și iconografic a povestirilor care evocă peste 25 de ani ai unei prietenii exemplare. Autorul celor 32 de scurte narațiuni, unele pline de haz, altele avînd accente dramatice, este artistul plastic Carlo Pulco. Intitulată sugestiv *Un pictor și un poet în piețele lumii*, volumul cuprinde și nouă poezii inedite ale lui Buttitta. Un recent interviu luat autorului de către Rosa Maria Ancona ține, cu succes, loc de prefață. (În imagine, venerabilul poet sicilian, remarcabil și prin angajarea sa politică într-o reprezentare grafică de Carlo Pulco.)

Hal Ashby

● La Malibu, în California, a încetat din viață, în vîrstă de 59 de ani, Hal Ashby, cunoscutul regizor al filmelor *Harold și Maude*, *Coming Home* (Întoarcerea acasă), *Bound for Glory* (Așa e țara mea), *The Last Detail* (Ultimul comandament) și *Shampoo*. Hal Ashby a lucrat ani îndelungați ca monteur. În 1967 a primit un premiu „Oscar” pentru montajul

la filmul *In the Heat of the Night* (În arșița nopții). Filmul său *Coming Home*, povestea unui veteran invalid al războiului din Vietnam, le-a adus actorilor Jon Voight și Jane Fonda cite un „Oscar” pentru interpretare. Înainte de a muri, Ashby se pregătea pentru turnarea unui nou film: *Hand Carved Coffins* (Sicrie sculptate de mină).

După folclorul celtic

● Cu prilejul „Salonului cărții și presei”, organizat anual în Elveția, ziarul „Tribune de Genève” conferă un „Grand Prix du Livre”. La ultima ediție a Salonului (1988), Marele Premiu a revenit volumului **Les Mémoires du Roi Bérôld** (Amintirile regelui Bérôld) de Jean de Pinçon, juriul preferându-l altor douăzeci și nouă de scrieri preselecțate pentru distincție. Operă de debut (la 45 de ani), **Amintirile regelui Bérôld**, subintitulată „Povestiri, cronici și legende din Țara Cheii”, este o saga inspirată de vechiul folclor celtic. Coperta (în imagine) a fost realizată de autor.

„Patty Hearst”

Povestea bogatei moștenitoare a clanului de presă Hearst care, după ce fusese răpită, devenise membră a unui grup terorist, scandalizând în anii '70 America, este prezentată pe ecran de regizorul Paul Schröder (**Cat people, Mishima**) în filmul **Patty Hearst**, cu Natasha Richardson (fiica Vannesei Redgrave) în rolul titular.

„Sydney Theatre company”

● Condușă de Ann Churchill-Brown, în Australia a luat ființă „Compania de teatru din Sydney”. În repertoriu au fost incluse cu predilecție creații ale autorilor australieni și capodopere ale dramaturgiei universale. Primul spectacol înscris în program: **Romeo și Iuliet** de Shakespeare.

Biografie Sibelius

● În Finlanda a apărut partea finală a unei biografii în cinci volume a compozitorului Jan Sibelius, datorată unui colectiv de autori condus de muzicologul prof. Erik Tawaststjerna.

„Conjurația Char”

● Acesta este titlul noului balet realizat de Wilfride Pliet și Jean Guizerix pe scena sălii pariziene Favart. **Conjurația** este un omagiu adus vieții și oprei lui René Char. Cei doi coregrafi-interpreți au folosit, ca acompaniament, muzică de cameră de Monteverdi, Masson, Adam de la Halle. „Spectacolul nostru dovedește legăturile strânse dintre arte, reușind totodată să scoată arta coregrafică din tiparele ei uneori prea fixe, dându-i mobilitate și suflu poetic” au declarat Pliet și Guizerix.

Ecranizare

● Producătorul Ismail Merchant (**Heat and Dust, Room with a View**) revine prin filmul **Mincinosii**, bazat pe romanul lui John Masters, **Zarvă în vechiul Jeypore**, la spațiul său favorit — India — și la personajele sale predilecte, englezii confrunțați cu străvechea civilizație indiană. În rolurile principale, Pierce Brosnan și Keith Michell.

Dicționar

● După o muncă de trei ani, peste optzeci de cercetători, sub conducerea profesorului Pierre Brunel, au elaborat **Dicționarul marilor mituri literare**, urmând a fi tipărit de editura franceză Rocher. Cele 125 de mituri inserate — japoneze, chineze, grecești, romane, africane, scandinave etc. — sînt studiate pornindu-se de la mitul original, urmărindu-li-se metamorfoza datorită diverselor interpretări literare din diferite epoci, evoluția sau uitarea.

Marais — Lahaye

● Jean Marais a putut fi văzut la televiziunea franceză într-o emisiune-interviu realizată de Jean-Luc Lahaye. După convorbire, a urmat o selecțiune din piesele și filmele interpretate de popularul actor.

„Gloria lui Prizzi”

● Richard Condon (în imagine) și-a încheiat trilogia consacrată lumii interlope din America de azi. După **Familia Prizzi** și **Onoarea familiei Prizzi** (ultima ecranizată de John Huston, cu Jack Nicholson și Kathleen Turner în rolurile principale), **Gloria lui Prizzi** urmărește, cu aceeași măiestrie a intrigi și cu același ton sarkastic, „cariera” lui Charley Partanna, asasinul profesionist al Mafiei care, cu o figură bine lăfătată și un nume refăcut, pătrunde acum în lumea afacerilor mari și în politică.

Seriale și interpreți

● După **Curcubeul**, romanul lui D. H. Lawrence din 1915, se va realiza un serial, la B.B.C. 1, în trei episoade de câte șizeci de minute. Familia de fermieri Brangwens și istoria a trei din generațiile sale va căpăta pe ecran chipul cunoscutilor actori Tom Bell (tatăl lui Paul Morel din precedenta ecranizare după

Fii și îndrăgostiți), John Finck și Imogen Stubbs, Paul Scofield și Mary Steenburgen apar în serialul **Mansarda**. **Ascunzătoarea** Annel Frank, realizat în două episoade de I.T.V., în timp ce cunoscutii Michael Caine și Jane Seymour (în imagine) vor încerca să dezvăluie misterul unui personaj celebru în epoca victoriană, în serialul **Jack Spintecătorul**.

Manifestări românești în Italia

■ ITALIA a sărbătorit împreună cu noi momentul istoric al Unirii de la 1 Decembrie 1918. Biblioteca română din Roma a organizat câteva manifestări de un foarte larg răsunet în viața istorică și culturală a citorva din cele mai pitorești și generoase orașe ale Italiei: Caserta, Sulmona, Genova, Frosinone, Prato, Assisi și, bineînțeles, Roma, cetatea eternă.

La Biblioteca română din Roma, citiva profesori iluștri de la Universitatea din Roma, precum și acad. prof. Ștefan Pascu de la Universitatea din Cluj-Napoca și prof. George Lăzărescu de la Universitatea din București, au ținut câteva conferințe de un real interes, a căror semnificație a fost tocmai comunitatea de origine de limbă și de aspirații ale românilor și italienilor de-a lungul secolelor și, mai presus de orice, evocarea momentului istoric de la 1 Decembrie 1918. Au vorbit prof. Massimiliano Pavan de la Universitatea Sapientia din Roma despre „Romanizarea Daciei în configurația unei realități teritoriale și culturale”, George Lăzărescu despre „Convergențe culturale ale istoriei comune româno-italiene”, Francesco Guida, de la aceeași Universitate română, despre „Independența României, etapă spre realizarea statului național unitar”, acad. prof. Ștefan Pascu despre „1 Decembrie 1918, dată a împlinirii mării dreptăți a poporului român”. Prof. Geo Pistarino de la Universitatea din Genova a vorbit despre „Chilia genovezilor în secolul al XIV-lea”, prof. Răzvan Theodorescu, de la Institutul de Arte Plastice din București, despre „Un capitol din cultura română: interfețe artistice româno-italiene” (conferință însoțită de sugestive diapozitive), prof. Fiorella Bartocini, de la Universitatea din Roma, despre „Legiunea română pe frontul italian în 1918”, prof. Ion Dumitriu Snagov despre „Creația reprezentanței române a Comitetului național român din 1918 pe lângă Sfântul Scaun”, iar prof. Giuliano Caroli, despre „Recunoașterea internațională a unirii Transilvaniei cu România”.

Cu același prilej, au putut fi admirate câteva expoziții de carte, de artă populară și pictură românească prezentate în saloanele Bibliotecii și în sălile special amenajate.

Academicianul prof. Ștefan Pascu, prof. George Lăzărescu și prof. Răzvan Theodorescu au fost apoi oaspeții orașului Caserta. Conferințele au fost ținute în magnificul Palat din Caserta construit în secolul XVIII de arhitectul Luigi Vanvitelli.

La Universitatea din Genova, acad. prof. Ștefan Pascu și prof. Răzvan Theodorescu au vorbit despre relațiile comerciale dintre acest port maritim și portu-

lile românești de la Marea Neagră în secolele XIV și XV, iar prof. George Lăzărescu a susținut tema „Umanismul românesc și umanismul italian” la Universitatea din Roma, Institutul de Filologie romanică, Catedra de limba română; s-au evocat cu această ocazie contribuția marilor umaniști italieni Enea Silvio Piccolomini, Poggio Bracciolini, Flavio Biondo, Francesco Berlinghieri din secolele XV și XVI la marea descoperire a romanității noastre, ca și aportul marilor cronicari români, Grigore Ureche, Miron Costin și apoi Constantin Cantacuzino, Despot Vodă, Petru Cercel la dezvoltarea unui umanism de esență clasică imprimată pe un tărîm românesc autentic, de aceeași origine cu cea antică, romanică și apoi italiană.

O mare sărbătoare a fost organizată apoi la Sulmona, orașul în care s-a născut poetul Ovidiu, oraș înfrățit cu orașul Constanța. Autoritățile sulmoneze s-au întrecut în a-și demonstra toată simpatia pentru poporul român, pentru evenimentele lui istorice de mare răsunet în civilizația Europei înseși.

La Trapani, în Sicilia, entuziasmul prof. Enzo Vento, dedicat trup și suflet poeziei Ovidiu, Vergiliu și Eminescu, a acordat aceleiași eveniment istoric o importanță de-a dreptul impresionantă. Afise impunătoare, răspândite în toate cartierele, arborarea drapelului român și italian pe fațada imponentului edificiu al Prefecturii au marcat pregnant evenimentul sărbătorit. Un grup de tinere de la liceul din localitate, sub conducerea aceluiași entuziast organizator, prof. Enzo Vento, a recitat în limba română sute de versuri din lirica poetului Eminescu, cu o pasionantă trăire, drept alt omagiu adus poporului român și valorilor lui.

În cadrul Bibliotecii române din Roma, Președintele Asociației Internaționale de Artă Modernă și al Asociației Presei periodice italiene a patronat un concert de muzică italiană și românească, după care au fost vizitate alte expoziții organizate sărbătorește de membrii Bibliotecii împreună cu pictorii români aflați în aceste zile în orașul etern. Un alt concert de muzică românească și italiană a fost susținut de soliști instrumentiști de la Conservatorul Santa Cecilia, sub conducerea devotatei profesoare de origine română Ana Ungureanu, în același local al Bibliotecii române din Roma.

La Frosinone, Prato, Assisi, acad. Ștefan Pascu a conferențiat despre momentul unirii de la 1 Decembrie 1918, urmărind cu interes de un numeros auditoriu.

George Lăzărescu

Capodopere inaccesibile

● Cuprinzând aproape 16 mii de opere de artă a căror valoare se ridică la multe milioane de lire sterline, colecția pe care o adăpostește o clădire publică de pe malul sudic al Tamisei este cea mai valoroasă din toate cele pe care Marea Britanie. Ea este însă aproape necunoscută publicului

londonez, fiind accesibilă doar unui cerc îngust de personalități politice. După cum informează publicația londoneză „Independent”, colecția este destinată exclusiv instituțiilor de stat și ambasadelor britanice din lumea întreagă. Selecția se face după gusturile personale ale celor care ocu-

pă birourile oficiale (de pildă, primului ministru Margaret Thatcher îi plac în mod special portretele de eroi britanici de tipul lui Wellington), sau în funcție de sensibilitățile țării de reședință a ambasadelor (la Paris, de exemplu, portretul lui Wellington se învecinează cu acela al lui Napoleon).

André BRUNELIN:

GABIN

Perioada cenușie (VI)

„ÎN ZIUA în care am fost chemat pentru a turna — își aduce aminte Lino Ventura, pe-atunci debutant neprofesionist — mi-am virat lucrurile într-o geantă și am pornit într-acolo, zicându-mi că numai dintr-o sminteață acceptasem propunerea regizorului Jacques Becker de a face film. Eram sigur că mă îndrept spre o catastrofă. N-aveam habar ce-nseamnă a juca, nu-mi părea a fi deloc o treabă pentru mine; semănam puțin cu Jean — rezervat și pudic.

Ajuns la studio, am spus imediat: — Vreau să-l văd pe domnul Gabin! Mi-au apărut atunci în față chipuri uluite, vrînd parcă a-mi spune că nu în felul acesta poate fi deranjat Jean Gabin. Am stăruit. Și iată că un tinăr, fiu al unui asistent de regie, a binevoit să mă conducă spre cabina lui Jean.

Am bătut la ușă. Un glas de femeie, glas nazal cu vădit accent parizian — era Micheline Bonnet, costumiera — a întrebă fără să deschidă: — Cine-i acolo?

— Mă numesc Lino Ventura, joc într-un film și vreau să vorbesc cu domnul Gabin. — Nu se poate! a hotărît Micheline.

— Ce se întâmplă? Cine-i la ușă? s-a auzit atunci glasul unui bărbat, glas pe care l-am recunoscut îndată.

Am repetat spusele de mai înainte. — Bine, bine, intră! a spus Jean. Am intrat și m-am tîntuit în fața lui. M-a privit. Era în maeu, cu bretelele

pantalonilor lăsate în jos. L-am privit la rîndu-mi, fără să mă clintesc. Gabin era idolul meu! De foarte tîrziu încercasem să fac, să mă mișc ca el. Iar acum, îmi era dat să-l văd acolo, la numai doi pași de mine. Mai mult decît atât, urma să „joc” alături de el!

— Merge treaba, merge? m-a întrebat. — Merge, mi-am auzit eu răspunsul.

— Bun. Atunci, pe curînd! a adăugat el. Și nimic altceva. Ce simplu fusese totul! Ce simplu... Mă liniștisem. Am ieșit din cabina lui, cu gîndul că de-acum înainte puteam încerca să fac film. Dar dacă Jean nu m-ar fi primit așa cum m-a primit, dacă nu mi-ar fi spus ce mi-a spus, aș fi șters-o imediat și nici că m-ar mai fi putut prinde cineva.”

„IMI amintesc de seara în care Jean s-a reîntors de la studio pe cînd turna filmul **Nu pune mina pe gologani**, povestește Dominique. Rareori îmi vorbea despre cele petrecute în timpul zilei, dar atunci s-a grăbit să-mi împărtășească o părere:

— Mai joacă în film un tip interesant. M-aș mira să nu se vorbească și mai încolo despre el!

Era vorba de Lino. Îl tulburase asadar nespuse pe Jean, altfel deloc ușor impresionabil în ale meseriei. Între ei s-a născut foarte repede o afinitate puternică — pe platou, în afara lui, în viață. Lino a fost unul dintre puținii prieteni adevărați ai lui Jean. Și, cu toate acestea, cit de aprig se mai certau cîndodată!”

„Da, se luau și la hartă uneori, dar se îndrăgeau, fiindcă se stimau reciproc: prea pudici însă pentru a și-o spune. Or, tocmai aceste sentimente puternice care îi legau le îngăduiau să se și ocărăască, precum niște adunători de zdrențe, știind prea bine că asta nu le putea umbrî ci-tuși de puțin prietenia...”

EXACT în perioada în care turna filmul **Aerul Parisului**, cu Marcel Carné ca regizor, — ne spune biograful André Bru-

nelin — l-am rugat pe Jean să accepte ca Federația franceză a cîne-cluburilor, de care mă ocupam pe-atunci, să-l sărbătorească pentru cincizeci de ani de viață și douăzeci și cinci de carieră cinematografică. Festivitatea urma să se desfășoare în sala Pleyel. Jean a primit. Ce-l drept, nu am avut curajul să-i spun de la început că va trebui să vorbească publicului la sfîrșitul serii. Am făcut-o cu doar cîteva momente înainte, cuprins de rușine și remușcări.

— Mă rog... a îngăimat el. Chiar crezi că trebuie... să mă duc pe scenă?

Am fost secondat în rugămintea mea de către Serge Reggiani care, între timp, recitase pe scenă un lung și emoționant poem scris anume de către Jacques Prévert și intitulat „Solștițiul de martie”. Cu sentențioasă gravitate, Reggiani l-a arătat lui Jean că așa se cade, că este, cum se spune, o chestiune de politețe... În fața unui asemenea argument, Gabin nu a mai opus nici o rezistență. Ba chiar, spre uimirea mea, a adăugat cu aer timid:

— Da, mi se pare că ar fi drăguț din partea mea să le spun cîteva cuvinte. Nu știu ce anume... dar o să văd...

— E rîndul dumitale, Jean! i-am atras eu atenția, fără milă.

— Bine, bine... Am înțeles...

A mai tras cu sete un fum din țigară, apoi a strivit-o încet-încet, cu grijă, spre satisfacția pompierului care îl urmărea atent. Gestul, atitudinea aceasta i le văzusem de sute și sute de ori în studio, cînd era chemat pentru cîte o scenă. Zi-ceau unii (care credeau că-l cunosc) cum că asta era cochetărie de star, căruia îi place să se lase așteptat. În realitate, nu era altceva decît un fel al său de a se concentra și de a îndepărta emoția care îl stăpînea, aproape de fiecare dată, înainte de a se duce în fața camerei.

— Mă duc... Trebuie să mă duc, firește... Dar dacă voi credeți că-i ușor, vă înșelați...

Apariția pe scenă l-a fost întîmpinată

de nedrămuite ovacionări. Două mii de persoane aplaudau frenetic, în picioare. Iar în asistența aceea se aflau parteneri de-ai săi dintre cei mai prestigioși, egali săi în talent și glorie, autori ai scenariilor jucate și regizorii lor. A clătinat ușor din cap de cîteva ori, mecanic; buzele-i subțiri și palide tremurau, în timp ce minile fine strîngeau cu putere microfonul. L-am văzut ridicîndu-și puțin umerii, ca pentru a trage mai mult aer în piept. Toată lumea credea că o să vorbească. Eu, la fel. Peste sală a coborît atunci o liniște adîncă. Dar tocmai liniștea aceea, dimpreună cu cele două mii de priviri ațintite asupra lui, l-au dat gata. Cu greu a izbutit să rostească un „multumesc”, care i s-a stins lute în gîtlej. Apoi, aidoma unui boxer vîlăgit, care a cîștigat totuși o luptă grea, și-a îndepărtat brațele de trup, într-un gest exprimînd neputința; după aceea și-a adus palmele în față și, împreunîndu-le, a dat astfel de înțeles că multumesc tuturor, dar că mai mult nu-l în stare.

Asistența l-a ovacionat din nou, iar el a ieșit din scenă mergînd de-a-ndardele. Un abur i se aternuse peste albastrele privirii. În același timp însă, cred că era fericit. Nespuse de fericit. S-a apropiat de mine și mi-a spus:

— Acum ai văzut, da? Te-ai convins... Să nu-mi spui că-l din vina mea! Am vrut să le vorbesc, să le zic ceva, dar s-au pornit pe aplauze și s-a dus naibii totul! Să mai fi adăugat pe urmă nu știu ce, n-avea rost... Trebuia să cadă cortina...

...Într-adevăr, coborîrea cortinei din seara aceea marcase încheierea unui mare și valoros capitol al vieții și carierei lui Jean. Dar, curînd, ea avea să se ridice din nou, pentru a dezvălui următoarea parte a vieții sale. La fel de prețioasă și de rodnică.

Traducere și adaptare de
Elsa Grozea

La tribuna Organizației Națiunilor Unite

Prestigiul politicii externe românești

DINTOTDEAUNA, poporul nostru a iubit cu ardore glia străbună, a apărut cu bărbăție brazda și hotarele ei, dreptul de a fi stăpîn la el acasă, de a trăi în bună pace cu toate națiunile.

În inima și în conștiința neamului românesc se păstrează vie, ca o flacără veșnică a recunoștinței, imaginea luminoasă a marilor bărbați care, prin vitejia și cetezanța lor, prin înaltele lor însușiri de conducători și-au închinat viața și lupta libertății și dreptății, fericirii și bunăstării poporului din rîndul căruia s-au ridicat falnici, ca stejarii.

Cu aleasă cinstire și prețuire, cu sentimente de dragoste și recunoștință, toți cetățenii patriei au dăruit în marmura eternității chipul și pilduitoarele fapte ale cîtorului de țară și istorie nouă, al marelui Erou între eroii neamului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui aniversare a zilei de naștere și a peste cinci decenii de neîntreruptă activitate revoluționară, se constituie într-o adevărată sărbătoare a tuturor fiilor și fiicelor României socialiste.

Imaginea strălucitoare de astăzi a țării este organic legată de anii, de izbînzii fără seamăn, de uriașele transformări și remarcabilele realizări în toate domeniile din perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român care, împlinind actul de voință al partidului și poporului, l-a investit pe tovarășul Nicolae Ceaușescu în supremă funcție de secretar general al partidului. Este vremea de aur a devenirii noastre socialiste, definită ca un simbol „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

Cîndva o simplă reprezentare geografică pe planiglob, țara și-a cucerit demnitate și prestigiu în rîndul națiunilor lumii.

REALIZÎND o remarcabilă sinteză între exigențele propășirii naționale, ale dezvoltării economico-sociale și cerințele edificării unei lumi a păcii și dreptății sociale și naționale, conducătorul partidului și statului nostru are meritul nepieritor de a fi făuritorul politicii externe românești, originale și constructive. Ideile, tezele și acțiunile sale de stringentă actualitate și largă perspectivă au impus activitatea internațională a României socialiste în conștiința umanității, prin contribuția activă, pozitivă la soluționarea momentelor mai importante de pe arena mondială. Într-un articol recent publicat de ziarul „Egyptian Gazette”, se relevă: „meritul esențial al conducătorului statului român este de a fi elaborat și fundamentat — ținînd seama de gravitatea și complexitatea actualiei situații mondiale — un program teoretic și practic, realist și convingător de dezarmare și pace, pentru promovarea căruia își dedică întreaga activitate. Deschisă viitorului și permanentei înnoiri creatoare, opera de pace a președintelui Nicolae Ceaușescu a afirmat în lume un nou mod de a gândi și acționa, îmbogățind tezaurul de idei și practica politică mondială”.

Istoria consemnează cu cinstirea cuvenită faptul că ilustrul nostru președinte a pus în fața popoarelor adevărul că problema fundamentală a zilelor noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, trecerea la dezarmare, salvagardarea păcii pe pămînt, asigurarea dreptului popoarelor la viață, la existență, la libertate și independență. Chiar dacă în cursul anului trecut s-au realizat unele măsuri privind eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune și au continuat tratativele privind realizarea de noi acorduri privind armele nucleare și soluționarea unor conflicte prin negocieri, totuși spirala cursei înarmărilor a urcat, experiențele nucleare nu au încetat și s-a ajuns chiar la aplicarea în viață a conceptului referitor la descurajarea nucleară prin perfecționarea armelor nu-

cleare cu rază scurtă de acțiune și tactice. În același timp, armele convenționale nu numai că au suprasaturat arsenalele militare, dar cunosc și ele modernizări. Neli-niștea popoarelor este deci firească, speranțele lor nu s-au împlinit, cu atît mai mult cu cît nici în domeniul armelor chimice și a altora de distrugere în masă nu s-au realizat progrese, iar focarele de tensiune nu s-au stins.

Iată de ce, în Mesajul de Anul Nou adresat întregului nostru popor, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia cu tărie necesitatea de a se acționa pentru realizarea unor acorduri privind eliminarea totală, în mai multe etape, a armelor nucleare, de a se face totul pentru începerea în anul 1989 a tratativelor privind reducerea substanțială a armelor convenționale, pentru realizarea unor acorduri referitoare la eliminarea armelor chimice, pentru reducerea radicală a cheltuielilor militare. În conceptul profund umanist al conducătorului partidului și statului nostru, înfăptuirea tuturor măsurilor trebuie să fie în strînsă legătură și aplicate simultan, sub un strict control internațional.

În condițiile în care situația internațională continuă să se mențină complexă, contradictorie și gravă, cînd starea de sănătate a planetei, însăși existența vieții, stau sub semnul primejdiei, președintele țării apreciază că nu trebuie create iluzii popoarelor că pot trăi fără teama unui război nuclear pustitor. De aici, necesitatea întăririi unității de acțiune a popoarelor, a forțelor progresiste, democratice de pretutindeni în lupta pentru dezarmare și pace. Oamenii politici trebuie să-și dovedească adevărata capacitate, forța personalității, nu în organizarea înarmărilor, ci în angajarea lucidă și rațională pentru a asigura o lume fără arme și fără războaie, pentru a pune capăt politicii de șantaj și amenințare.

SOLIILE păcii și prieteniei, cum definește poporul român vizitele oficiale de prietenie făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu în țări de pe toate paralelele și meridianele lumii, reprezintă una din coordonatele de bază ale politicii noastre externe dedicată amplificării și adîncirii relațiilor de prietenie și colaborare ale României cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. După Congresul al IX-lea au fost întreprinse peste 200 de vizite la nivel înalt. Numai în cursul anului 1988 au avut loc în România sau peste hotare 26 de întîlniri de lucru și prieteniești cu șefi de stat, fiind semnate sau adoptate 28 de documente politice sau economice care au deschis noi perspective dezvoltării raporturilor României cu celelalte state în diferite domenii.

În orientările politicii externe a partidului și statului cheia de boltă o reprezintă promovarea principiilor de relații noi între state, a căror importanță este asemănătoare cu „aerul și apa” pentru existența umană: deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, năcmestecul în treburile interne și avantajul reciproc. Viața, realitatea au validat într-un totu marea valoare a acestor principii.

Într-o lume în care se mențin și se proliferază conflictele și războaiele locale și regionale — datele oficiale demonstrează că în 1988 au avut loc 22 războaie în diferite zone soldate cu aproape o jumătate de milion de victime, iar puștiitorul război dintre Iran și Irak a condus la pierderi de peste 500 miliarde de dolari — conducătorul României s-a impus prin vibrante apeluri la rațiune, prin acțiuni și inițiative dinamice și principiale pentru soluționarea pe cale politică, prin tratative a tuturor problemelor litigioase.

Este cunoscută și larg apreciată în acest sens consecvența cu care a acționat și acționează șeful statului român

pentru reglementarea pe calea negocierilor a conflictelor din Orientul Mijlociu, zona Golfului, Africa, Asia, America Centrală. Acest generos concept a fost reafirmat și în Mesajul de Anul Nou și va reprezenta, în continuare, unul din obiectivele de bază ale politicii externe românești.

În dialogul general-european pentru creșterea încrederii, securității și cooperării, România a fost și este o prezență activă promovînd idei și inițiative în dorința dezarmării, înțelegerii și concilierii rodnice între toate popoarele continentului, în toate domeniile. De-a lungu anilor, începînd cu reuniunea de la Helsinki și terminînd cu cea de la Viena, România, prin poziția, consideratele și inițiativele tovarășului Nicolae Ceaușescu a delinit în mod limpede teza făuririi unei Europe unite în diversitatea orînduirilor sociale, a națiunilor libere și independente.

În legătură cu reuniunea de la Viena, țara noastră, participînd la lucrări animate de dorința de a-și aduce contribuția la încheierea ei cu succes, a prezentat în cursul lucrărilor o serie de observații și rezerve pe capitole, arătînd în mod concret care sînt acele probleme ce nu și-au găsit o reflectare corespunzătoare în document, observații și rezerve pe care le-a menționat și cu prilejul consensului la care s-a asociat pentru adoptarea documentului. Așa cum se subliniază în Declarația Republicii Socialiste România prezentată la Viena — o serie de prevederi pot deschide calea amestecului în treburile interne ale altor state, încălcării independenței și suveranității naționale. Toate prevederile documentului, cum se menționează în însuși cuprinsul său, vor tre aplicate în cadrul constituțional, al legislației și reglementărilor interne în fiecare țară, al tradițiilor și condițiilor sale specifice.

ȚARA noastră va face totul pentru a colaborării și întărirea încrederii și securității pe continent.

În concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu, pacea, dezarmarea, colaborarea internațională sînt astăzi mai mult ca oricînd legate de lichidarea subdezvoltării economice și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, bazate pe egalitate și echitate, care să asigure progresul economic și social al tuturor statelor.

Președintele României, apreciat pe drept cuvînt ca un mare prieten și un tovarăș apropiat al popoarelor care luptă pentru afirmarea lor liberă și suverană, a fundamentat, cu mulți ani în urmă, conceptul revoluționar al noii ordini economice, a promovat cu stăruință necesitatea unei abordări noi în soluționarea globală, în cadrul unei conferințe internaționale sub egida O.N.U., a problemelor subdezvoltării, a realizării noii ordini economice mondiale, a rezolvării datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, care se ridică la cifra astronomică de 1320 miliarde de dolari — aproape echivalentul sumei cheltuite pentru aberanta cursă a înarmărilor. Numai bugetul S.U.A. pentru înarmări în anul fiscal 1990 se ridică la un sfert din totalul datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare.

Conceptu sub semnul unei neîntrerupte conectări la transformările care au loc în lume, politica externă a României socialiste, fundamentată pe gîndirea și acțiunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, impune țara noastră și pe ilustrul său președinte ca factori creatori în concertul eforturilor internaționale îndreptate spre edificarea unei lumi a păcii, colaborării și progresului.

Ion Mărgineanu

„România literară”

Săptămînal de literatură și artă editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România
Apare sub conducerea unui consiliu redacțional coordonat de
DUMITRU RADU POPESCU
președintele Uniunii Scriitorilor

Redactor șef adjunct Ion Horea Secretar responsabil de redacție Roger Câmpeanu

5 lei

REDACȚIA : București, Piața Științei nr. 1, poartă B2-B3, telefon 17 60 10. ADMINISTRAȚIA : Calea Victoriei nr. 115, Telefon : 50 71 96.
ABONAMENTE : 3 luni — 65 lei : 6 luni — 130 lei : 1 an — 260 lei. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței, nr. 64-68. Tiparul: Combinatul Poligrafic „CASA ȘTIINȚII”

